

שריב אור

משיעוריו השבועיים של
הגה"צ הרב אליעזר ברלנד שליט"א

פרשת
בהעלותך
תשפ"ג

מֵאֵמֶרִים

מֵאֵמֶר א — סוּד "וְשִׁמוֹ אָנוּשׁ"

כְּתוּב בַּעֲשָׂרָה מֵאֵמֶרוֹת [מֵאֵמֶר הַנֶּפֶשׁ ח"א פ"ב], "וְשִׁמוֹ 346 אָנוּשׁ"
 $703 = 357$, כִּי אָנוּשׁ בְּגִיל 703 הַחֲלִיט לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, אֲבָל
 הַתְּחִיל בְּגִיל 695 לַעֲבֹד עֲבוֹדָה זָרָה, יוֹצֵא שְׁעֶבֶד עֲבוֹדָה זָרָה 8 שָׁנִים בְּדִיקָה,
 וְזֶה רְמוּז בַּמִּלִּים "אז = 8 הוּחַל לְקָרָא בְּשֵׁם ה'" (בְּרֵאשִׁית ד, כו), שֶׁרָק
 שְ�מוֹנֶה שָׁנִים עָבַד עֲבוֹדָה זָרָה.

כִּי שֵׁת נוֹלַד לְאָדָם הָרִאשׁוֹן בְּגִיל 130 (שָׁם ה, ג), וְאָנוּשׁ לְשֵׁת בְּגִיל 105
 (שָׁם, שָׁם ו), יוֹצֵא שְׁאָנוּשׁ הָיָה בְּגִיל 695 בְּשַׁעַת שְׁמַת אָדָם הָרִאשׁוֹן,
 וְאִזּוֹ אָמַר שֶׁהוּא בָּרָא אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן וְאֵת הַשָּׁמַיִם וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים וְשָׁאָר
 הַדְּבָרִים שֶׁנִּבְרְאוּ, אֶרֶץ שָׁמַיִם וְכָל הַיָּמִים, וְכָל הַיְּלֻדִים הָאֵמִינוּ לוֹ, וְכָל
 הָעַמִּים הִשְׁתַּעֲבָדוּ לוֹ, וְכָלֵם הַחֲלִיטוּ אוֹתוֹ הַדְּבָר — שְׁאֵכֵן אָנוּשׁ הוּא זֶה
 שֶׁבָּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְהָאָדָם וְכָל אֲשֶׁר לוֹ.

וְאֵפֶלּוּ שְׁאָנוּשׁ כָּבַד חֹזֵר בְּתִשׁוּבָה בְּגִיל 703, אֲבָל זֶה כָּבַד לֹא עֶזֶר לְכָל
 הָאֲנָשִׁים שֶׁהִמְשִׁיכוּ בְּדַרְכָם הָרָעָה וְהַנִּלְוָה.

מֵאֵמֶר ב — סוּד "אֶלְדִּד וּמִידִד מִתְנַבְּאִים בַּמַּחֲנֶה"

וְאֵלּוּ הַשְּׁבָעִים וְקָנִים זָכוּ לְהַתְנַבֵּא עַל יַד פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד, מְקוֹם הַשְּׂרָאָת
 הַשְּׂכִינָה, וְאִזּוֹ רוּחַ הַשְּׂכִינָה נָחָה עֲלֵיהֶם, וְקִבְּלוּ הַשְּׂרָאָה מַעֲצָם

הַשְׂכִּינָה שִׁשְׁרָתָה בְּאֶהֱל מוֹעֵד. וְאֵלֹדֶד וּמִידָד לֹא הָיוּ צָרִיכִים לְהִתְקַרֵּב לְאֶהֱל מוֹעֵד וּלְהִתְכַּנֵּס לִיד אֶהֱל מוֹעֵד, אֶלָּא בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה — בְּתוֹךְ כָּל פְּשׁוּטֵי הָעָם כְּשֶׁהֵם הָיוּ בְּתוֹכָם, וְשָׁמָּה הִתְנַבְּאוּ וְשָׁמָּה קִבְּלוּ אֶת רוּחַ הַנְּבוּאָה.

וּמָה הָיְתָה הַנְּבוּאָה? — "מִשָּׁה מֵת וַיהוֹשֻׁעַ מַכְנִים". וַעֲבָרוּ בְּכָל סַמָּאוֹת הַמַּחֲנֶה, וְהִכְרִיזוּ "מִשָּׁה מֵת", כִּי "מִתְנַבְּאִים" רָאִשֵׁי תְבוֹת מִשָּׁה תְנוּחַ נִפְשָׁךְ בְּגַן אֱלֹקִים, וַיהוֹשֻׁעַ מַכְנִים. וְכֵךְ הֵם הִלְכוּ בְּכָל הַמַּחֲנֶה וְהִכְרִיזוּ: תִּדְעוּ לָכֶם, שֶׁבָּרַגַע שֶׁתִּכְנְסוּ לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתוֹ רָגַע יָמוֹת מִשָּׁה.

מִידָד כָּל עַם יִשְׂרָאֵל יַחַד עִם הַמְּרַגְלִים הַחֲלִיטוּ שֶׁכִּלִּי מִשָּׁה לֹא נִכְנָסִים לָאָרֶץ. וְאִיד שֶׁמִּשָּׁה עָלָה לְהָר סִינִי כָּכָר אִזּוֹ הַחֲלִיטוּ כָּל עַם יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵם חֵם וְשָׁלוֹם מִשָּׁה לֹא יֵרֵד — כִּי שׁוֹם אָדָם שֶׁעָלָה לְשָׁמַיִם לֹא יֵרֵד וְיִתֵּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלִי ל, ד): "מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד" — כִּי חוּץ מֵאֵלֶיהוּ הַנְּבִיא לֹא קָרָה שֶׁאָדָם עָלָה לְשָׁמַיִם וַיֵּרֵד, וְכֵן חֲשָׁבוּ נָדָב וַאֲבִיהוּא שֶׁאֲמָרוּ "מָתִי יָמוֹתוֹ שֶׁנִּי וְקָנִים אֵלֹי וְאִנּוּ נִגְהִיג אֶת הַדּוֹר", כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ אַחֲרֵי שֶׁרָאוּ אֶת אֲבִיהֶם הוֹלֵךְ עִם מִשָּׁה, וּלְפִי הַבְּנָתָם גַּם אַהֲרֹן יַעֲלֶה לְשָׁמַיִם עִם מִשָּׁה, לֹא יִתְּכֵן שֶׁאַחֵר כֵּךְ הֵם יֵרְדוּ לְמִטָּה בַּחֲזֹרָה, כִּי "מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד" ו"מִי אָסַף רוּחַ בַּחֲפָנִיו" ו"מִי הִקִּים כָּל אִפְסֵי אָרֶץ".

וְלִבָּן אוֹמֶרֶת הַגִּמְרָא בְּסוּטָה [לח.], שֶׁהַמְּרַגְלִים חֲזָרוּ בְּעֶצֶה רָעָה וּכְבִּיאָתָם בֵּן הַלִּיכָתָם, שֶׁגַּם כְּשֶׁהִלְכוּ לֹא חֲשָׁבוּ לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ כְּדִי לְהַכְנִס אֶלָּא לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ כְּדִי לֹא לְהַכְנִס. וְזֶה שִׁיְהוֹשֻׁעַ עֲמַד עַל דַּעְתּוֹ וְדָרַשׁ לְקַחַת מִן הַפְּרוֹת הַנִּפְלְאוֹים וּלְהִרְאוֹת לְכָלֶם. וְהַמְּרַגְלִים, שֶׁעֲצָתָם הָיְתָה לְרָעָה, חֲשָׁדוּ בִּיהוֹשֻׁעַ שֶׁכָּל כּוֹנֵתוֹ לְמִלֵּךְ אַחֲרֵי מִשָּׁה.

הַמֶּלֶכִּים בְּאִרְבּוֹת עֲלוֹן "ה' הוּא הָאֱלֹקִים ה' הוּא הָאֱלֹקִים ה' הוּא הָאֱלֹקִים"

שיעורים

שְׁעוֹר שְׁנִמְסָר לְאַחַד תְּפִלַּת מַעֲרִיב יוֹם רִאשׁוֹן לַיִל ט' סִיּוֹן בְּהַעֲלוֹתָךְ

הַנְּבוּאָה².

מְרִים הַנְּבִיאָה שְׁמָעָה אֶת הַנְּבוּאָה הַמַּחְרִידָה [שהתנבאו אלדד ומידד], הֵם הֵלְכוּ עִם מְגֻאפּוֹן עִם רַמְקוּלִים בְּכָל הָרְחוּבוֹת וּבְכָל הַסְּמֻטָּאוֹת שֶׁהָיוּ שָׁם בַּמִּדְבָּר, בַּמְחֲנֶה יִשְׂרָאֵל, וְהִכְרִיזוּ: "מִשֶּׁה מֵת", "תִּדְעוּ לָכֶם שֶׁמִּשֶּׁה יָמוּת". הֵם אוֹמְרִים נִכְנָסִים לְאַרְצָךְ, "מִשֶּׁה מֵת".

הַמְרַנְּנִים מִיד הוֹדִיעוּ שֶׁהֵם לֹא יִכְנָסוּ לְאַרְצָךְ³,

אֲזַ מְרִים הַנְּבִיאָה וְאַלְדָּד וּמִידָד [עליהם מסופר] הִשְׁבּוּעַ פָּרַשְׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ, רַבִּינוּ מִסְבִּיר בְּלִקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן תוֹרָה צ"ז: שֶׁהַסּוּד שֶׁל אֶלְדָּד וּמִידָד [הוא שֶׁ]אַלְדָּד וּמִידָד נִהַפְּכוּ לַשְּׁנֵי סְפִירוֹת, הֵם מְשַׁפִּיעִים אֶת כָּל הַנְּבוּאוֹת¹ - יִשְׁעִיה יִרְמְיָה יִחְזַקְאֵל תְּרִי עֶשֶׂר, כָּל הַנְּבוּאוֹת בְּעוֹלָם חִיבוֹת לַעֲבֹר דְּרֹךְ אֶלְדָּד וּמִידָד. אֶלְדָּד וּמִידָד הֵם זָכוּ לִהְיוֹת מְשַׁפִּיעֵי הַנְּבוּאָה, הֵם שְׁנֵי הַצְּפוּרִים שֶׁהִרְבֵּה מְדַבֵּר בַּתּוֹרָה ג' שֶׁמְשַׁפִּיעִים אֶת כָּל

מֵרָאִי מִקוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

מִחֲמַת קוֹלוֹ שֶׁדָּבַר לְשׁוֹן הָרַע. נִמְצָא, מִי שֶׁהוּא פֶּשֶׁר, נִמְשָׁכַת הַנִּגְיָה לְשׁוֹן מִן הַשְּׁתֵּי צִפְרִים חִיּוֹת טְהוֹרוֹת, וְכָתוּב בְּהַר (וַיִּקְרָא נג): שֶׁהַשְּׁתֵּי צִפְרִים חַנָּ"ל, יוֹנָקִים מֵאַתֵּר דְּנִבְיָאִים יִנְקוּ. לְכָד וַיִּקְרָא הַמֶּנְעוּ חָזָן מִלְשׁוֹן חִזוֹן, הֵינּוּ לְשׁוֹן נְבוּאָה, כִּי לֹא־חַת הַנִּגְיָה מֵאַתֵּר דְּנִבְיָאִים יִנְקוּ: ³ שְׁעַר הַפְּסוּקִים - פֶּרֶשְׁת שֶׁלַח לךְ אִמְרָ שְׁמוּאֵל, הוֹאִיל נִפְקַּם מִפּוֹמִיָּה דְּרַב זֶלָה"ה, וּכְלָ לֹמֵר שֶׁאִפְשָׁר לָדוֹן אֶת הַמְרַנְּנִים לְכָף

¹ לִיקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן תוֹרָה צ"ז
הַעֲנִין הוּא כָּד, דִּידוּעַ הוּא שֶׁיֵּשׁ מְקוֹם לְמַעֲלָה שֶׁנִּקְרָא אֶלְדָּד וּמִידָד, שֶׁמִּשָּׁם הִשְׁפַּע יוֹרֵד לְעוֹלָם... (ע"ש)
² לִיקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן תוֹרָה ג'
...כִּי הִנֵּה קוֹל הַנִּגְיָה נִמְשָׁכַת מִן הַצִּפְרִים, כְּדֹאִיתָא בַּמִּדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה, טו): מִפְּנֵי מָה מְצַרְעַ טְהוֹרָתוֹ תְּלוּיָהּ בַּשְּׁתֵּי צִפְרִים חִיּוֹת טְהוֹרוֹת? יָבֹא קְלָנְיָא וַיִּכְפֹּר עַל קְלָנְיָא. כִּי נִלְקָה

הם גם לא יתנו לאף אחד להכנס, בלי משה לא נכנסים! מרוב אהבה למשה, אז הם חצו את הקוים האדמים. כי משה אמר להכנס, הם לא הבינו למה, איך אפשר להכנס בלי משה, מה עושים בלי משה! ? בלי הצדיק! ? אומר העשרה מאמרות שמיד יהיה תחית המתים. משה לא גלה להם את הסוד, אם משה מת, אז פרושו שיהיה תחית המתים, אחרי דקה יהיה תחית המתים.

אבל מרים גם לא הבינה את הנבואה שזה הפונה לתחית המתים, וקבלה פחד נורא שמשה הולך למות, אז "אביה ירק ירק בפניה" (במדבר י"ב ד') כי "ירק ירק" זה [גימטריא] כתר, היא זכתה לכתר, כי מרים זכתה לכתר.

בי מרים עמדה מול פרעה,

ופרעה אמר לה שהוא פשוט יהרג אותה, אם היא תמשיך במעשים הנוכלים שלה, במעשים הגרועים שלה, והיא לא תמית את הילדים, היא לא תשמע לדינא דמלכותא דינא, פקודה זה פקודה, ברגע שיש פקודה צריכים לבצע אותה. מרים היתה הפוך מכל פקודה היא אמרה אני לא אחנק שום ילד! "כי לא כנשים המצרית העברית" (שמות א' י"ט) אין דבר כזה, אני לא אחנק ילדים! אפלו יתלו אותי אני לא אחנק ילדים! אז פרעה שלח כל יום להרג אותה "ויעש להם בתים" (שם א' כ"א) אומר המדרש הגדול במשך שמונים שנה, כל יום הוא שלח להרג אותה היא נהפכה לדקורציות לעמודים לנברשות, כל יום נהפכה לדבר אחר.

מראי מקומות והערות

לפניו בנבואה היה, כי עתידים כלם למות, ולכן מקנאתו בו ממה שנתנבאו אלדד ומידד, משה מת ויהושע מכנס, לכן שלחו כדי שימות עם המרגלים במגפה, ויד לא תהיה בו, לכן הקדים להתפלל עליו, מה שלא עשה כן עם זולתו, ואמר יה יושיעך מעצת מרגלים, ותלך לשלום ותחזור לשלום:

זכות, למה שהוציאו דבה על הארץ, כדי שלא יכנסו ישראל לתוכה. להיות ששמעו נבואת אלדד ומידד, משה מת יהושע מכנס, לכן טוב להרוג את יהושע, וגם לגרום שלא יכנסו ישראל לארץ, וישאר משה חי וקיים, לכן אמר משה, יה יושיעך מעצת מרגלים. או זיל לאידך גיסא, שמה יאמר האומר בפועל גמור ובמעל שלח משה את יהושע עם המרגלים, כי גלוי

שְׁעוֹר שְׁנִמְסָר לְאַחַר תְּפִלַּת מַעְרִיב יוֹם שְׁנִי לֵיל י' סִיוֹן בְּהַעֲלוֹתָךְ

"קִעֲרַת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ",
עֲדָה וְצִלָּה הָיָה לָהֶם סִבָּא הָכִי
מִתּוֹק בְּעוֹלָם (- קו), הָיָה קוֹנֶה
לָהֶם אֲרִטִּיקִים וּגְלִידוֹת
וְקִרְטִיבִים. יוֹם אֶחָד מֵצֵאוֹ אוֹתוֹ
הִרּוֹג אֶת הַסִּבָּא הַמִּתּוֹק⁵, כִּי

וְלִבֵּן כָּל הַמַּחֲנֶה לֹא נוֹסֵעַ, עַד
שְׁמָרִים נוֹסֵעַת. מָרִים
הִיא הַמִּשְׁפִּיעָה אֶת כָּל
הַנְּבוֹאוֹת, הִיא מִשְׁפִּיעָה אֶת
הַמִּים. כָּל מוֹצָאֵי שַׁבַּת אֲנַחְנוּ
שׁוֹתִים מִהַמִּים שֶׁל בְּאֵרָה שֶׁל
מָרִים, כָּל הַכִּנֹּרֶת זֶה בְּאֵרָה שֶׁל
מָרִים, כָּל מִי שֶׁטּוֹבֵל בַּכִּנֹּרֶת
טוֹבֵל בְּבְּאֵרָה שֶׁל מָרִים, מִתְּרַפֵּא
מִכָּל הַמַּחֲלוֹת⁴, וְנִזְכָּה לַגָּאֻלָּה
הַשְּׁלֵמָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן!

מִרְאֵי מִקּוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

שְׁבָאָה אֲצִל בַּעֲלָה כַּעַס עֲלֶיהָ וּמִרְבוּ כַּעֲסוֹ נִפְלָה
כְּדָה מִשְׁכַּמָּה וְתִשְׁבֵּר הַכֹּד וּנְפִלוּ מִטְּפֵי הַמִּים
עַל בִּשְׂרוֹ וּבְכָל מָקוֹם שֶׁנִּתְּנוּ הַמִּים נִרְפָּא הַשְּׁחִין
וְעַל זֶה אָמְרוּ חֲכָמִים לֹא עֲלֵתָה בִּידוֹ שֶׁל רִגְזוֹ
אַלֵּא רִגְזוֹתוֹ, וְלִכְךָ נִהְיָ לִשְׂאוֹב מִים בְּכָל מוֹצָאֵי
שַׁבַּת. כֵּךְ מִצָּאֵת:

⁵ מִדְּרַשׁ תַּנְחוּמָא בְּרֵאשִׁית י"א

"וַיֹּאמֶר לוֹ ה' לָבוֹן כָּל דְּרָג קוֹן" אָמַר לוֹ אֲרַבֵּעַ
מִשְׁפָּחוֹת עֲתִידוֹת לְצֵאתָ מִהַבֵּל וּבִטְלָתָ מִן
הָעוֹלָם כִּי תִפְתָּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וְתִבְלַע לָךְ

⁴ כֹּל בּו - סִימָן מ"א

וְנִהְיָ הַנִּשְׁמִים לְדִלּוֹת מִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת תִּיכַף
שִׁשְׁמְעוּ בִּרְכוּ שְׁמִצְיֹנוּ בְּאִגְרָה שְׁבָאָה שֶׁל
מָרִים בִּימָה שֶׁל טְבִירָא וְכָל מוֹצָאֵי שַׁבַּת
מִחֲזִירִין עַל כָּל מַעֲנוֹת וְעַל כָּל בְּאֵרוֹת וְכָל מִי
שֶׁהוּא חוֹלָה וְיִזְדַּמֵּן לִן מִים וְיִשְׁתֶּה אֶפִּילוֹ כֹּל
גּוֹפוֹ מוֹכֵה שְׁחִין מִיד נִרְפָּא, וּמַעֲשֵׂה בָאָדָם אֶחָד
שֶׁהִיא מוֹכֵה שְׁחִין וְהִלֵּכָה אִשְׁתּוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת
לִשְׂאוֹב מִים וְנִתְעַכְכָּה יוֹתֵר מְדַאי וְנִזְדַּמֵּן לָהּ
בְּאֵרָה שֶׁל מָרִים וּמִלֵּאָה כְּדָה מֵאוֹתָן הַמִּים כִּיּוֹן

טוב הָלָכּוּ לָאָדָם הָרָאשׁוֹן, [אָמַר
לָהֶם אָדָם הָרָאשׁוֹן:] מָה אַתָּן
רִצּוֹת הוּא עוֹר.

כִּי עֲדָה הִתְגַּלְגְּלָה בַּפְּנִינָה,
וּפְנִינָה הִיָּתָה כְּלָה פְּנִינִים.
וְצִלָּה הִתְגַּלְגְּלָה בְּצִלְפֹּנִית
[אם שמשון]⁶, אִם אָדָם יִהְיֶה לוֹ

צִמְחָה לוֹ קֶרֶן, וְלִמָּד הָיָה עוֹר
מִסִּכָּן, אִזּוּ הֵם אָמְרוּ: הֲרֵגוּ לָנוּ
אֶת הַסִּבָּא? אִזּוּ הֵם לֹא רָצוּ
לְחִיּוֹת יוֹתֵר עִם הַבַּעַל הַזֶּה.
הַטָּפֶשׁ שֶׁהֵרָג לָהֶם אֶת הַסִּבָּא.
אִזּוּ הוּא אָמַר בּוֹאוּ אִתִּי לָאָדָם
הָרָאשׁוֹן, בּוֹאוּ נַעֲשֶׂה דִין תּוֹרָה,
דְּבַר רָאשׁוֹן עוֹשִׂים דִּין תּוֹרָה.

מראי מקומות והערות

אָמְרוּ לוֹ אֲסִיָּא אֲסָא חֲגִרְתָּךְ אֶתָּה פִּרְשִׁתָּ מֵאָה
וְשִׁלְשִׁים שָׁנָה וְאַתָּה מִלְּמַד אוֹתָנוּ מִה פְּתִיב
אַתָּרִי "וַיְחִי אָדָם שְׁלִשִׁים וּמֵאָת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
בְּדִמּוּתוֹ בְּצִלְפֹּנִי"⁶

⁶ גלגולי נשמות - את ל

[ו] לִמָּד נִתְגַּלְגַּל בְּאַלְקֵנָה, וְאוֹתִיוֹת לִמָּד הוּא
מִלָּד, וְסִימָן מֵאֵן מַלְכֵי רַבָּנִי, וְצִלָּה אִשֶּׁת לִמָּד
הִיא חֲנָה, וּמִשְׁמַעוֹת שְׁמוֹתָן שְׁוֹת, צִלָּה
שִׁישְׁבָּה בְּצִלָּה שֶׁל בַּעֲלָה לִמָּד שְׁתַּתָּה [כוס של]
עֲקָרִין שְׁלֹא תִתְעַבֵּר, וְחֲנָה יֵשֵׁב בְּצִלּוֹ שֶׁל
הַקֶּבֶ"ה שְׁהִיָּתָה נְבִיאָה, וְגַם מִלֵּת חֲנָה לְשׁוֹן
חֲנָה וַיּוֹשֶׁבֶת בְּצִלּוֹ, וְעַדָּה הִיא נְמִי פְּנִינָה
שְׁמוֹתֶיהֶן שְׁוֹת, כִּי פְּנִינָה מִלְשׁוֹן פְּנִינִים, וְעַדָּה
לְשׁוֹן עֲדִי, ר"ל [אֲבִינִי] חֲפִץ וּמִרְגְּלִיּוֹת, וְגַם לְשׁוֹן
פְּנִינָה פְּנָה נָא כְּלוֹמַר הִסֵּר נָא, וְגַם עַדָּה מִלְשׁוֹן
הַסֵּרָה, וְמֵהָ הִתָּם [הַעֲמַדָּת] [וַיּוֹשֶׁבֶת] בְּצִלּוֹ, אָף כֹּאן
אֵת חֲנָה אֲהָב, וְמֵהָ הִתָּם שְׁתַּתָּה כֹּס [שֶׁל] עֲקָרִין,
גַּם עֵתָה הִלּוּא אֲנִכִּי טוֹב לָךְ מִעֲשֶׂרָה בָּנִים,
וְצִלְפֹּנִית אֲמוֹ דְּשִׁמְשׁוֹן הִיָּתָה צִלָּה, שְׁהִיָּתָה
כְּשֵׁנִי צִלְלִים, צִלָּה אִשֶּׁת לִמָּד וְחֲנָה אִשֶּׁת
אַלְקֵנָה, וְתִרְאָה כְּמוֹ דְּצִלָּה דִּהִתָּם הִיא שְׁתַּתָּה
כֹּס עֲקָרִין כְּדִי שְׁלֹא לְהוֹלִי, שֶׁכֵּךְ הִיא מִנְהַגָם,
וְלָכֵן אֶתְרַע מוֹלָה שֶׁל חֲנָה שְׁהִיָּתָה עֲקָרָה
מִתְחַלָּה וְהוֹלִידָה וְהַצְמִיחָה דֶּרֶךְ ב' גְּדוּלֵי עוֹלָם,
וּבְקוֹשִׁי הִיָּה לְתַקֵּן כֹּס עֲקָרִין דִּהִתָּם, עַד דְּהוֹסֵר
כָּל חוּלִי וְכָל מַה דְּנִשְׁתִּיר בְּמַעֲדָה מִכּוֹס עֲקָרִין,
וְהוּא [וְה'] [כִּי] פִּקֵּד [ה'] אֵת חֲנָה לְשׁוֹן חֲסֵרוֹן,
שְׁהוֹסֵרָה מִמֶּנָּה כֹּס הָעֲקָרִין וְתִהְיֶה וְתִלְדִּי:
[לִקְוִים]:

אַרְבַּע מִשְׁפָּחוֹת אֵלּוּ הֵן חֲנוּךְ עֵינֵךְ וּמַחְזִיזָאֵל
וּמַתְּוִשָּׁאֵל וְכִיצַד נִהְרָג קִינָה נַעֲשֶׂה מִלָּאָה הַמְּנוּת
ק"ל שָׁנָה וְהוּא נֶעַ וְנָד בְּקִלְקֵלָה לִמָּד בֶּן בְּנֵי הָיָה
שְׁבִיעִי לְדוֹרוֹת וְסוּמָא הָיָה יוֹצֵא לְצִיד וְהָיָה בְּנֵי
אוֹתָוָה בִּידוֹ כְּשֶׁהָיָה רוֹאֶה אוֹתוֹ תֵּינוֹק חִיָּה הָיָה
אוֹמֵר לוֹ. אָמַר לוֹ פְּמִין חִיָּה אֲנִי רוֹאֶה מִתַּחַת אֶת
הַקְּשִׁוֹת פְּגָדוֹ וְהָרָג אֶת קִינָה. רָאָה אוֹתוֹ תֵּינוֹק
מִרְחוֹק הָרֹג וְקָרָן בְּמַצְחוֹ אָמַר לוֹ לִלְמָד אָבִי
הֲרִי דְּמוּת אָדָם הָרֹג וְקָרָן בְּמַצְחוֹ. אָמַר לוֹ לִלְמָד
וְיִי לִי זְקֵנִי הוּא. טָפַח שְׁתֵּי יָדָיו בְּחֶרֶטָה וְנָגַע
בְּרֹאשׁ הַתֵּינוֹק וְהָרָג בְּשׁוֹגֵג שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי אִישׁ
הָרָגְתִּי לִפְעֻעִי וַיּוֹלֶד לְחֶבְרֹתִי" נִשְׁאָרוּ שְׁלֹשָׁתָן
בְּמִקּוֹם אֶחָד. קִינָה הָרֹג וְאוֹתוֹ תֵּינוֹק הָרֹג וְלִלְמָד
סוּמָא. לְעִירָב יָצְאוּ נְשֵׁי אַחֲרָיו מִצְאָו זְקֵנָם הָרֹג
וְתוֹבֵל קִינָה בְּנֵם הָרֹג וְלִלְמָד. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה פְּתַחָה
הָאֲרִיץ פִּיהָ וּבְלָעָה ד' מִשְׁפָּחוֹת חֲנוּךְ וְעֵינֵיךְ
וּמַחְזִיזָאֵל וּמַתְּוִשָּׁאֵל וְנַעֲשֶׂה לִמָּד מִלָּאָה הַמְּנוּת
לְקִינָה מֵהָ שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי שְׁבַעֲתִים יָסָם קִינָה וְלִלְמָד
שְׁבַעֲתִים וְשִׁבְעָה" קִינָה שְׁבַעֲתִים לְבֵית אָמַר לָהֶם
לִמָּד לְנִשְׁיוֹ עֵלּוּ. אָמְרוּ לוֹ הָרֹגְתָּ אֶת קִינָה וְנִשְׁתַּחֲוִי
וְתוֹבֵל קִינָה בְּנֵנוּ לֹא נַעֲלָה אָמַר לָהֶם כְּבֵר נִשְׁתַּחֲוִי
חֲלָקוֹ קִינָה שְׁבַעֲתִים דְּוִרוֹת אָבִל אֲנִי שְׁבַעֲתִים
וְשְׁבַעֲתִים. אָמְרוּ לוֹ לֹא נַשְׁמַע לָךְ מֵהָ אֲנוּ מוֹלִידוֹת
לְמִאֲרָה. אָמַר לָהֶם גִּלְגָּל לְבֵית דִּין. הָלָכּוּ לָהֶם
אֲצֵל אָדָם הָרָאשׁוֹן. אָמְרוּ לוֹ עֲדָה וְצִלָּה אֲדוֹנֵינוּ
לִמָּד זֶה בְּצִלְפֹנִי הָרָג אֶת זְקֵנֵינוּ. אָמַר לָהֶם אִי
זְקֵנֵינוּ לִפִּי תָמוּ הָרָגוּ. אָמַר לָהֶם אָדָם "נִשִּׁי לִמָּד
הָאֲנָה אֲמִרְתִּי" לִמָּד אֲמַר לוֹ "כִּי אִישׁ הָרָגְתִּי
לִפְעֻעִי" בְּתִמְיָה אָמַר לָהֶן לָכֵן תִּשְׁמַעוּ לְבַעֲלִיכֶן

עוֹד פַּעַם בָּא אֵלֶיָּה, הוּא מִתְעַצֵּבֵן הוּא אוֹמֵר [לְמִלָּאךְ] מָה זֶה אֶתָּה בָּא אֵלֶיָּה. מָה אֶתָּה הוֹלֵךְ לְאַשֶׁה בְּמָקוֹם לְאִישׁ? מָה קוֹרָה אֵתָּךְ? אֶתָּה הַשְׁתַּגַּעַתָּ לְגַמְרִי? הוּא אוֹמֵר כֵּן, אַז "מָה יִהְיֶה מִשְׁפֹּט הַנֶּעֱר" (שׁוֹפְטִים י"ג י"ב) – הוּא (- מְנוּחַ) שׁוֹאֵל אוֹתוֹ תִּגְיֵד מָה אִמְרָתְךָ לְאַשְׁתִּי אֶתְמוֹל. הוּא אוֹמֵר מָה אִמְרָתִי... דְּבַר רֵאשׁוֹן שֶׁהִיא תִזְהָר מִכָּל טְמֵאָה.

הֲרִי הַכֹּל תִּלְוִי בְּאַמָּא! הוּא לֹא אוֹמֵר (- דְּהִינּוּ הוּא לֹא עוֹנָה עַל הַשְּׂאֵלָה) "מָה... מִשְׁפֹּט הַנֶּעֱר", הוּא אוֹמֵר שֶׁהִיא תִזְהָר, שֶׁהִיא צְרִיכָה לְהִזְהָר מִכָּל טְמֵאָה, הִיא צְרִיכָה לְהִזְהָר לֹא לְרֵאוֹת דְּבָרִים אֲסוּרִים, לֹא לְשֹׁמֵעַ מִנְּגִינּוֹת אֲסוּרוֹת. בְּרַגַּע שֶׁהִיא תִזְהָר מִכָּל הַדְּבָרִים, הוּא יִהְיֶה הַיֵּלֵד הַכִּי צָדִיק בְּעוֹלָם, הוּא יִהְיֶה מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.

שְׁעָל זֶה אָמַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ: "שְׁפִיפֵן עָלֵי אֶרֶח" – "יְהִי דָן נָחַשׁ עָלֵי דְרֹךְ שְׁפִיפֵן עָלֵי אֶרֶח" (בְּרֵאשִׁית ג' ט"ו), הוּא הָיָה שְׁפִיפֵן הוּא (- שְׁמִשׁוֹן) הָיָה חֲגֵר

בֵּת יִקְרָא לָהּ צִלְפֹּנִית. כִּי צִלְפֹּנִית הָיְתָה הָאִשָּׁה הַכִּי צָדִיקָה בְּעוֹלָם. קָרָאנוּ עָלֶיהָ עֲכָשׁוּ בְּפָרֶשֶׁת נָשָׂא [בַּהֲפֹטְרָה], בְּפָרֶשֶׁת נָשָׂא קָרָאנוּ עָלֶיהָ, לֹא יוֹדֵעַ מִי הַכְּנִיס אוֹתָהּ בַּהֲפֹטְרָה, אָבֵל מִיִּשְׁהוּ הַכְּנִיס אוֹתָהּ בְּתוֹךְ הַהֲפֹטְרָה לֹא יוֹדֵעַ מִדּוּעַ.

וּמְנוּחַ מְאוּד כָּעַס עַל זֶה [שֶׁהִמְלִיךְ הַתְּגִלָּה רַק לְאַשְׁתּוֹ], מְנוּחַ אָמַר זֶה לֹא בְּסֹדֶר, כִּכָּה לֹא מִתְנַהֲגִים, אִשָּׁה לֹא צְרִיכָה כִּכָּה לְהִתְנַהֵּג. מָה זֶה הִמְלִיךְ בָּא אֵלֶיךָ? מָה קוֹרָה אֵתָּךְ? אֵת רֹאֶה פֶתָאִם מְלָאכִים? אֵת מְשַׁגַּעַת מִדְּמִינָת! זֶה לֹא יִתְכֵּן, הוּא אוֹמֵר אִם יָבוֹא מְלָאךְ הוּא יָבוֹא אֵלַי, לֹא אֵלֶיךָ, מִי אֵת בְּכָלֵל! אִשָּׁה טְפָשָׁה תְּפִסִּיקִי לְדִמְיֹן דְּמִיּוֹנוֹת, תְּפִסִּיקִי לְחֵלּוֹם חֵלּוֹמוֹת. אֲנִי לֹא מְסַכִּים עִם זֶה, אֲנִי לֹא אֶתֵּן לָךְ אֵת זֶה! בְּשׁוּם אִפֶּן לֹא! אֲנִי פֹה הַגִּבֵּר לֹא אֵת.

בְּקִצּוֹר יָרַד עָלֶיהָ כִּכָּה כָּמוֹ שְׁצָרִיךְ. הִיא אִמְרָה לוֹ טוֹב, אַז מָחָר אִם הוּא יָבוֹא אֵלַי אֲנִי יִשְׁלַח אוֹתוֹ אֵלֶיךָ, מָה אֲנִי יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת. טוֹב הוּא

אָמַר רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם תִּזְכֹּר לִי
אֶת הַזְכוּת, שְׂבַחֲחִים לֹא הִרְשֵׁיתִי
לְהָרִים לִי אֶת הַקְּבִים.⁸

הָיָה אֶחָד ר' מִיכָל - הַנֶּכֶד שֶׁל
ר' נִתָּן לֹא הִרְשָׁה לְנֶכְדִים
לַעֲזֹר לוֹ לְהַכְנִים אֶת הַיָּד
לְשִׁרְוּוֹל, כִּי הַיָּד מִתְעַקֶּמֶת
בְּמִשָּׁךְ הַשָּׁנִים. לָכֵן לְאַנְשִׁים
זְקֵנִים הַיָּד כְּבֵד עֲקָמָה, אִזּוּ הִיא
לֹא יְכוּלָה לְהַכְנִים בְּשִׁרְוּוֹל. אִזּוּ
הוּא לֹא הִרְשָׁה לְהַכְנִים אֶת הַיָּד
בְּשִׁרְוּוֹל.⁹

בְּשָׁתֵי רַגְלִים.⁷ נוֹלַד לָהּ יֶלֶד
מִסִּפֵּן בְּלִי רַגְלִים זֶה ה'... לֹא
מֵאַחַל לָשׁוּם אֲשֶׁה כְּזֶה דָּבָר,
כְּזֶה צָרָה. אָבֵל מָה אֲנִי יְכוּל
לַעֲשׂוֹת, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ לָמָּה זֶה
קָרָה לָהּ. הַיֶּלֶד נוֹלַד אוֹ רַגְלִים
מִשְׁתַּקוּת, אוֹ בְּלִי רַגְלִים, לֹא
יּוֹדֵעַ מִדּוּעַ. הוּא הָיָה צָרִיף
לָלֶכֶת עַל שְׁתֵּי קַבִּים. בְּלָעַם
הַלֵּךְ עַל קַב אֶחָד "שְׁפִי - וַיֵּלֶךְ
שְׁפִי" (בַּמִּדְבָּר כ"ג ג') הוּא (שְׁמִשׁוֹן)
הַלֵּךְ שְׁפִיפֵן שְׁתֵּי קַבִּים. אִזּוּ הוּא

מֵרֵאִי מִקּוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

הַעֲבֵר לִי מִקַּל מִמְּקוֹם לְמִקּוֹם
⁹ שִׁיחַ שְׂרָפִי קוֹרֵשׁ - חֶלֶק ד' תַּכַּח
רַבִּי מִיכָל ב"ר יִצְחָק. זֶהִיר הָיָה לֵילָךְ לְמִקְנָה מִדִּי
יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאָף בְּסוּף יָמָיו שְׂאֲרָכָה לוֹ הַשְׁהִיָּה
בְּמִקְנָה וְזָמַן רַב מִשָּׁךְ בְּשָׁתֵּי שָׁעוֹת, כִּי לֹא רָצָה
לְקַבֵּל סִינֵעַ לְלִבִּישֵׁת הַבְּגָדִים מֵאַף אֶחָד, וְאַפְלוּ
בְּשִׁנְפֵל לוֹ מִשָּׁהוּ וְרָצָה מֵאֵן דְּהוּ לַעֲזֹר לוֹ לֹא נִתָּן
לוֹ לְטָרֵחַ עֲבוּרָו, אֲלֵא יָגַע בְּעֲצָמוֹ לְמִצּוֹא אֲבִדָתוֹ,

⁷ סוּטָה י' ע"א
וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּלָעַם חִיגַר בְּרַגְלוֹ אַחַת הִיָּה
שְׁנֵאמַר וַיֵּלֶךְ שְׁפִי שְׁמִשׁוֹן חִיגַר בְּשָׁתֵּי רַגְלָיו הִיָּה
שְׁנֵאמַר שְׁפִיפֵן עָלֵי אֶרֶץ:
⁸ סוּטָה י' ע"א
אָמַר רַב אִמְר שְׁמִשׁוֹן לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם זָכוֹר לִי עֲשֵׂרִים (וּשְׁתִּים) שָׁנָה
שְׁשַׁפְּטִיתִי אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא אִמְרָתִי לְאַחַד מֵהֶם

קדושים, בחיים לא פותחת את העינים.

טוב, [אחר שנשאה שמשון] אז בקצור אבא שלה רואה שהוא לא בא הביתה, כי פעם הלכו לישיבה. אחרי ש... [התחתנו], כלם, שמשון הוא אחד מ... [מעברי המסורות], הרמב"ם מונה אותו בתוך זה שמעביר את המסורה, את כל התורה כלה, הוא ידע את כל התורה כלה. וחצי שנה הוא לא מגיע הביתה, חצי שנה הולכים לישיבה. ככה היה אצל החפץ חיים, אצל כל הצדיקים, מסימים את שבעת ימי המשתה והולכים.

ורשב"י בקש מרבי חנניה בן חכניאי¹⁰, תרחם עלי

אז אותו דבר שמשון הוא לא הרשה לשום נכד, לשום נין להרים לו את הקבים. אם הקבים נפלו, הוא היה זוחל על הרצפה בלי... עם רגלים משתקות, או בלי רגלים מרים את הקבים. וכל זה ה' עשה לו שהוא לא יוכל לצאת מצרעה ואשתאול. שעושים אדם בלי רגלים, שלא יוכל לזוז מהבית, שישאר בבית שלא יצא, שלא יצא לשום מקום, אבל הוא הלך.

ושואלים אותו אבא ואמא תגיד "האין בבנות עמך"? (לשה"כ שופטים י"ד ג) אנחנו לא מבינים צריכים לקחת [אשה] מהפלשתיים דוקא? הוא אומר לא, אתם לא יודעים איזה צדיקה זאת... היא קדש

מראי מקומות והערות

לי עד דאיתי בהדך לא איצטב ליה אול יתיב תרי סרי שני בבי רב עד דאיתי אישתנו שבילי דמתא ולא ידע למיזל לביתיה. אול יתיב אגודא דנהרא שמע לההיא רביתא דהו קרו לה בת חכניאי בת חכניאי מלי קולתיה ותא ניזיל אמר שמע מינה האי רביתא דיין אול בתרה הוה יתיבא דביתהו קא נהלה קמחא דל עינה חזיתיה סוי לבא פרח רוחה אמר לפניו רבנו של עולם ענייה זו זה שכרה בעא רחמי עליה [ואחתייה].

באמרו להלה: "ויכי מה אתה כבר רוצה לעשות אותי למסרסם, הנה ואמצאנהו כבר לבדי". ביום ששי היה הולך פעמים למקוה, לפני התפלה ולכבוד שבת, ורצו בניו למנע אותו מזה, כי אמרו לו שזה מאד קשה עבורו, פנה אליהם ואמר בבדיחותא: כובעי אינו מנח לי טוב על הראש ללא טבילתי במקוה. "דאס קאפל שטייט מיר נישט גוט אויפן קאפ אהו מקוה".¹⁰ כתובות ס"ב ע"ב

רבי חנניה בן חכניאי הוה קאזיל לבי רב בשילה הלוליה דרבי שמעון בן יוחאי אמר ליה איצטב

שְׂדוּכִים... הוּא לֹא עוֹנָה, לֹא עוֹנָה, שׁוּם מִכְתָּב הוּא לֹא עוֹנָה. אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אִיזָה בֶּן אָדָם זֶה, אִיפֹה הוּא לָמַד, מִי חֲנָף אוֹתוֹ מִי הָיָה הַמְדְּרִיךְ שָׁלוּ... הוּא לֹא עוֹנָה...

בְּקִצּוֹר, רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה לוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הוּא אָמַר מִי שֵׁישׁ לוֹ בֵּת - בֵּת שְׁתִּים עֶשְׂרֵה שְׁלֹשׁ הַבֵּיתָה, [רַבִּי עֲקִיבָא] צוּעֵק בִּישִׁיבָה: מִי שֶׁאֲשֵׁתוֹ כָּתְבָה לוֹ מִכְתָּב 'תָּבוֹא הַבֵּיתָה', תָּבוֹא הַבֵּיתָה! רַבִּי עֲקִיבָא צָעֵק. טוֹב, הוּא מְגִיעַ הַבֵּיתָה, הוּא לֹא מְכִיר אֶת הַבֵּית שָׁלוּ. שְׁתִּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה הוּא לֹא הָיָה בְּבֵית, הוּא לֹא מְכִיר אֶת הַבֵּית, אִיפֹה הַבֵּית לֹאן נַעֲלָם הַבֵּית, הוּא לֹא מְכִיר אֶת

תְּמַתִּין לִי קֶצֶת יֵשׁ לִי יוֹמִים לִגְמֹר אֶת הַשְּׁבַע בְּרֻכּוֹת. הוּא אָמַר אֲנִי לֹא מִמַּתִּין לָךְ שְׁנֵיָה, תְּמַתִּין לְרִשְׁבִּי! אִיפֹה הַכְּבוֹד שֶׁל רִשְׁבִּי? כָּכָה מִתְּנַהֲגִים עִם רִשְׁבִּי! אֲנִי לֹא מַחֲכָה לָךְ שְׁנֵיָה, אֲנִי הוֹלֵךְ אֲנִי הוֹלֵךְ, אֲנִי נוֹסֵעַ לְבִנֵּי בְּרֵק - לִישִׁיבָה בְּבִנֵּי בְּרֵק, לֹא מַחֲכָה לְרִשְׁבִּי אֶלְפִית שְׁנֵיָה. הוּא אוֹמֵר תִּתֵּן לִי תַחֲכָה לִי, גִּלְךָ בִּיחָד, נִלְמַד בִּיחָד חֲבֵרוֹתָא הוּא לֹא מְסַכִּים, חֲנֻנְיָה בֶּן חֲכִינָאִי לֹא מְסַכִּים.

[אַחֵר 12 שָׁנָה שֶׁלִּמַּד תּוֹרָה בִּישִׁיבָה אֲצֵל ר' עֲקִיבָא:] מְגִיעַ מִכְתָּבִים מִהַבֵּית, בֹּא כָּכָר יֵשׁ יִלְדָה, יֵשׁ כָּכָר יִלְדָה בֵּת שְׁתִּים עֶשְׂרֵה בֹא נַעֲשֶׂה לָהּ שְׂדוּכִים. פַּעַם עָשׂוּ לָהּ

וְאָבֹי לְמִי שְׁמֵאֲחֶרֶת חֲמֵשׁ דְּקוֹת.

וְזֶה [שְׁאֲלִיעֶזֶר מִבְּקֵשׁ מִרְבֵּקָה שֶׁתִּשְׁקָה אוֹתוֹ] "לֵעֵת

עֶרֶב" (בְּרֵאשִׁית כ"ד י"א) לֵעֵת עֶרֶב זֶה כָּבֵד הַבְּנוֹת הוֹלְכוֹת לֵעֵת עֶרֶב, אֲסוּר שְׂיִהְיָה שׁוּם בֵּן יִהְיָה בְּרָחוּב. כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ שְׁזֶה הָיָה הַכֹּל לֵעֵת עֶרֶב, וְאֵז חֲצִי שְׁעָה אֵין בָּנִים בְּרָחוּבוֹת אֵין שְׂרִיקוֹת, אֵין חֲיוֹכִים, אֶף אֶחָד לֹא נִמְצָא. בֵּת הוֹלְכֵת לְהִתְפַּלֵּל מִיִּשְׁהוּ אוֹרֵב לָהּ פֶּתָאם, אֵין, אֲסוּר שְׁשׁוּם בֵּן יִהְיָה בְּרָחוּבוֹת שְׁבָנוֹת הוֹלְכוֹת לְהִתְפַּלֵּל אוֹ הוֹלְכוֹת לִשְׁאֵב מַיִם. וְשׁוּם בֵּן בֶּל יִרְאֶה וּבֶל יִמְצָא, כְּמוֹ חֲמִץ, [וּמִכֹּל זֶה רוֹאִים גְּדוּלַת רִבְקָה שֶׁאִפִּילוּ שִׁידְעָה שֶׁאִם תִּתְעַכֵּב לַעֲזוֹר לֹאֲלִיעֶזֶר תִּעֲנֵשׁ בַּעֲוֹנוֹשִׁים קֹשִׁים בְּבִיתָהּ, לֹא מִנְעָה אֶת עֲצֻמָּה מִלַּעֲזוֹר לוֹ, וְעוֹד לְהַצִּיעָה לַעֲזוֹר בְּדַבְרִים שֶׁלֹּא בִקֵּשׁ, שֶׁאֲלִיעֶזֶר בִּקֵּשׁ שֶׁתִּשְׁקָה אוֹתוֹ, וּרְבִקָּה אָמְרָה שֶׁתִּשְׁקָה אוֹתוֹ וְגַם אֶת גַּמְלִיו תִּשְׁקָה, שְׁזֶה עֲבוּדָה עֲצוּמָה שֶׁהִרִי כֹל גַּמֵּל שׁוֹתָה לְשִׁלּוּשִׁים יוֹם].

וְקוֹרְאִים לָהּ בֵּת חֲכִינָאִי מִהֵר מִהֵר כְּבָר שְׁקִיעָה,

הַסְמְטָאוֹת, הוּא לֹא מִכִּיר אֶת הַכֹּל, טוֹב הוּא אוֹמֵר אֲנִי יִלְךְ לְנֶהָר, שָׁם בְּנֶהָר, זֶה הַנֶּהָר הַמְטָהֵר מִכֹּל הַכְּתָמִים - זֶה רַבִּינוֹ. אֲנִי יִלְךְ לְנֶהָר וְאֲנִי יִרְאֶה יִקְרְאוּ... אֶפְלוּ הוּא לֹא יוֹדֵעַ אֶת הַשֵּׁם שֶׁל הַבֵּת שָׁלוּ, הוּא לֹא הָיָה בְּלִדָּה, הוּא לֹא הָיָה בְּהַרְיוֹן, הוּא לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם, הוּא לֹא יוֹדֵעַ מִי זֹאת, הוּא לֹא יוֹדֵעַ אֵיךְ הִיא נִרְאִית, הוּא לֹא יוֹדֵעַ מֶה הַשֵּׁם שֶׁלָּהּ. פֶּתָאם הוּא שׁוֹמֵעַ בֵּת חֲכִינָאִי יוֹתֵר מִהֵר, בֵּת חֲכִינָאִי יוֹתֵר מִהֵר... קָרְאוּ לוֹ חֲנֻנְיָה בֵּן חֲכִינָאִי, בֵּת חֲכִינָאִי יוֹתֵר מִהֵר... כָּלם מְחַפִּים לָךְ... כְּבָר תִּמְלָאִי אֶת הַמַּיִם, מֶה אֶת חוֹלְמַת לָךְ, תִּמְלָאִי אֶת הַמַּיִם מִהֵר נֹו מִהֵר, מְחַפִּים כְּבָר לִילָה, שְׁקִיעָה.

אִם בֵּת מַגִּיעָה אַחֲרֵי הַשְׁקִיעָה קוֹשְׁרִים אוֹתָהּ אֶצֶל הַפְּלִסְטִינָאִים עַד הַיּוֹם. אֶחָד סִפֵּר לִי אֶצֶל הַפְּלִסְטִינָאִים, קוֹשְׁרִים אוֹתָהּ לְגִדֵּר חֲמֵשׁ דְּקוֹת אַחֲרֵי הַשְׁקִיעָה, שְׁמִים לָהּ סְמִרְטוּט בִּפְהָ, שֶׁתִּצְעֵק עַד הַבֹּקֶר, עֲכָשׁוּ לֹא שׁוֹמְעִים. יוֹרֵד עָלֶיהָ גֶשֶׁם שֶׁלֵּג, לֹא מִשְׁנָה. אוֹי

מנהגה.

[יום אחד] הוא רואה את (רמ"ב

חנינא) [רבי חנינא בר חמא]

יושב ולומד עם רבי הוא אומר
מה הוא עושה כאן, שיעוף
מפה תצא! אומר לו רבי יהודה
הנשיא זה מלאך זה לא בן אדם,
מה אתה מגרש אותו, אומר לו
[אנטונינוס] זה מלאך? שייבא
לי את העבד שלי. טוב, העבד
שלו כבר הרוג כבר שוכב מת
גוסס, טוב הוא (- ר' חנינה בר חמא)

אומר מה אני יעשה, מחיה את
העבד [והחיה אותו]. פעם כל
אחד מחיה מתים! פה הוא
מחיה את אשתו, פה מחיה את
הילד, פה הוא מחיה את זה.

כמו בזמירות שבת מחיים את
המתים, 'חי זקוף מן'
נפטר לו הילד, הוא צעק 'חי

הוא שמע בת חכינאי הוא ידע
זה כבר הבת שלי, הוא לא ידע
איך קוראים לה, הוא לא ראה
אותה בחיים. טוב הוא הולך
אחריה, אשתו רואה אותו
התעלפה, התעלפה על המקום,
התעלפה על המקום, אז הוא
מיד הוא החיה אותה. כי כל
תנא ידע להחיות מתים, כל תנא
- הגמרא אומרת הקטן שבכם
יכול להחיות מתים. אפלו הכי
קטן שבעולם!

כמו רבי חנינא בר חמא.
[אנטונינוס קיסר] למד
תורה אצל רבי יהודה הנשיא¹¹,
הגיע אנטונינוס. זה כמו בידן
זה כמו טראמפ, שמגיע
אנטונינוס כמו פוטין, הקיסר
של כל העולם. מגיע לרבי כל
יום, מתחת לאדמה יש לו

מראי מקומות והערות

דנהו יתיב אמר לא אמיתא לך בעידנא דאתנא
לא נשכח גבר קמך אמר ליה לית דין בר איניש
אמר ליה [אימא] ליה להווא עבדא דגני אבבא
דקאים [ליתי אזל ר' חנינא בר חמא אשכחיה
דנהו קטיל אמר היכי אעביד אי אזיל ואימא
ליה דקטיל אין משיבין על הנלקה אשכחיה
ואזיל קא מזלזלינן במלכותא בעא רחמי עליה
ואחיה ושדריה אמר ידענא ויטי דאית בכו
מחיה מתים מיהו בעידנא דאתנא לא נשכח
איניש קמך:

¹¹ עבודה זרה י' ע"ב
כל יומא הוה שדר ליה (- אנטונינוס לרבי) דהבא
פריקא במטראתא וחסוי אפומיהו אמר להו
אמטיו חטי לרבי אמר [ליה רבי] לא צריכנא אית
לי טובא אמר להו למאן דבתרך דיהבי
לברתי דאתו בתרך ודאתי מיניהו נפוק
עליהו הוי ליה ההיא נקרתא דנהו עיילא
מביתיה לבית רבי כל יומא הוה מייתי תרי עבדי
חד קטליה אבבא דבי רבי וחד קטליה אבבא
דביתיה אמר ליה בעידנא דאתנא לא נשכח
גבר קמך יומא חד אשכחיה לר' חנינא בר חמא

שְׁאָדָם שׁוֹמֵעַ זְמִירוֹת עֲבָשׁוּ
עוֹד יוֹמִים שַׁבָּת, יֵשׁ
זְמִירוֹת אֲפָשָׁר לְהַחֲיוֹת אֶת כָּל
הַמֵּתִים וּלְרַפֵּא אֶת כָּל הַחוֹלִים.
לָכֵן צוֹעֲקִים 'חֵי זְקוֹף מָךְ'
צְרִיכִים לְצַעֵק בְּכָל הַכַּח 'חֵי
זְקוֹף מָךְ' 'חֵי זְקוֹף מָךְ' 'חֵי
זְקוֹף מָךְ' 'חֵי זְקוֹף מָךְ' יִשָּׁר
הוּא הַתַּחֲיָה!

וְזֶה מָה שֶׁעָשָׂה רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן
חֲכִינָאִי שֶׁהוּא הִחְיָה אֶת
אֲשֶׁתּוֹ וְאֵז הַגִּיעַ (יְהוֹשֻׁעַ) [רַבִּי
חֲמָא] בֶּן בֶּסָא [אָמַר]: ¹² אֲנִי לֹא
אֶעֱשֶׂה מָה שֶׁ[עָשָׂה] רַבִּי חֲנַנְיָה

זְקוֹף מָךְ' זֶה הַתּוֹסֶפֶת ל'מָה
יִפִּית וּמָה נַעֲמֶת', 'חֵי זְקוֹף מָךְ'
מִיד הֵילֵד הַתַּחֲיָה. הֵילֵד נִפְטָר,
הָאִשָּׁה אוֹמֶרֶת מָה עוֹשִׂים? הוּא
אָמַר שׁוּם לֹוִיָּה שְׂיִשֵּׁב עַל הַסֶּפֶה
שְׂיִקְשִׁיב לְזְמִירוֹת (- הֵילֵד הַנִּפְטָר),
יִשֵּׁב עַל הַסֶּפֶה הַקְּשִׁיב לְזְמִירוֹת
פְּתֹאֵם הוּא קָם, מִתְחִיל לְלַכֵּת.
וְהוּא כָּבַר הָיָה מֵת, כָּבַר הָיָה
חֲבָרָא קְדִישָׁא כָּבַר קָבְעוּ אֶת
הַמּוֹת, הָיָה רוֹפֵאִים, כָּבַר כָּתְבוּ
תְּעוּדַת פְּטִירָה. הוּא אָמַר
שְׂיִשְׁמַע אֶת הַזְמִירוֹת, עַל יְדֵי
הַזְמִירוֹת הוּא יִתַּחֲיָה.

מֵרָאִי מִקּוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

שֶׁמַּעֲתִיָּה חָלַשׁ דַּעֲתִיָּה אָמַר אִי הוּאִי הָכָא הֵוָה
לִי זֶרַע כִּי הָאִי.

עַל לְבִיתִיָּה עַל בְּרִיָּה קָם קַמִּיָּה הוּא סָבַר
לְמַשְׁאֲלִיָּה שֶׁמַּעֲתִיָּה קָא בְּעֵי אָמַרָה לִיָּה
דְּבִיתָהּוּ מִי אִיקָא אָבָא דְקָאִים מִקְמִי בְּרָא קָרִי
עֲלִיָּה רָמִי בַר חֲמָא הַחוּס הַמְשׁוּלָּשׁ לֹא בְמַהֲרָה

¹² כְּתוּבוֹת ס"ב ע"ב

רַבִּי חֲמָא בַר בִּיסָא אָזִיל יְתִיב תְּרִי סְרִי שְׁנֵי בְּבִי
מִדְרָשָׁא כִּי אָתָּא אָמַר לֹא אֵיעֲבִיד פִּדְעָבִיד בֶּן
חֲכִינָאִי עָיִל יְתִיב בֶּן מִדְרָשָׁא שְׁלַח לְבִיתִיָּה
אָתָּא רַבִּי אוֹשְׁעִיָּא בְּרִיָּה יְתִיב קַמִּיָּה הֵוָה קָא
מְשִׁאִיל לִיָּה שֶׁמַּעֲתִיָּה הָוָא דְקָא מְחַדְדִי

הוא אומר אוי חבל שנסעתי, חבל שעזבתי את הבית, אם הייתי זוכה, הייתי זוכה גם אני לכה ילד. אוי רבונו של עולם תצפה אותי גם לכה ילד.

טוב, הוא מגיע הביתה הילד הזה הולך אחריו הוא מישוהו מביא אותו, הוא גם לא מכיר את הבית, מישוהו מביא אותו לבית. אשתו כבר התכוננה שהוא מגיע, לא התעלפה היא היתה מוכנה. פתאום הוא רואה את הילד נכנס, אז הוא (- רבי חמא בר ביסא) ישב, אז הוא קם לעצמו (- של בנו), כי זה ילד כזה גאון שאין בעולם, אפלו שיבוא משיח כבר לא יהיה כזה גאון. אז אשתו אומרת לו תגיד אבא קם בפני בנו! ? זה הבן שלך! אז התברר שזה שהוא למד תורה עשירים וארבע שעות בלי הפסק, אז הבן שלו נהיה הבן הכי חכם שבעולם! ובזכות זה נזפה לגאלה השלמה במהרה בימינו אמן!

בן חכינאי, אני ישלח לאשתי להודיע, הוא גם לא היה שתיים עשרה שנה בבית, הוא לא היה שתיים עשרה שנה בבית, הוא אמר אני הולך להודיע לאשתי שאני בדרך, שבעלה בדרך [לפני שאחזור]. עכשו הייתי בסין, ואני נמצא כבר בדמשק נמצא בבגדד, אחרי זה הוא שלח לה עוד שליח אני כבר ברבת עמון, אחרי זה עוד שליח אני נמצא כבר בצפת. וככה עד שהוא מגיע לירושלים, הוא מגיע לירושלים, אז הוא נכנס לבית המדרש. הוא אומר (- השליח) בן בעלך כבר נמצא בבית המדרש הוא מגיע, עוד שעה הוא יגיע הביתה.

הוא רואה איזה ילד בגיל שלוש עשרה, ילד מתפלל שם בגמרא בהכל. הילד נגש אליו אפשר לשאול כמה שאלות, הוא לא הוא לא יכול לענות שום שאלה, ילד כזה חריף שלא היה כזה בעולם ילד חריף, והוא מתוכח אתו בלמוד, והוא מתרץ לו קשיות.

שְׁעוֹר שְׁנִמְסָר לְאַחַר תְּפִלַּת מַעְרִיב יוֹם שְׁלִישִׁי לַיָּל י"א סִינן בְּהַעֲלוֹתָךְ

אֶלְדָּד וּמִידָד מִתְנַבְּאִים
בְּמַחְנֶה, אֶלְדָּד
וּמִידָד רַבִּינוּ אוֹמְרֵי זֶה שְׁתִּי
סְפִירוֹת, תּוֹרָה צ"ז -
שְׁמִשְׁפִּיעִים אֶת הַנְּבוּאָה לְכָל
הַנְּבִיאִים: יִשְׁעִיָּה, יִרְמְיָה,
יְחִזְקָאל תָּרִי עֶשֶׂר, וְלָכֵן "קַעֲרַת
כֶּסֶף... שְׁלִשִּׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ"
(בְּמִדְבָּר 2).

כִּי הֶרְצַח הַשְּׁנִי זֶה קָרָה אַחֲרֵי
מֵאָה שְׁלוֹשִׁים שָׁנָה (מִהֶרְצַח
הָרָאוּשָׁן - 70 אֶת הַבַּל). הֶרְצַח הָרָאוּשָׁן
הָיָה מִיָּד בְּאוֹתוֹ יוֹם שְׁנִבְרָאוֹ,
הֶרְצַח הַשְּׁנִי זֶה הָיָה אַחֲרֵי מֵאָה
שְׁלוֹשִׁים שָׁנָה. עַדָּה וְצִלָּה הָלְכוּ
לְהִתְבוֹדֵד בַּשָּׂדֶה, הָלְכוּ

לְהִתְבוֹדֵד, פִּתְאֹם הֵם מוֹצְאוֹת,
רוֹאוֹת אֶת הַסֶּבֶא שְׁלֵהֶם הָרוּג.
הָיָה לָהֶם סֶבֶא נוֹרָא מְתוֹק הָיָה
קוֹנָה לָהֶם אֲרִטִּיקִים וְקִרְטִיבִים,
וּפִתְאֹם מֵצְאוּ אוֹתוֹ הָרוּג, עֲשׂוּ
וַעֲדַת חִקְיָה מִי הָרַג אוֹתוֹ?
אָמְרוּ לָמָד, לָמָד? אִזּוֹ הֵם אָמְרוּ
גְּמָרְנוּ אֲנַחְנוּ מִתְגַּרְשִׁים מִמֶּנּוּ,
הוּא רָצַח לָנוּ אֶת הַסֶּבֶא, לֹא
רוֹצִים [לְחַיּוֹת אֹתוֹ]. מִי שְׂרוֹצֵחַ
סֶבֶא, אֲסוּר לְחַיּוֹת אֹתוֹ, אֵין
דְּבַר כְּזֶה לְרָצַח סֶבֶא.

גַּם מִנְּשֵׁה רָצַח אֶת הַסֶּבֶא, הָיָה
לוֹ סֶבֶא יִשְׁעִיָּהוּ, אִזּוֹ הוּא
רָצַח אוֹתוֹ¹³. אִזּוֹ יִשְׁעִיָּהוּ הֵלֵךְ
לְהִתְחַבֵּא בְּאֵילָן, אִזּוֹ הוּא אָמַר
אֶת הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ, הִתְחַבֵּא
בְּאֵילָן [אֲבָל צִיצִיתוֹ נִשְׂאָרָה
בַּחוּץ, וְכֵן רָאוּ הֵיכֵן נִטְמָן], אִזּוֹ
הוּא [מִנְּשֵׁה] חָתַף אֶת הָאֵילָן¹⁴.

מִרְאֵי מִקּוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

עַל יָמִיד חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה" אָמַר יִשְׁעִיָּה יִדְעָנָא
בֵּיה דְּלֹא מִקְבֵּל מַה דְּאִימָא לִיה וְאִי אִימָא לִיה
אִישׁוּיָהּ מוֹיֵד אָמַר שֵׁם אֵיבְלַע פְּאָרָא אֲתִיבָהּ
לְאִרְאָא וְנִסְרוּהָ כִּי מִטָּא לְהָדִי פּוֹמָא נַח נִפְשִׁיָּה
מִשׁוּם דְּאָמַר "וְכִתּוּב עִם טָמֵא שְׁפָתַיִם אֲנִכִּי
יִוֹשֵׁב" מִכָּל מְקוֹם קָשׁוּ קִרְאֵי אֶהְדִּי "וְאִרְאָה
אֶת אֲדִנִּי" כְּדֵתִינָא כָּל הַנְּבִיאִים נִסְתַּכְּלוּ
בְּאַסְפַּקְלָרִיא שְׂאִינָה מְאִירָה מִשְׁהָ רַבִּינוּ נִסְתַּכְּלוּ
בְּאַסְפַּקְלָרִיא הַמְּאִירָה:

¹³ תַּלְמוּד יְרוּשְׁלַיִם סִנְהֶדְרִין נָא, ע"ב
כִּד דְּקָם מִנְּשֵׁה הָהוּא פְּרִי חוּרִי יִשְׁעִיָּה בְּעִי

¹³ יְבִמוֹת מַט, ע"ב
תְּנִי שְׁמַעוֹן בֶּן עֲזַאי אוֹמֵר מִצְאָתִי מְגַלֶּת יוֹחֲסִין
בִּירוּשָׁלַיִם וְכִתּוּב בָּהּ אִישׁ פְּלוֹנִי מִמְּזֹר מֵאֲשֶׁת
אִישׁ וְכִתּוּב בָּהּ מִשְׁנֵת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב קֹב
וְנָחִי וְכִתּוּב בָּהּ מִנְּשֵׁה הָרוּג אֶת יִשְׁעִיָּה אָמַר רַבָּא
מִדְּוִינְיָה וְקִטְלִיהָ אָמַר לִיה מִשְׁהָ רַבָּא אָמַר
"כִּי לֹא יִרְאֵי הָאֲדָם וְחַי" וְאֵת אֲמַרְתָּ "וְאִרְאָה
אֶת אֲדִנִּי יִשָּׁב עַל כֶּסֶף רָם וְנִשָּׂא" מִשְׁהָ רַבָּא
אָמַר "מִי פִה" אֶלְחִינוּ בְּכָל קִרְאָנוּ אֵלֵינוּ" וְאֵת
אֲמַרְתָּ "דִּרְשׁוּ ה' בְּהִמְצָאוֹ" מִשְׁהָ רַבָּא אָמַר
"אֶת מִסְפַּר יָמִיד אֲמַלֵּא" וְאֵת אֲמַרְתָּ "וְהִסְפַּתִּי

לְמַד? כִּי הוּא רָצַח אֶת
הַסֵּבָא, זֶה הָיָה אַחֲרֵי מָאָה
שְׁלוֹשִׁים שָׁנָה לְבְרִיאַת הָעוֹלָם.
וְאִזּוּ הוּא אָמַר "עֲדָה וְצִלָּה שְׁמַעֲנִי
קוֹלִי" כָּל אֶחָד צָרִיךְ לִלְמַד אֶת
הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּעַל פֶּה, זֶה לֹוֹקֵחַ
הַרְבֵּה שָׁנִים עַד שְׁלֹוֹמִידִים אֶת
זֶה. "עֲדָה וְצִלָּה שְׁמַעֲנִי קוֹלִי נָשִׁי
לְמַךְ הָאֲזֹנָה אֲמַרְתִּי כִּי אִישׁ
הָרִגְתִּי לִפְצָעִי" – "אִישׁ" זֶה קִין,
"יֶלֶד" זֶה תוֹבֵל קִין.

הָיָה יֶלֶד נִחְמָד חֲמוּד. יֶלֶד
חֲמוּדִי, קָרָאוּ לוֹ תוֹבֵל
קִין חֲמוּדִי. וְתוֹבֵל קִין הָיָה, אִזּוּ
הוּא הָיָה מְכֻוֵּן אֶת הַקֶּשֶׁת שֶׁל
אָבָא שְׁלוֹ [לְמַךְ]. וּפְתָאם רָאוּ
קֶרֶן חֲשָׁבוּ שֶׁזֶה קֶרֶן שֶׁל אֵיל אוֹ
צָבִי, אוֹ יַחְמוּר אוֹ תָאוּ, [ובאמת]
זֶה הָיָה הַקֶּרֶן שֶׁל קִין. ה' בָּרָא לוֹ
קֶרֶן, שֶׁהַחַיּוֹת לֹא יִטְרְפוּ אוֹתוֹ.
כִּי הַחַיּוֹת כְּעֶסוּ עָלָיו שֶׁהוּא רָצַח
אֶת אָח שְׁלוֹ. זֶה הָיָה הָרִצָּח
הָרִאשׁוֹן, לְפִי הַמִּדְרָשׁ רֵבָה זֶה
הָיָה בַּחֲנוּכָה – בְּזֹאת חֲנוּכָה.

הוּא יָכַל לְהִגִּיד עוֹד פַּעַם אֶת
הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ הוּא כָּבֵד לֹא
רָצָה, פַּעַם אַחַת אֲמַרְתִּי, אֲסוּר
לְהַשְׁתַּמֵּשׁ יוֹתֵר מִפַּעַם אַחַת.
יוֹתֵר טוֹב לְמוֹת, מִלְּהַשְׁתַּמֵּשׁ
בַּשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ. לָכֵן הוּא לֹא אָמַר
אֶת הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ. וְאִזּוּ מְנַשֶּׁה
חָתַךְ לוֹ אֶת הָרֹאשׁ לְסֵבָא שְׁלוֹ,
זֶה מְנַשֶּׁה (- אוֹלִי צָרִיךְ לְהִיטֵב: יִשְׁעִיה)
שֶׁהָיָה אֶלְטֵעַר זִיידֵעַ שֶׁל חֲזָקִיָּה,
[ומנשה] הוּא הָיָה הַבֵּן שֶׁל
חֲזָקִיָּה.

כִּי אָחִיו זָרַק אֶת חֲזָקִיָּה לָאֵשׁ,
וְהָאֲמָא מְרַחָה אוֹתוֹ
בְּסִלְמַנְדְּרָה. כָּל אֶחָד צָרִיךְ
לְהִבִּיא סִלְמַנְדְּרָה, שְׂאוּמֵר רִשׁ"י
שְׁמִסִּיקִים אֶת הַכֶּבֶשֶׂן שְׁבַע
שָׁנִים, וְאַחֲרֵי שְׁבַע שָׁנִים יוֹצֵא
סִלְמַנְדְּרָה. וְאִזּוּ הִיא מְרַחָה אוֹתוֹ
בְּסִלְמַנְדְּרָה וְכִכָּה הוּא נִצֵּל
מִהָאֵשׁ¹⁵, אִזּוּ זֶה הַסְּפּוּר שֶׁמְנַשֶּׁה
רָצַח אֶת הַסֵּבָא.

אִזּוּ גַם לְמַךְ, לְמָה קוֹרְאִים לוֹ

מִרְאֵי מְקוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

וְהַסְּפּוּרִים שׁוֹרְפִים אֶת בְּנֵיהֶם (וְאֵת בְּנוֹתֵיהֶם)
בְּאֵשׁ לְאֶדְרַמְלֵךְ וְעֵנְמֵלֵךְ אֱלֹהֵי סְפּוּרִים וּמֵאִי
נִיהוּ הַפֶּרֶד וְהַסּוֹס אֶדְרַמְלֵךְ דָּאֲדַר לִיה לְמַרְיָה
בְּטַעֲיָנָה וְעֵנְמֵלֵךְ דְּעֵנִי לִיה לְמַרְיָה בְּקִרְבָּא אַף
חֲזָקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה בִּיקֵּשׁ אֲבִיו לַעֲשׂוֹת לוֹ כֵּן
אֵלֶּא שֶׁסִּכְתּוּ אֲמוֹ סִלְמַנְדָּרָא

מִקְטְלִינִיָּה וְהוּא עָרַק מִן קְדָמוֹי עָרַק לְאַרְזָא
וּבְלָעִיָּה אֲרָזָא חֲסֵר צִיּוֹתִיָּה דְּגוּלְתִּיָּה אֲתוֹן
וְאַמְרִין קְדָמוֹי אָמַר לוֹן אֲלוֹן וְנִסְרוֹן אֲרָזָא וְנִסְרוֹ
לְאַרְזָא וְאַיְתְּחָמִי דְּמָא נִגְדַּ. "וְלֹא אָבָה ה' לְסַלֵּחַ"
מִכָּאן שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק לְעֵתִיד לְבוֹא.
¹⁵ סְנֵהֲדִין סָג, ע"ב

וַיִּרְבְּעֵם עֲשֵׂה אֶת זֶה בְּט"ו חֲשׁוֹן. אִזּוּ יֵשׁ כָּאֵן שְׁלוֹשָׁה תַאֲרִיכִים, יֵשׁ לָנוּ ט"ו נִסָּן, ט"ו תִּשְׁרִי וְט"ו חֲשׁוֹן, צָרִיכִים לְהַחֲלִיט בְּאִיזָה מֵהַתַּאֲרִיכִים עוֹשִׂים סְכוּת.

אָבֵל בְּאַמַּת שׁוֹלֵם הֵבֵן שֶׁל שׁוֹר [אָמַר אֶת הַתְּרוּץ], אָמַר שֶׁבִּפְסַח עוֹשִׂים כָּל הָעוֹלָם סְכוּת, גַּם הַגּוֹיִים עוֹשִׂים סְכוּת, אִזּוּ הֵם לּוֹקָטִים אֶת הָעֲנָבִים וְאֶת הַתְּאֲנִים וְאֶת הָרְמוֹנִים. אִזּוּ עוֹשִׂים כָּל הָעוֹלָם סְכוּת אִזּוּ אֵי אֶפְשָׁר, אִזּוּ אֵיךְ יִדְעוּ שֶׁעַם

שֶׁהָבֵל חֵי חֲמָשִׁים יוֹם – יוֹצֵא שֶׁהוּא חֵי מִט"ו חֲשׁוֹן הוּא חֵי.

וְלִבָּן אוֹמֵר ר' יְהוֹנָתָן אִיבְשִׁין בִּיעֲצֵר דְּבִשׁ¹⁶ שֶׁבְּט"ו אִזּוּ – לָמָּה יִרְבְּעֵם בְּחַר אֶת ט"ו חֲשׁוֹן?.

כִּי אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים סְכוּת בְּט"ו תִּשְׁרִי, זֶה הַמְּנַהֵג שֶׁל שׁוֹבוּ בָּנִים, אָבֵל הַסְּפָרִי אוֹמֵר לֹא, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה בִּפְסַח. הַסְּפָרִי חוֹלֵק עַל זֶה בִּפְרָשַׁת אָמַר, הוּא אוֹמֵר: מָה זֶה? עֲנֵנִי הַתְּחִילוּ בְּט"ו נִסָּן! שׁוֹבוּ בָּנִים נוֹהֲגִים לַעֲשׂוֹת בְּט"ו תִּשְׁרִי,

מֵרֵאִי מִקוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

וּבַעַת עֶרֶב כִּבְר הִיתָה הַחֲמָה בְּמוֹל חֲשׁוֹן, שֶׁהוּא עֶקְרָב, וְא"כ ט"ו יָמִים אַח"כ שְׁנוּלָה הֵבֵל, כִּבְר הִיָּה ט"ו חֲשׁוֹן, וְהִיָּה אִזּוּ חֵג בְּט"ו חֲשׁוֹן, כִּי חֲמָה הִיתָה בְּמוֹל עֶקְרָב, וְזוּהוּ הִיָּה אֶפִּיקוֹרְאוֹת שֶׁל יִרְבְּעֵם בֵּן נִבְט, שֶׁעָשָׂה בַּחֲשׁוֹן חֵג [מ"ל י"ב-לב] וְהֵבֵן:

וְא"כ דְּבִט"ו בַּחֲשׁוֹן נּוֹלַד הֵבֵל, א"כ עַד כ"ד כִּסְלִיו עַד כִּלְלֵל מ' יוֹם, וּמִקֵּץ יָמִים דְּהִינּוּ יָמֵי חֲנוּכָה שֶׁהוּא ח' יוֹם, וְהִינּוּ מ"ח יוֹם, וּבְיוֹם שְׁלֹאחֲרֵי נְהַרְג, הִינּוּ מ"ט יוֹם, וְלִכְךָ אִמְרוּ שְׁלֹא עָשָׂה הֵבֵל קִיּוֹם בְּעוֹלָם יוֹתֵר מִחֲמָשִׁים יוֹם. וְאֶפְשָׁר שְׁלֹזָה נִתְכוּן רִש"י כֹּאשֶׁר הִבִּיא בַּעַל מִתְּנַת כְּהוֹנֵה [שֶׁם ד"ה חֲמִישִׁים] שְׁלֹא דִקְדַּק הַמִּדְרַשׁ בַּחֲשׁוֹן, וְהִינּוּ כִּי כִמ"ש הוּא רַק מ"ט יוֹם, וְשֶׁם נֶאֱמַר חֲמִשִּׁים, וְזוּהוּ דֶּרֶךְ הַמִּנּוּן, כִּמ"ש [רֹאשׁ פֶּרֶק עֲרֵבִי פִּסְחִים ס' מ'] עַל תִּסְפֹּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם, שֶׁשְׁכוּם מִנּוּן הַקְּרוֹב לְמִסְפָּר גָּדוֹל אֵף שֶׁחֲסַר אֶחָד. וְכֵן בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יִרְדּוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרִימָה וְדוֹק, כִּי הוּא אִמַּת לֹאמִיתָה שֶׁל תּוֹרָה:

¹⁶ יְעִירֹת דְּבִשׁ ח"א דְּרוֹשׁ טו

וּבְזוּ תִּבֵּן הַמִּדְרַשׁ הַנִּל, כִּי כִבְר אִמְרוּ הַמִּפְרָשִׁים כִּי לִכְךָ אִמְרָה הַמִּדְרַשׁ כִּי נּוֹלַד הֵבֵל בִּפְסַח אוֹ בַּחֵג, כִּי הֵבֵל נּוֹלַד אַח"כ, וּבְלִידַת קִין וְתֹאוֹמֶתוֹ צָרִיךְ לְהַמְתִּין אָדָם שְׁבוּעִיִּים כְּלֹדֶת נִקְבָּה, כִּי שִׁמְרוּ אֵף קוֹדֶם מִתֵּן תּוֹרָה שְׁמִירוֹת כְּאֵלוֹ, כְּנוֹדֵעַ [רַמְבַּ"ן בְּרֹאשִׁית ל"א ל"ב] דֶּרֶךְ נָשִׁים לִי, לִכְךָ נּוֹלְדוּ הֵבֵל וְתֹאוֹמֶתוֹ אַח"כ, בְּכֹלֹת י"ד יָמִים שֶׁהֵם פֶּסַח אוֹ חֵג. וְהֵנָּה אִם מִתְחַלֵּת לַיָּל ד' עַד יוֹם ו' בְּבוֹקֵר ב' שְׁעוֹת בּוֹיָם, הִלְכָה חֲמָה מִתְחַלֵּת טֹלָה עַד מֵאוֹזִים, א"כ הִלְכָה בִּס"ב שְׁעוֹת שֶׁשָּׁה מַעֲלוֹת, וְא"כ הִלְכָה קְרוֹב לִי"ד שְׁעוֹת מוֹל אֶחָד, א"כ בּוֹיָם ו' בְּבוֹקֵר שְׁעָה ב' בּוֹיָם, שֶׁהִיָּתָה הַחֲמָה בְּמוֹל תִּשְׁרִי, וּמֵאוֹרוֹת לֹא נִשְׁתַּנוּ מֵהֵלְכֵן הַמְהִיר עַד בְּכֹלֹת יוֹם הַשְּׁשִׁי, כְּדֹתִיב [בְּרֹאשִׁית א' לֹא] וְהִיָּה עֶרֶב וְהִיָּה בֹקֵר יוֹם הַשְּׁשִׁי וְיִכְלוּ, לִשְׁוֹן כְּלִיָּה, שֶׁשִּׁינוּ מֵהֵלְכֵן לְהֵלוֹךְ בְּמִתְנוּת, א"כ עוֹד יוֹם גָּדוֹל יוֹ"ד שְׁעוֹת שֶׁהִלְכוּ בְּמֵהִירוֹת כְּמוֹקֶדֶם, א"כ הִלְכוּ כָּל מוֹל שְׁלָם,

אפשר להכנס לסכה עד שלא נמחלים כל העוונות. ולכן את הסכה לומדים מדין - מיום כפור מהכהן הגדול. מאיפה לומדים [שגובהה של הסכה צריך להיות למעלה מ]עשרה טפחים? מהכרובים. קראנו בפרשה האחרונה - אתה קראת פרשה האחרונה? ראית בפרשה, מה הפסוק האחרון "ובבא משה לדבר אתו באהל מועד" (לשה"כ במדבר ז' פ"ט) הוא "שומע את הקול מדבר אליו משני הכרובים" (שם לשה"כ) - משני כרובים משם לומדים את הסכה, משה מקבל תשובה מבין שני הכרובים.

שואל רבי אברהם בן רבי נחמן למה זה כתוב אחרי שבע עשרה פרשיות? הרי כבר כתוב "ונועדתי... מעל הכפרת" (שמות כ"ה כ"ב) כתוב בתרומה בפרשת הארון מיד אחרי תרומה, שתעשו את הארון תעשו שתי כרובים [-], תעשה את הכרובים - "ונועדתי לך שם... מבין שני הכרובים". אז למה זה כתוב אחרי [שבע עשרה פרשיות:] תרומה תצוה - זה שתיים. כי תשא זה שלוש,

ישראל עושה סכות לשם שמם, אז לכן דחו את זה לט"ו תשרי.

אומרים בשם הגאון, זה לא כתוב בגאון, בשם הגאון אומרים - שענני כבוד חזרו בט"ו תשרי, אז חזרו הענני כבוד - אחרי שהסתלקו בחטא העגל (י"ז בתמוז), אז הם חזרו בט"ו תשרי ולכן אז עושים סוכות [זה אומרים בשם הגאון].

אבל הפרוש הפשוט, שאי

אָמַר לָמָּה לֹא אֶצֶל נַחֲשׁוֹן, הוּא
קָפֵץ לַיִם רֹאשׁוֹן לָמָּה זֶה לֹא
אֶצֶל נַחֲשׁוֹן. נַחֲשׁוֹן אָמַר זֶה
בְּשׁוּם אָפֶן אֲנִי לֹא יִתֵּן, פֶּה הוּא
הֵלֶךְ... בְּשׁוּם אָפֶן לֹא יִכְתֹּב אֶת
הַמִּלָּה נָשִׂיא.

וְגַם מֹשֶׁה רִבִּינוּ לֹא כָּתַב אֶת
הַמִּלָּה "עָנֹו" (- בְּכַתִּיב מְלֵא -
דְּהִינֵנו עָנִיו) הוּא לֹא רָצָה לְכַתֵּב אֶת
הַיּוֹ"ד, וּמִזֶּה קָרָן אֹר פָּנָיו -
אוֹמֵר הַמְדָּרֶשׁ, הוּא לֹא כָּתַב אֶת
הַיּוֹ"ד וְכָתַב חֲצִי ו' אִזּוּ מִזֶּה קָרָן
אֹר פָּנָיו. אָבֵל נַחֲשׁוֹן לֹא
הִסָּפִים שִׁיכְתְּבוּ אֶת הַמִּלָּה
נָשִׂיא, אִזּוּ עָכְשׁוּ יֵשׁ לָנוּ שְׁתֵּים
עֲשָׂרָה נָשִׂאִים.

וְאַפְשָׁר לְכַתֵּב אֶת הַכֹּל בְּיַחַד,
לָמָּה לֹא כָּתוּב הַכֹּל
בְּיַחַד (- דְּהִינֵנו שֶׁכָּל הַנָּשִׂאִים הִקְרִיבוּ אֶת כָּל

וַיִּקְהַל פְּקוּדֵי זֶה חֲמֵשׁ, וְאַחֲרֵי
זֶה יֵשׁ לָנוּ עֲשָׂרָה פְּרָשִׁיּוֹת
בְּוִיקְרָא, זֶה חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה, וְאַחֲרֵי
זֶה יֵשׁ לָנוּ בְּמִדְבָּר, נָשִׂא, זֶה
שְׁבַע עֲשָׂרָה פְּרָשִׁיּוֹת - כָּתוּב
עוֹד פַּעַם.

אִזּוּ אוֹמֵר רַבִּי אֲבָרְהָם בֶּן רַבִּי
נַחֲמָן שָׂאִי אֲפָשָׁר לְהַפְנִים
לְקִדְשׁ קִדְשִׁים, רַק מִי שֶׁנִּכְלָל
בְּכָל הַשְּׁתֵּים עֲשָׂרָה שְׁבָטִים,
פָּרָגַע שִׁמְשָׁה נִכְלָל בְּכָל הַשְּׁתֵּים
עֲשָׂרָה נָשִׂאִים¹⁷.

כִּי הַמְקָרִיב הָרֹאשׁוֹן - כִּי
נַחֲשׁוֹן, זֶה בַּעֲיָה עִם
נַחֲשׁוֹן, כִּי הוּא אָמַר הוּא לֹא
מוֹכֵן שֶׁתְּכַתְּבוּ אֶת הַמִּלָּה
נָשִׂיא, כִּי הִיָּה שְׁתֵּים עֲשָׂרָה
נָשִׂאִים, אֶצֶל כָּלֶם כָּתוּב הַמִּלָּה
נָשִׂיא, אָבֵל לֹא אֶצֶל נַחֲשׁוֹן, הוּא

מִרְאֵי מוֹקוּמוֹת וְהַעֲרוֹת

טַעַם נִפְלֵא וְנוֹכַח עַל אֲשֶׁר נִסְמַכָּה פִּרְשַׁת
הַמְנוּרָה לְקִרְבָּנוֹת הַנָּשִׂאִים. וְעַתָּה, לָמָּה יָבֵא זֶה
הַכְּתוּב, [וּבִבְּאֵי מֹשֶׁה וְכוּ'], בְּתַכְלִית הַהִיפֵךְ
לְהַפְסִיק בֵּינֵיהֶם. אָבֵל כְּפִי אֲמַרִי רִבִּינוּ ז"ל הַנִּי"ל
וְהַמּוּב"פ, מֵאֵד מֵאֵד מִחוּבֵר זֶה הַכְּתוּב לְהַעֲנִין,
וְאֵינוּ נִחְשָׁב לְהַפְסִיק כָּלֵל. כִּי כְּפִי כָל הַנִּי"ל תִּבִּין
וְתִתְּבוֹנוּ, כִּי אֵךְ וְרַק בְּבֹאוֹ הַנָּשִׂאִים אֵל מֹשֶׁה,
וְהַצֵּרְפוֹתָם אֵלָיו בַּחֲלָקִי עֲבוּדָתָם, יֵצֵא אֵל
הַפּוֹעֵל הַכְּתוּב וּבְבֹאוֹ מֹשֶׁה וְכוּ', שִׁשְׁמַע וְקִיבֵל
קוֹל חֲכָמוֹת הָעֵדוּן לֹאִין סוּף יִתְבָּרֵךְ הַשּׁוֹכֵן בֵּין שְׁנֵי
הַכְּרוּבִים, לְבִירוֹר הַתּוֹרָה:

¹⁷ בִּיאור הַלִּיקוּטִים - קִמָּא סִימָן ח
וְעַתָּה, שׁוּב נִשׁוּב מִכָּל זֶה לְהַכְּתוּב הַנִּי"ל וּבִבְּאֵי
מֹשֶׁה וְכוּ'. כִּי לְכַאֲרֹה נִחְשָׁב קִצֵּת לְפִלִּיאָה
סְמִיכוֹת זֶה הַכְּתוּב בְּסוּף הַפִּרְשָׁה הַזֹּאת, אֲשֶׁר
לֹא תִסְפֵּר כָּלֵל בְּעֵצֶם בְּנֵין הַמִּשְׁכָּן, שִׁיְהִיָּה שִׁיךְ
אַחֵר כֵּךְ לְסַפֵּר נִפְלְאוֹת זֶה הַבְּנִין וְהַמִּשְׁכָּן, שֶׁשֶּׁם
זֶכֶר מֹשֶׁה רִבִּינוּ ע"ה שֶׁנִּשְׁמַע אֵלָיו קוֹל הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ. כִּי הֵלֵא בְּתַחֲלַת הַפִּרְשָׁה מְבֹאֵר, שֶׁכָּבֵר
כָּלֵה מֹשֶׁה לְהִקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְכָל זֹאת
הַפִּרְשָׁה לֹא תִדְבֵּר רַק בַּעֲבוּרַת הַנָּשִׂאִים
וְקִרְבָּנוֹתֵיהֶם שֶׁהִקְרִיבוּ מִיּוֹם כְּלוֹת הַקָּמַת
הַמִּשְׁכָּן וְהַלֵּאָה. וְרַשִּׁי [בְּשֵׁם רַבּוּתוֹ ז"ל] מִפְּרֵשׁ

הביתה, שילכו הביתה, כלם
ללכת הביתה שאף אחד לא
ישאר כאן, כלם בביתה. אז
הלכו עשרים ושתים אלף מתוך
שלושים ושתים הלכו הביתה.
נשארו עשר אלף, [ה'] אמר גם
זה לא, גם זה מדי הרבה, אני
רוצה רק כמה יחידים. ויהונתן
[במלחמה אחרת] היה הוא
והנושא כלים עשו מלחמה עם
מיליון פלשתים, נוכך באותה
מלחמה של גדעון שרצה למעט
מעשר האלף שנשארו אז הורידו
אותם למים, מי ששם את
הראש במים פסול. אנשים צמו,
לא אכלו שלושה ימים, לא שתו
שלושה ימים, מי ששם את
הראש במים, יש לו כזה תאוה
אכילה, תאוה שתיה.

אדם רוצה להכניס לתוך המרק
עם הבגד ים, זאת אומרת
[שכ] שהוא אכל הוא צריך בגד
ים, כי הוא רוצה להכניס לתוך
המרק עם כל הבגדים, אז
צריכים להכין מקדם בגד ים.
כמו עכשו יהיה טיול בחפץ
חיים, אמרו לוקחים בגד ים. אז
אני אומר בכל צלחת מרק
צריכים להכין בגד ים, כי אדם

הקרבות האלו בפסוק אחד, ולמה צריך לחזור
על כל אחד? שיכתבו "פר אחד בן
בקר איל אחד כבש אחד בן
שנתו לעלה, שעיר עזים אחד
לחטאת, ולזבח השלמים בקר
שנים אילים חמשה עתודים
חמשה כבשים בני שנה
חמשה" (שם במדבר ז'), וכל אחד
הקריב ביומו - נחשון ביום
ראשון - נחשון בן עמינדב,
נתנאל בן צוער ביום שני,
אליאב בן חלץ ביום שלישי,
אחרי זה ראובן - אליצור בן
שדיאור. ואחרי זה שמעון
שלמיאל בן צורישדי. ואחרי
אליסף בן דעואל לבני גד,
ואחרי זה אלישמע בן עמיהוד,
ואחרי זה גמליאל בן פדהצור.

ואחרי זה אבידן בן גדעוני
שהיה מתאבד - קפץ
ליים מתאבד. קראו לו אבידן
הוא היה משבט המתאבדים,
גדעוני הגדעונים גם מתאבדים,
למתאבדים לסירת מטכ"ל
קוראים גדעונים. כי גדעון הלך
להלחם עם כתוב "עם רב כחול
[אשר על שפת] הים" (יהושע י"א ד')
שלוש מאות איש, היו שלושים
ושתים אלף עכשו לשלח אותם

הַשְׁתִּים עֲשָׂרָה נְשִׂאִים. וְלָכֵן כָּל נָשִׂיא כְּתוּב לַחֹדֶר, כָּל נָשִׂיא זֶה פָּרָשָׁה שְׁעֵד תַּחֲתֵית הַמַּתִּים, כָּל נָשִׂיא רָאָה מָה יִהְיֶה עַד תַּחֲתֵית הַמַּתִּים.

וּמִנְשָׂה, אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים

ב[זמר] 'אוֹרָה וְשִׁמְחָה' - אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים: 'רָצָה תִּפְּלָתִי כִּמוֹ קָרְבֵּן נַחֲשׁוֹן, כִּי נַחֲשׁוֹן כֹּהֵן עַל כָּל הַדּוֹרוֹת. לָמָּה הוּא הֵבִיא עֲשָׂרִים וְאַחַד קָרְבָּנוֹת - עֲשָׂרִים וְאַחַד. שְׂזֵה "פֶּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לַעֲלֹה, שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת" זֶה אֶרְבַּע, "וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם" - זֶה כֶּבֶד שֵׁשׁ, אַחֲרֵי זֶה "אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה" בִּיחָד זֶה יוֹצֵא חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה וְעוֹד שֵׁשׁ - זֶה עֲשָׂרִים וְאַחַד - עֲשָׂרִים וְאַחַד מְלָכִים.

וְעַקֵּר הַבְּעִיָּה זֶה הָיָה עִם הַ"שְׁעִיר", עִם מִנְשָׁה שֶׁרָצַח אֶת הַסֶּבֶא שְׁלוֹ. מָה עוֹשִׂים עִם מִנְשָׁה, אֵיךְ מַחְזִירִים אֶת מִנְשָׁה בְּתִשּׁוּבָה? אִזּוֹ נַחֲשׁוֹן הוּא הַתְּפִלָּה עַל מִנְשָׁה. לָכֵן מִנְשָׁה עָשָׂה תִּשּׁוּבָה, כָּל מָה

רוֹצֵה לְהַכְנִס לַתּוֹךְ הַצְלַחַת, אִזּוֹ חָבַל עַל הַבְּגָדִים יֵשׁ לוֹ בְּגָדִים יְקָרִים... עֲכָשׁוּ הוּא קָנָה בְּגָדִים חֲדָשִׁים לְבַר מַצּוֹה תְּכִין בְּגָדִים. אִזּוֹ אָדָם רוֹצֵה לֵאכֹל מָרֶק, תְּכִין בְּגָדִים.

אִזּוֹ מִי שֶׁהַכְּנִס אֶת הָרָאשׁ לַתּוֹךְ הַמַּיִם הָיָה פָּסוּל, רַק מִי שֶׁמוֹצִיא טָפָה מִיָּם עִם הַיָּד וְכִכָּה לִקֵּץ אֶת זֶה, אִזּוֹ נִשְׁאַרְוּ שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ. לָכֵן לְכָל הַקּוֹמָנְדוֹ וְלְכָל הַסִּירַת מִטֶּכ"ל קוֹרְאִים גִּדְעוֹנִים. אִזּוֹ אֲבִידֵן בֶּן גִּדְעוֹנִי הוּא הָיָה גַם גִּדְעוֹנִי, וְגַם אֲבִידֵן, הוּא גַם קָפֵץ לִיָּם לְהִתְאַבֵּד - הַגִּיעָנוּ מִיָּם עַד נֶפֶשׁ. הַמַּיִם הַגִּיעָנוּ עַד צִוָּאָר עַד הָאֶף וְאִזּוֹ צָעֲקוּ "הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹקִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נֶפֶשׁ" בְּמִזְמוֹר ס"ט.

אִזּוֹ עֲכָשׁוּ אֲנַחְנוּ חוֹזְרִים לָמָּה מִשָּׁה כְּתוּב "שְׁמִיעַ אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר מִשְׁנֵי הַכְּרוֹבִים" לָמָּה אֶת זֶה כְּתוּב אַחֲרֵי שִׁבְעַת עֲשָׂרָה פְּרָשִׁיּוֹת? אִזּוֹ אוֹמֵר רַבִּי אֲבִרָהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן בְּתוֹרָה רַפ"ב שְׂאִי אֶפְשָׁר לִקְבֹּל אֶת הַכֹּל, רַק מִי שֶׁזּוֹכָה לְהַפְלִיל בְּכָל הַשְׁתִּים עֲשָׂרָה שְׁבָטִים, כָּל

עַל הַגָּג שֶׁל הַכְּנִסְיָה, אִז הוּא הֵלֶךְ מִהֵר עַל הַגָּג טַפָּס, אִז הוּא רָאָה אֶת הַחֲבֵרוֹתָא שֶׁל ר' יְהוֹנָתָן אִיבְשִׁיץ שׁוֹבֵר אֶת הַפֶּסֶל, הוּא תַּפֵּס אוֹתוֹ עַל חָם - שְׁתֵּים בְּלִילָה שָׁבֵר אֶת הַפֶּסֶל, הֵבִיא גִרְזֵן. כִּי זֶה הָיָה בְּדִיוֹק מוֹל הַפְּנִים שְׁלוֹ [שֶׁל הַחֲבֵרוֹתָא], הַכְּנִסְיָה הִיָּתָה מוֹל הַפְּנִים שְׁלוֹ. אִז מִיָּד שִׁפְטוּ אוֹתוֹ לְמוֹת שְׁמוֹנָה בַּבֶּקֶר, הוֹצִיאוּ פֶּסֶק דִּין מוֹת - הוּא אוֹמֵר לְמַחֲרָת בְּשְׁמוֹנָה תּוֹלִים אוֹתוֹ.

מִיָּד רָצוּ לְשׁוֹמֵר, כִּי הַשׁוֹמֵר הָיָה לוֹקַח הַמוֹן שְׁחָד וּמִשְׁחָרֵר אֲסִירִים. אִז רָצוּ לְשׁוֹמֵר אִז הַשׁוֹמֵר אָמַר אֵין בְּעֵינָה תְּבִיאוּ עֲשָׂרִים אֶלֶף זְלוֹטוֹת אֲנִי מִשְׁחָרֵר אוֹתוֹ, עֲשָׂרִים אֶלֶף זְלוֹטוֹת. אִז כָּל הָעִיר כָּל הַתְּלָמִידִים הִתְפַּזְּרוּ בְּכָל הָעִיר, הֵלְכוּ מִבֵּית לְבֵית לְאַסֵּף עֲשָׂרִים אֶלֶף זְלוֹטוֹת, שֶׁהִגִּיעוּ לְרַבִּי יְהוֹנָתָן אִיבְשִׁיץ

שְׁמִנְשָׁה עָשָׂה תְּשׁוּבָה אַחֲרֵי עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה [זֶה בְּזִכּוֹת תְּפִלּוֹת וְקוֹרְבָנוֹת נַחֲשׁוֹן סָבוֹ]. כָּל יוֹם הוּא הָיָה הוֹרֵג אֶלֶף אִישׁ¹⁸, כָּל יוֹם הָיָה שׁוֹחֵט אֶלֶף אִישׁ. עָשָׂה פֶּסֶל מִשְׁקַל אֶלֶף אִישׁ, שֶׁם אוֹתוֹ עַל הַמַּאזְנִים כָּל יוֹם הוּא הֵבִיא אֶלֶף אִישׁ כְּפוֹל שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים וְחָמֵשׁ יוֹם, כְּפוֹל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה זֶה שְׁמוֹנָה מִלְּיוֹן שְׁלוֹשִׁים וּשְׁתַּיִם אֶלֶף. שְׁמוֹנָה מִלְּיוֹן שְׁלוֹשִׁים וּשְׁתַּיִם אֶלֶף, הוּא הִסְפִּיק לְשַׁחֹט תוֹךְ עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה, וְיֹתֵר מִהֵיטֵל - יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהֵיטֵלָה זֶה הַגִּלְגּוֹל שְׁלוֹ. וְלָכֵן מְנַשֶּׁה צָרִיךְ לְבוֹא בְּכָל דּוֹר בְּגִלְגּוֹל מַחֲדָשׁ הוּא מַגִּיעַ בְּכָל דּוֹר בְּגִלְגּוֹל מַחֲדָשׁ - מְנַשֶּׁה.

רַבִּי יְהוֹנָתָן אִיבְשִׁיץ הַחֲבֵרוֹתָא שְׁלוֹ שָׁבֵר אֶת הַפֶּסֶל. הוּא לָקַח פְּטִישׁ, הוּא לָקַח גִּרְזֵן אִז בְּדִיוֹק עָבֵר שׁוֹטֵר - שְׁתֵּים בְּלִילָה - שָׁמַע שְׁשׁוֹבְרִים מַשְׁהוּ

מֵרָאִי מְקוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

צֶלֶם מִשְׁאֵי אֶלֶף בְּנֵי אָדָם וּבְכָל יוֹם וְיוֹם הוֹרֵג (אֵת) כּוֹלֵם כְּמֵאֵן אוֹלָא הָא דְאָמַר רַבָּה בְּרַ בְּרַ חֲנָה שְׁקוּלָה נִשְׁמָה שֶׁל צִדִּיק אֶחָד כְּנֻגָּד כָּל הָעוֹלָם כּוֹלוֹ כְּמִ"ד יִשְׁעִיָּה הֵרָג:

¹⁸ סְנֵהֲדִין קַג, ע"ב
וְגַם דָּם נָקִי שֶׁפֶךְ מְנַשֶּׁה הִרְבָּה מֵאֵד עַד אֲשֶׁר מָלֵא אֶת יְרוּשָׁלַיִם פֶּה לִפְהָ לְבַד מִחֲטָאתוֹ אֲשֶׁר הִחֲטִיֵּא אֶת יְהוּדָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה' הִכָּא תִּרְגִּמוּ שֶׁהֵרָג יִשְׁעִיָּה בְּמַעֲרַבָא אִמְרֵי שַׁעֲשָׂה

חמש עשרה אֶלַף, שָׁמְעוּ שֶׁכָּבַר
פָּדָה אוֹתוֹ שֶׁכָּבַר מִחוּץ לְעִיר,
אִז רָצוּ לְהִשְׁתַּתֵּף אִתּוֹ אֲמָרוּ: זֶה
כֶּסֶף שֶׁל אֲשֶׁתְּךָ תַּחְזִיר לָהּ, הוּא
(- רַבִּי יְהוֹנָתָן אֵיבְשִׁין) אָמַר לֹא, אֲנִי לֹא
לוֹקֵחַ מֵאֵף אֶחָד שׁוֹם גְּרוֹשׁ, זֶה
מִצְוָה שְׁלִי, אֲנִי זֶה רֶק הַמִּצְוָה
שְׁלִי, אֵף אֶחָד לֹא מִשְׁתַּתֵּף אִתִּי
בַּמִּצְוָה שְׁלִי!

וְהוּא (- רַבִּי יְהוֹנָתָן אֵיבְשִׁין) בָּרַח
מִהִבֵּית, הוּא יָדַע
שֶׁעֲכָשׁוּ אֶשְׁתּוֹ תַּתְּפוֹס אוֹתוֹ עַל
חֵם וַיְהִי לּוֹ סוּף סוּף יוֹתֵר
מִתְשַׁעָּה בָּאֵב... וְהוּא בָּרַח

הוּא עָשָׂה דְּבַר שְׁאֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ
לְסַפֵּר אוֹתוֹ, לָקַח אֶת כָּל הַכֶּסֶף
שֶׁל אֶשְׁתּוֹ, פָּשׁוּט הָיָה... אֲנִי לֹא
יֹדֵעַ אֵיזָה חֲנוּךְ הוּא קִבֵּל... מִי
הָיָה הַמְדְּרִיךְ שָׁלוֹ שֶׁל הַחֲתָנָה,
מִי לָמַד אוֹתוֹ אֶת זֶה - לָקַח אֶת
כָּל הַכֶּסֶף שֶׁל אֶשְׁתּוֹ. הָיָה בְּדִיוֹק
עֲשָׂרִים אֶלַף רוּבֵל הִבִּיא לוֹ
לְחֲתָנָה הוּא לָקַח אֶת זֶה מֵאֶשְׁתּוֹ
הִבִּיא לְשׁוֹמֵר, הַשׁוֹמֵר מִיד
שֶׁחָרַר אוֹתוֹ (- אֶת הַחֲבֻרוֹתָא שֶׁשֶּׁבַר אֶת
הַצִּלְמִים).

וְהִגִּיעוּ כָּל הַתְּלִמִּידִים הֵם
אֶסְפוּ עֶשֶׂר אֶלַף

הסֵהר לַתְּלוֹת אֶת הַחֲבֵרוֹתָא, פּוֹתְחִים אֶת הַתָּא, הַתָּא רִיק! מִי גָנַב אוֹתוֹ? אֵיפֹה הוּא נֶעְלָם? אֵיפֹה הוּא נֶעְלָם? טוֹב הַחֲלִיטוּ שְׁכַנְרָאָה הַשּׁוֹמֵר קִבֵּל שַׁחַד, כָּבֵר יָדְעוּ שֶׁהוּא מִקְּבֵל שַׁחַד, הַכִּירוּ אוֹתוֹ כָּבֵר. בְּאוֹתוֹ לִילָה הוּא קִבֵּל שַׁחַד, אֲזִי הַחֲלִיטוּ לַתְּלוֹת אֶת הַשּׁוֹמֵר, אוֹ אוֹתוֹ, אוֹ שֶׁהַשּׁוֹמֵר יִגְלֶה אוֹתוֹ יַחֲזִיר אוֹתוֹ, אוֹ שְׁתּוּלִים אוֹתוֹ. טוֹב צְרִיכִים לַתְּלוֹת אֶת הַשּׁוֹמֵר, הַשּׁוֹמֵר מִיָּד לָקַח אֶת כָּל הָרְכוּשׁ שְׁלוֹ, הָיָה לוֹ בֵּית מְלֵא גִבּוֹת שֶׁהוּא גָנַב מִכָּל הַכְּנִסִּיּוֹת, כִּי אֲסוּר ד' אֲמוֹת בְּלִי 'נְטִילַת יָדִים' יֵשׁ הִלָּכָה שֶׁאֲסוּר לְלַכֵּת ד' אֲמוֹת בְּלִי 'נְטִילַת יָדִים'... כָּל כְּנִסְיָה שֶׁהָיָה נִכְנָס הוּא לֹא הָיָה הוֹלֵךְ בְּלִי 'נְטִילַת יָדִים', הוּא הָיָה יֹשֵׁר 'נוֹטֵל יָדִים' - נוֹטֵל אֶת הַדְּבָרִים, אֶת הַפְּמוּטוֹת, אֶת הַנִּירוֹת, אֶת הַכִּלִּי כֶסֶף, כָּלִי זָהָב. וְכָל הַבֵּית הָיָה מְלֵא בְּכִלֵּי כֶסֶף וְכִלֵּי זָהָב שֶׁהָיָה גוֹנֵב מִכָּל הַכְּנִסִּיּוֹת, הַכָּל הָיָה בְּעִיר פְּרָאָה. עֲכָשׁוּ יְבוֹאוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ חֲפוּשׁ בְּבֵית יִרְאוּ שֶׁהַכָּל גָּנוּב אֲצִלוֹ, אֲזִי יִתְּלוּ אוֹתוֹ לֹא פַעַם אַחַת, יִתְּלוּ אוֹתוֹ אֶלֶף פַּעַמִּים. טוֹב

מִהַבֵּית כָּל עוֹד נִפְשׁוּ בּוֹ, הוּא הַצְּלִיחַ לְכַרֵּחַ שֶׁאֲשַׁתּוּ לֹא, לִפְנֵי שֶׁהָיָה מְרַגִּישָׁה אֶת הַכֶּסֶף שֶׁנֶּעְלָם. וְהַחֲלִיט שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְיוֹם שֶׁשִּׁי לְכַבּוֹד שַׁבַּת קֹדֶשׁ אַחֲרֵי הַדְּלָקַת נֵרוֹת הוּא יְבוֹא יִתְּפִיס אֶתָּה, אוֹלִי הִיא תִּרְגַּע עַד אֲזִי, וְהִיא יֵצֵאת לְקִרְאָתוֹ בְּתַפִּים וּבְמַחֲלוֹת.

לֹא דִּי שֶׁנֶּאֱבַד לָהּ עֲשָׂרִים אֶלֶף רוֹבֵל שֶׁהָיָה רֵאשָׁה שְׁזָה נֶעְלָם מִהַבְּגָדִים, זֶה הָיָה בְּתוֹךְ אֲרוֹן הַבְּגָדִים עֲמַק עֲמַק, אֲנִי לֹא רוֹצֶה לְגַלּוֹת אֵיפֹה הִיא הַחֲבִיאָה אֶת זֶה... אֲנִי לֹא מַגְלֶה לְאַף אַחֵר, וְהוּא יָדַע אֵיפֹה הִיא הַחֲבִיאָה אֶת זֶה, אֲזִי הוּא לָקַח אֶת זֶה. וְעָכָשׁ הִיא בְּדִיוֹק סְדֵרָה אֶת הָאֲרוֹן, אוֹלִי הָיָה עָרַב פֶּסֶח הִיא רֵאשָׁה שֶׁהָעֲשָׂרִים אֶלֶף נֶעְלָמוּ, טוֹב הִיא הַחֲלִיטָה שֶׁהָיָה כָּבֵר תַּעֲשֶׂה לוֹ 'מִשְׁכַּנְתָּא' טוֹבָה כָּבֵר חֲכָתָה שֶׁהוּא יַחֲזִיר הַבֵּיתָה.

בִּינְתִּים מֶה קָרָה עִם הַשּׁוֹמֵר, הַשּׁוֹמֵר בָּאוּ בְּבִקֵּר לַתְּלוֹת אֶת הַחֲבֵרוֹתָא. בָּאוּ בְּבִקֵּר הַגִּיעַ הַסּוֹהָרִים הַמְּשֻׁטָּרָה, הַגִּיעַ הַקָּצִין שֶׁל בֵּית

צָרִיךְ לַעֲבֹר אֶת הַנֶּהָר וְהַקָּרָח
נִשְׁפָּר, וְהוּא טָבַע בְּנֶהָר עִם
הַעֲגָלָה עִם הַסּוּסִים. וְכָל הָרְכוּשׁ
נִשְׁאָר אֲצֵל ר' יְהוֹנָתָן אִיבְשִׁיץ
כָּל הָרְכוּשׁ נִשְׁאָר לְאִשְׁתּוֹ.

וְאִשְׁתּוֹ רָאֲתָה אֶת הַנֶּס הַגָּדוֹל
שֶׁבִּזְכוּת שִׁבְעָלָה נָתַן
עֲשָׂרִים אֶלֶף רוּבֵל, אִזּוּ הָיָא
קִבְלָה מִלִּיּוֹנִים עַל מִלִּיּוֹנִים
מִלִּיאָרְדִים עַל מִלִּיאָרְדִים, לְכָל
הַחַיִּים לְכָל הַנֶּכָדִים, חֲתָנוֹת
לְכָל הַנֶּכָדִים, וְהָיָא כְּכֹר חֲכָתָהּ
שֶׁהוּא יַחְזֹר הַבֵּיתָהּ. מִיָּד אַחֲרֵי
הַדְּלָקַת נֵרוֹת הוּא הִגִּיעַ יִצְחָק
אֵלָיו בְּתַפִּים וּבְמַחֲלוֹת. בְּעֶזְרַת
ה' בִּזְכוּת זֶה נִזְכָּה לְגֵאֲלָהּ
הַשְּׁלָמָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן!

שבועות בבוקר

עכשיו נקנה 4 מטוסים, כמה
יש במטוס הכי גדול
850 אז 4 זה מספיק עכשיו
נשארו רק 3 כאלה כי אחד נפל
והתרסק אז תקנה את ה-3
מטוסים שנוכל לטוס לאומן כל
כרטיס תעשה ב-25 ש"ח עד
גיל 16 שיעלה 25 ש"ח^[19]. כמו

הוא החליט שמי האדם הכי
נאמן בעולם? זה רבי יהונתן
איבשיץ... ההוא הביא לי
עשרים אלף רוּבֵל, בשביל
החברותא שלו. אז איפה אני
יפקיד את כל הרכוש שלי...?
היה לו רכוש של מיליונים -
גנבות בלי סוף שהוא גונב כָּכֹר
עשרים שנה אז הוא יפקיד אצל
מי? אצל ר' יהונתן איבשיץ.
הוא מגיע, הוא לא בבית. הוא
מגיע עם עגלה מלאה פמוטות,
מלאה כלי כסף וכלי זהב, מזבח
מזהב. איפה הוא יפקיד, אז
הוא שואל את אשתו איפה
הוא? היא אומרת הוא ברח לי
לא יודעת איפה הוא?. אז הוא
אומר הנה הביאתי לך את כל
הרכוש שלי, אני צריך - גם אני
צריך לברח. אז תפקידי את זה
במרתף שלך, אז הוא כָּכֹר היה
שנה מיליונים מהעשרים אלף
שהוא קבל, כָּכֹר נהיה מיליונים
על מיליונים, כָּכֹר נהיה
מיליונים על מיליונים. והוא
היה צריך לעבור את הקרח, זה
היה בחרף - טבת שבט, הנהר
היה קפוא, הנהר היה קפוא היה

מראי מקומות והערות

היה מתקן מטוסים, אחד ברח עם המיג האחרון

¹⁹ היה אחד שהיינו אצלו בהולנד אבי טביב, הוא

חמוד, כזה שמחלק פחיות, (עכשיו חילקנו 90 פחיות שבוע הבא כל אחד יביא לכם פחית קולה ויחלק 400 פחיות) אז גדל לקין קרן במצח. למך היה עוור, תובל קין הוביל אותו אז הוא חשב שזה חיה ולמך ירה חץ והרג אותו ואז הוא מחא כף והרג גם אוו אז כתוב עדה וצילה שמענה קולי נשי למך האזינה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי, כי איש זה קין. יתרו היה גלגול של קין, הקיני זה קין בתיה היא היתה התאומה של הבל. בני יתרו הלכו ללמוד תורה בעיר התמרים.

כ"י אדם אף פעם לא יכול לדעת מה הוא היה בגלגול הקודם לכן כל מה שעובר עליו כי ר' חנינא בן תרדיון הוא היה גלגול של שכם בן חמור זה "ארץ רחבת ידיים" רחב"ת זה ר' חנינא בן תרדיון ור' עקיבא היה לו ניצוץ מזמרי, זמרי זה שלומיאל בן צורישדי זה נשיא שמעון אז הקריב רק חמישי

שהיה פעם היינו נוסעים לניקוסיה הבירה של קפריסין ב 25 שקל היינו מוצאים אישורים של בחורים בני 16 בברסלב, בני ברק, אז לקפריסין 25 שקל ולאטונה זה עלה 30 דולר הדולר היה אז שלוש שקל זה 90 שקל.

אז טסנו לאטונה ושם הלכתי לקונסוליה הסובייטית לקבל אישור לאומן אבל אז היתה תקלה כי הטייסים הרוסים היו מתבלבלים תמיד אז המטוס שהיה צריך לנחות במוסקבה נחת בהונגריה והמטוס שהיה צריך לנחות בהונגריה נחת במוסקבה הטייסים החליפו אז לא יכלו לטוס. אז שלוש מטוסים אז מספיק 3 מטוסים של 850 זה 3400 זה יספיק לכל שובו בנים.

שבועות בבוקר אחרי התפילה

קין הרג את הבל ולמך הרג את קין, קין היה כזה סבאל'ה

מראי מקומות והערות

חופש.

מעירק אבל עכשיו האמריקאים לא מרשים להשתמש עם זה כי הערבים הם רק לוחמי

ביום החמישי נשיא לבני שמעון שלומיאל בן צורישדי.

לפני קריאת התורה

בשבת נשא

(חסר) בהתחלה... כמה שיותר

רודפים את האדם זה יותר טוב, כמה שיותר מסיתים נגד החרדים אז יותר חילונים רוצים לחזור בתשובה, ככה היה עם אורי זוהר, כי כל החילונים הסיתו נגד החרדים היתה ישיבת אש התורה הם נכנסו לאיזה מבנה בבתי מחסה אז כולם הסיתו שצריך להוציא אותם, הוא (- אורי זוהר) אמר דווקא אם מסיתים נגדם צריך לחזק אותם [ואז התחיל לחזר בתשובה]. אני תמיד עקבתי אחריו היתה לו איזה תוכנית הוא אפילו לא ידע מה זה לימוד תורה אז יהודית אמרה מקום של לימוד תורה לא מפנים כי לא מפסיקים תורה.

ככה אותו דבר היה פה

בישיבה, בתשמ"ב עטרת כהנים רצו לפנות אותנו

כי אברהם דוו"ק [ז"ל] הוא נתן לנו את המבנה, הוא היה סורי, הוא קיבל את המבנה שלנו שיהיה לו ישיבה אבל לא היה לו תלמידים, כי כל הסורים הם עזבו פה, הציונים הם העלו את הסורים בכל מיני דרכים אבל כולם בגללם עזבו את הדת הוא נשאר לבד אז הוא הביא לנו את המבנה הרב שמחה הוא העיד שהישיבה שלו אז הם באו לפנות אותנו אז עלינו לגג וכולם קשרו אחד את השני באזיקים אז באו הקומנדו ומשמר הגבול לפנות אז אמרו לנו שאם נחזיק 48 שעות כבר לא יכלו לפנות כי אם מחזיקים 48 שעות אז כבר זה לוקח כמה שנים בבתי משפט אז ישראל הוא היה הראש של עטרת כהנים הוא הורה לפנות הבדץ היה איתו אז בשמונה בבוקר היו צריכים לפנות אז עשו עצרת תפילה כי התלמידים בשוכו בנים בכלל לא ידעו שרוצים לפנות כולם היו בתוך הלימוד ואז פתאום בבוקר הוא חזר בו וביטל את התלונה עלינו ונשארו בישיבה.

והתקדשתם

כל אחד יכול להתגבר על היצר הרע

הדבר הכי גבוה – זה איש ואשה דרכים.

אבל העיקר [הדרך לצאת מהתאוות הנוראות] הרבי'ה אומר שזה על ידי לימוד גמרא, שעה התבודדות, ושנוסעים לאומן אז יוצאים מהתאוה לגמרי ואפשר להביא ילדים בלי התאוה, אבל אחרי חטא אדם הראשון נגזר על האדם שזה יהיה עם תאוה, ולכן הילד הוא לא לומד ולא מתפלל, הוא לא יכול להתפלל כי יש לו המון מסכים, עד שיורידו לו את כל המסכים... כי הוא בא עם מסכים של תאוות ואז הוא רק חושב על התאוות כל היום, והוא לא יכול להתרכז בלימוד.

כי הדבר הכי גבוה זה איש ואשה "שֶׁעָקַר שְׁמָחָה דְּקִדְשָׁהּ הוּא מִחֲמַת

אדם צריך להסביר לאשתו תמיד ובחדר היחוד שכל העניין של החתונה זה להביא נשמות לעולם ושזה לא בשביל התאוה הזאת, אדם חושב שאשה זה בשביל התאוה, אבל הצדיק מסביר לנו שזה לא בשביל התאוה, הרבי'ה אומר שאפשר להרגיש יסורים של ברית מילה, ואדם יכול להרגיש ייסורים של ברית מילה²⁰, הייתה אשה שהיא הייתה שופכת פלפל חריף באותו מקום כדי שישרוף ויצרוב אותה, והיו צדיקים שהיו שמים את היד באש והיו מדליקים נר וברגע שהאשה הייתה מגיעה היו שמים את האצבע בנר כדי לא להרגיש שום הנאה, יש אין סוף

מראי מקומות והערות

היסורים שלו גדולים כל כך, אבל הצדיק שיש לו דעת יסוריו גדולים מהתינוק. וזה היה אצלו דבר פשוט ואמר שכל אדם יכול לזכות לבוא למדרגה זו. וכפי הנראה מדבריו היה שקדושתו של עצמו גבה עוד יותר ויותר.

²⁰ שבחי הר"ן אות י"ז.

גם אמר שהזווג של הצדיק האמת, קשה עליו ענין זה. ולא די שאין לו שום תאוה כלל, כי אם אדרבא יש לו יסורין מזה ממש כמו יסורי התינוק בשעת מילה. כי ממש יסורין אלו יש להצדיק בשעת זווג ויותר מזה. כי התינוק אין לו דעת, על כן אין

וזה מה שבלעם רצה "ומספר את רבע ישראל" (במדבר כג, י), בלעם רצה לפגוע ביחודים. (שעור מתשפ"ב).

שאנו יודעים ומאמינים שענין זה בשרשו הוא גבוה מאד מאד, וכאן גם בהלכות תפילת המנחה ז'²¹ ר' נתן אומר שזה גבוה מעל גבוה "דלית מחשבה תפיסא תמן כלל,

שבעת קני המנורה

בעשית מדברים על תורה כ"א על שבעת הנרות, בהעלותך את הנרות יאירו, ה' אומר למשה "דבר אל אהרן ואמר אליו

עבשיו מדברים על תורה כ"א על שבעת הנרות, בהעלותך את הנרות יאירו, ה' אומר למשה "דבר אל אהרן ואמר אליו

מראי מקומות והערות

מחשבתם וכו' בנזפר לעיל. והעקר לידע שאין יודעים כלל וכו', ושלל יתיאשו מן העצקה והתפלה לעולם וכו'. בבחינת 'ומדכ' בחינת הצדיק הדור הנזפר לעיל 'ידע את כל אשר נעשה' בזה העולם את כל הנזכרים והערמומיות וכו', שחותר בחינת עמלק וכו' בחימות התאוות ובמחלוקת בין איש לאשתו וכו', ובמחלוקת שבועותם ובפירט להרחיק מהצדיק וכו', והכל מעשה עמלק בנזפר לעיל. ועל כן יצא בתוך העיר ויצאק וכו'. וכן הכנים בישראל שבכל עיר ועיר צום ובכי וכו' בחינת ודברי הצומות ונצקתם וכו'. ועל ידי זה נתהפך הכל לטובה. על כן דיקא על ידי הולדות הדורות שמודיעים להם אלקותו מדור לדור בבחינת ועד דור דור אמונתו, על ידי זה דיקא הנצעת ומפלת עמלק מדור לדור וכו'. בחינת לדור דור אמונתו כוננת ארץ ותעמד, מחשבות לבו לדור דור מגן ומושיע להם ולבניהם אחריהם בכל דור דור, בחינת דור לדור ישבח מעשיו וכו'. ועד דור דור אמונתו וכו'.

²¹ הלכות תפילת המנחה ז' אות כ'
(כ) פי עפר הולדה על ידי זה שבהכרח שתעבר הנשמה מרים כל דרגין מלמעלה מכל הארבעה עולמות אצילות פריאה יצירה עשיה מאתר דלית מחשבה תפיסא תמן כלל, ויורדת עד שנמשכת על ידי יצר מחשבת לב האדם, עד שצריכה לעבר דרך הגוף הגשמי הזה עד שעוברת שתי פעמים דרך מעבר השתן (כמוכא לשון זה בכמה ספרים), ונולדת בבבלים וצירים ועל ידי רבוי דם נדה של הולדה. ומשם דיקא צריכה להתברר להעביר הערלה ביום השמיני ולבטל ערלת לב שהם מחשבות רעות שמשמטמין הלב בנזפר לעיל, עד שצריכה לשבר יצר מחשבות לבו הרעים בכל יום עד שצריכה למה שצריכה כפי קדושתו. ועקר המלחמה עבור החלוצי כח שנקבלו כמו שנקבלו, וגם עתה בכל פעם שמתעוררת נקדחת לשונות חותר עליהם בחינת עמלק בבחינת הנזפר לעיל. וכו' וצריכים להחם עבורם להאיר בלבם ולעוררם ולהודיעם שכל נקדה ונקדה שמנתיקים

פְּרָחָה מְקֻשָּׁה הוּא, כְּמֵרָאָה אֲשֶׁר הָרָאָה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה בֶּן עֲשָׂה אֶת הַמִּנְחָה" (שם, ד'), הרב'ה מדבר שכל התורה זה בהעלותך את הנרות, איך מדליקים את המנורה של בית המקדש, עד פרח, אומר רש"י: שהוא מעשה דק הכל מְקֻשָּׁה, ודרך לשמש בלשון זה, כמו "מגדיש ועד קמה ועד כרם זית",

כמראה אשר הראה את משה כתבנית אשר הראהו בהר, אז 'בהעלותך את הנרות', עכשיו ראיתי פירוש שיאירו... ה' אמר לו יאירו והוא לא עשה כך אלא הוא העלה, הוא עלה לכתר, הכתר זה ענווה, הרב'ה אומר הכתר זה ענווה, הרב'ה אומר שעיקר התשובה הוא כְּשִׁישְׁמַע בְּיָוֵנוּ יָדַם וְיִשְׁתַּק²⁴, יש שבעה נרות והרב'ה

לא שינה²² והוא כן שינה, למה כתוב לא שינה? וודאי שהוא שינה, ה' אמר לו יאירו והוא עשה הפוך, ה' אומר "אל מול פְּנֵי הַמִּנְחָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת" ואחרי זה [בפסוק ג'] לא כתוב יאירו רק "אל מול פְּנֵי הַמִּנְחָה הָעֶלָה נִרְתִּיָּה", אבל האמת 'העלה נרותיה' זה יותר גבוה, העלה זה לכתר.

"בְּהֶעֱלִיתָ אֶת הַנֵּרוֹת" - אז ש-
"יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת
אל מול פְּנֵי הַמִּנְחָה" - אל מול נר האמצעי²³, כי זה מחלוקת אם זה צפון דרום או מזרח מערב, אם זה מזרח מערב אז כל הנרות יהיו לכיוון הנר האמצעי, אם זה צפון דרום אז כל הנרות יהיו לכיוון מערב לכיוון הקודש קדשים, "וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְחָה מְקֻשָּׁה זֶהב עַד יִרְכָּה עַד

מראי מקומות והערות

כי טוב לו שלא נברא מְשֻׁבָּרָא, וְכִשְׁבָּא לְטַהַר אֶת עֲצָמוֹ וְלַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, אֲזִי הוּא בְּחִינַת אֱהִיָּה, הֵינּוּ שְׂמִינִיָּה לֹא הוּיָה בְּעוֹלָם, הֵינּוּ אֲנֵא זְמִין לְמַהוּ: וְזֶה בְּחִינַת כְּתֹר, כִּי כְּתֹר לְשׁוֹן הַמִּתְנָה, בְּחִינַת תְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ, וְכָרוֹם לְכַרְכָּה (יִזְמָא לַח: לט.). 'הָבָא לְטַהַר מְסִיעִין לֹא מְשֻׁל לְאַחַד, שְׁבָא לְקִנּוּת אֶפְרָסְמוֹן. אוֹמְרִים לוֹ: הַמִּתְנָה וְכו', וְזֶה בְּחִינַת כְּתֹר, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (אִיִּב ל"ו): "כְּתֹר לִי זְעִיר וְאַחֲוָה". אֲבָל כִּדָּם הַתְּשׁוּבָה אִי בְּחִינַת אֱהִיָּה בְּהִסְתַּרְתָּ פָּנִים מִמֶּנּוּ, כִּי עֲדִין לֹא הִכִּין אֶת עֲצָמוֹ לְמַהוּ בְּעוֹלָם, וְהִסְתַּרְתָּ פָּנֵי אֱהִיָּה גִמְטְרִיָּא דָם, הֵינּוּ שְׂפִיכוֹת דְּמִים וּבְיוֹנוּת, עַל שֵׁם (שְׁמוּאֵל א ב): "וּבִי יִקְלוּ", כִּי עֲדִין הֵדָם שְׁבָחֵל הַשְׁמָאֵל שְׁבָלֵב, שְׁשֵׁם מְדוּר הַיָּד הָרַע, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (קֹהֶלֶת י): "וְלֹב כְּסִיל לְשְׁמֹאֵלוֹ", עֲדִין הוּא בְּתַקְפָּה וְעוֹ, וּבְשָׁבִיל זֶה בָּאִין עָלָיו בְּיוֹנוּת וּשְׂפִיכוֹת דְּמִים, כִּי זֶה בְּחִינַת הִסְתַּרְתָּ וְהִתְחַלַּת פָּנֵי אֱהִיָּה, גִּמְטְרִיָּא דָם:

²² רש"י במדבר ח' ג'.
ויעש כן אהרן - (ספרי) להגיד שבחו של אהרן שלא שינה.
²³ רש"י שם פסוק ב'.
אל מול פני המנורה - אל מול נר האמצעי שאינו בקנים אלא בגוף של מנורה.
יאירו שבעת הנרות - ששה שעל ששת הקנים שלשה המזרחיים פונים למול האמצעי הפתילות שבהן וכן שלשה המערביים ראשי הפתילות למול האמצעי ולמה כדי שלא יאמרו לאורה הוא צריך.
²⁴ ליקוטי מוהר"ן תורה ו' סעיף ב'
ואי אפשר לזכות לכבוד ה'ה, אלא על ידי תשובה. ועקר התשובה כְּשִׁישְׁמַע בְּיָוֵנוּ, יָדַם וְיִשְׁתַּק, כִּי לִית כְּבוֹד בְּלֹא כ"ף (ב), וְהַכ"ף הוּא כְּתֹר (ג), בְּחִינַת אֱהִיָּה, בְּחִינַת תְּשׁוּבָה:
כִּי אֱהִיָּה דָא אֲנֵא זְמִין לְמַהוּ. הֵינּוּ כִדָּם הַתְּשׁוּבָה, עֲדִין אִין לֹא הִיָּה, כְּאִילוּ עֲדִין לֹא נִתְּהָה בְּעוֹלָם,

מסביר שהחוטם זה כנגד ענווה²⁵, מה הפירוש ענווה, מה זה ענווה? אז הרב'ה אומר בתורה כ"א שצריכים להגיע לענווה, וזה בחינת (במדבר י"ב): וְאֶבְיָה יִרְק יִרְק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכְלֹם שִׁבְעַת יָמִים שִׁבְעַת יָמִים דִּיקָא, הֵינּוּ בַחֲנִינָה שִׁבְעָה עֲנָנִים הַנ"ל, שְׁעַל יָדָם מְאִיר פְּנֵי הַמְנוּרָה, יש שבעה ענני כבוד ועל ידי המנורה נמשכים שבעה ענני כבוד. **שבעה** ושבעה ושבעה כתוב בפרשת בהעלותך בהפטרה, שבעה ושבעה ושבעה זה בשג"ם הוא בשר כי שבע כפול שבע זה ארבעים ותשע כפול שבע שעות.

מראי מקומות והערות

המקפיים של השכל יפנסו לתוף השכל הפנימי, דהינו שמתחלה יבואו ויתגלו המקפיים של התורה מההעלם למקפיים, ואחר כך יפנסו המקפיים של התורה לפנים, וכן המקפיים של השכל, מה שאי אפשר להשיג מצד חסרונם האנושי, יהיה נעשה מהמקפיים פנימי, דהינו שיבוא מההעלם למקפיים, והמקפיים יהיו נעשים פנימי: [הקשיא זאת הקשו במקום שהקשו, והוא, זכרונם לברכה, אומר על זה תרוץ כך שמעתי מפיו הקדוש ברוך, ואחר כך זכינו לשמוע כל התורה הנ"ל. ועתה מבאר להמעין התרוץ על השאלה והקשיא הנ"ל, כי עקר השאלה הוא איך להוליד המחין מתעלומות, ואחר כך קשמו לידיו אותן, איך זוכין להכניס המקפיים לפנים. וכבר מבאר באר היטב במה יזכה לזה, הינו: על ידי צעקה בתורה ויתפלה זוכין להוליד המחין מתעלומות, ועל ידי קדשת שבעת הנרות, דהינו לקדש את עציו שלא להסתפל במה שאסור להסתפל וכו', וכן לקדש פיו וחסמו ואזינו פני"ל על ידי זה זוכין להכניס המקפיים לפנים. ובאר הענין וראויותיו, והיכן מרמז סודות נוראות הללו וכו', הכל מבאר לעיל באר היטב אשרי שישים לבו לענין בהם באמת, ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים:]

²⁵ ליוסטי מוהר"ן חלק א' תורה כ"א וזה בחינת (במדבר י"ב): וְאֶבְיָה יִרְק יִרְק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכְלֹם שִׁבְעַת יָמִים שִׁבְעַת יָמִים דִּיקָא, הֵינּוּ בַחֲנִינָה שִׁבְעָה עֲנָנִים הַנ"ל, שְׁעַל יָדָם מְאִיר פְּנֵי הַמְנוּרָה. והוא לא רצה להקים שם אחיו המות, על פן "וירקה בפניו", והינו בשות פנים. וזה שאמרו חז"ל (יבמות פ"ק ר"ב גמליאל): הִבְיָמָה נִקְנִית בְּמֵאמָר זֶה הִפָּךְ הַבִּשְׁת, בַּחֲנִינָה (תהלים כ"ט): "כֹּל אִמֵּר כְּבוֹד", הִפָּךְ שֶׁל "תִּכְלֹם שִׁבְעַת יָמִים": וּמִרְיָם, שִׁפְנָמָה בְּכָבוֹד מוֹשֶׁה, שְׁהוּא בַחֲנִינָה שִׁפְעָה אֱלֹקִי, בְּבַחֲנִינָה (שמות ל"ד) "כִּי גָרַן עוֹר פָּנָיו", וּפְנָמָה בְּבַחֲנִינָה שִׁבְעַת הַנְּרוֹת, כִּי הוּא הֵינָה עָנִי, שִׁפְלִי וְסֹכֵל, וְלֹא חָדָר אָפוּ עַל בִּיּוֹנוֹ, וְזֶה בַחֲנִינָה חֲטָם בְּשִׁלְמוֹת. ²⁶ סוף תורה כ"א

הקשו: כי יש מקפיים אצל השכל, הינו שאינו נכנס להשכל פנימי האנושי, ויש מקפיים להתורה, שמקפין להתורה ואינו נכנס לתוף התורה. ובהמקפיים יש שהם מקפיים ועומדים לפני העינים, רק שהם מקפין ואינם נכנסים להשכל ויש שהם בהעלם, שלא באו עדיו אפילו למקפיים, והוא בחינת עבדו. ומה לעשות, שיקנסו המקפיים של התורה לתוף התורה בפנים,

ובין הזמנים החזון איש שלומדים פי שניים ואפילו פי עשר כי אין משגיח על הראש ואפשר לגמור את כל הש"ס בבין הזמנים ואת כל הליקוטי מוהר"ן אבל להבין מה שמדברים, אדם לומד ליקוטי מוהר"ן והוא לא מבין מילה, הוא לא מבין מה זה שמירת עיניים, הוא לא מבין מה זה שמירת האוזניים, הוא לא מבין כלום, הוא הולך ברחוב עם עיניים פתוחות, על כל אשה יש שמונה עשרה אלף ריבוא מלאכי חבלה מיום שהיא נולדת, אחרי חטא עץ הדעת אז כל המלאכי חבלה התלבשו על חווה

ועל כל אשה זרה עד סוף הדורות, עד תחיית המתים, עד שיחליפו את הגופות, אפילו יבוא משיח אסור להסתכל על אשה, תבוא עכשיו שרה אמנו אסור להסתכל, עד תחיית המתים כשיתחלפו הגופות שיהיו הגופות כמו לפני החטא, שאנחנו מתקרבים לרבי'א אז הגוף נהיה לפני החטא, צריכים המון עזות 'עז כנמר' ללכת עם עיניים סגורות, דבר ראשון זה העיניים, דבר ראשון לפני הכל, אם אין עיניים אין כלום.

בריוק התומר דבורה²⁷ מדבר על

מראי מקומות והערות

לא יכנס לפניו, כדי שיעכבוהו מלהיטיב לאותם הצריכים טובתו בכל עת ובכל רגע. וכמו שהוא יושב וזן מקרני ראמים ועד ביצי כנים ואינו מבזה שום בריה, שאילו יבזה הברואים מפני פחיתותם לא יתקיימו אפילו רגע, אלא משגיח ונותן רחמים על כולם, כך צריך שיהיה האדם מייטיב לכל, ולא יתבזה שום נברא לפניו, אפילו בריה קלה שבקלות תהיה מאד חשובה בעיניו ויתן דעתו עליה, וייטיב לכל המצטרך אל טובתו. וזו מדה תלויה בכתר בסוד הראש דרך כלל.

השניה - מחשבתו תדמה למחשבת הכתר. כמו שאותה חכמה לא תפסוק תמיד לחשוב מחשבות טובות, והרע לא יכנס בה, מפני שהיא רחמים גמורים, ואין שם דין ולא שום קושי כלל, כך האדם תמיד תהיה מחשבתו פנויה מכל דבר מכוער. וכמו שהיא סוד חכמה תורה קדומה, ולא יחסר שום סוד תורה, כך לא יפנה אל שום פניה חוץ ממחשבת התורה, ולחשוב בגדלות האל ופעולותיו הטובות, ולהיטיב וכיוצא. כללו של דבר - לא יכנס דבר זר ובטל במחשבתו. וזו היתה מעלת רבי שמעון וחבריו. וראה כשהפריד רבי יוסי מחשבתו מעט, כמה הוכיחו רבי שמעון, בזוהר פרשת ויקהל (ר"ז, ב').

²⁷ תומר דבורה פרק שני.

ביאור מדת ספירת כתר ופעולות התלויות בראש:

עוד, להיות האדם דומה לקונו, בסוד מדת הכתר. צריך שיהיו בו כמה גופי פעולות, שהם עיקר הנהגה:

הראשונה הכוללת הכל, היא מדת הענוה, מפני שהיא תלויה בכתר, שהרי היא מדה על כל המדות ואינה מתעלה ומתגאה למעלה, אמנם יורדת ומסתכלת למטה תדיר. וזה משני טעמים, האחד - שהוא בוש להסתכל בסיבתו, אלא מאצילו מביט בו תמיד להיטיב, והוא מביט בתחתונים. כך האדם צריך שיבוש מלהסתכל לצד מעלה, להתגאות, אלא תדיר יסתכל לצד מטה, להפחית עצמו כל מה שיוכל. והרי המדה הזאת היא תלויה דרך כלל בראש, שאין האדם מתגאה אלא בהרמת ראשו כלפי מעלה, והעניו משפיל ראשו למטה, והרי אין סבלן ועניו כאלהינו במדת הכתר, שהיא תכלית הרחמים, ולא יכנס לפניו שום פגם, ולא עון, ולא דין, ולא שום מדה מונעת מלהשגיח ולהשפיע ולהיטיב תדיר. כך צריך האדם ששום סיבה שבעולם לא תמנעהו מלהיטיב, ושום עון או מעשה בני אדם בלתי הגון

תפארת, ה' אמר יאירו והוא אמרה העלה, הוא העלה את הכל לכתר, בעצם יש פרק שלם על המנורה שהוא מעלה את הכל לכתר, איך מעלים את המלכות לכתר, האיש כדי לעלות לכתר הוא צריך לעבור דרך יסוד הוד נצח, ואחרי זה הוא צריך לעבור לתפארת, ואחרי זה גבורה חסד, ואחרי זה דעת ואחרי זה בינה חכמה, אבל האשה עולה

שבעת הנרות, מדבר על שבעת החלקים בראש, על שבעת הנקבים בראש על שבעת הנרות, להדליק את המנורה של לשמור את השבעה נקבים שבראש, את העיניים את האוזניים את האף וזה הענווה, הרב'ה מדבר להיות תמיד בענווה, מה זה ענווה? אין, הכתר זה אין, על ידי ענווה עולים לכתר, יאירו זה שיהיו כולם בדרגת

מראי מקומות והערות

כפי כחו ויעורר רחמים עליו בפני שמים ובפני הבריות, ויתרחק מכל השגחה רעה, וכדרך שהעין העליונה פקוחה ומסתכלת תמיד אל הטוב. השישית - בחוטמו מעולם לא ימצא בו חרון אף כלל, אלא תמיד באפו חיים ורצון טוב ואריכות אף, אפילו לאותם שאינם הגונים, ותמיד רוצה למלאות רצון ולהפיק כל שאלה ולהחיות כל נדכה, ומוציא מחוטמו תמיד מחילת עון והעברת פשע, ואינו כועס בחוטא לו, אלא מתרצה תמיד וחפץ חסד לעשות נחת רוח לכל:

השביעית - פניו תהינה מאירות תמיד ויקבל כל אדם בסבר פנים יפות, שכן בכבוד עליון נאמר (משלי ט"ז, ט"ו): "באור פני מלך חיים", ואין שום אודם ודין נכנס שם כלל, כך אור פניו לא ישונה וכל המסתכל בהם לא ימצא אלא שמחה וסבר פנים, ושום סיבה לא תטרידהו מזה כלל:

השמינית - פיו לא יוציא אלא טובה וגזרת אמריו תורה והפקת רצון תמיד, ולא יוציא מפיו דבר מגונה ולא קללה ולא רוגז וכעס כלל ולא דברים בטלים, ויהיה דומה לאותו הפה העליון, שאינו נסתם כלל, שלא יחשה ולא ימנע טוב תמיד, ולכן צריך לדבר טובה על הכל ולהוציא מפיו טובה וברכה תמיד:

הרי אלו שמונה מדות טובות, וכולן תחת דגל הענוה, שכולן למעלה בכתר באברים עליונים. ובעת שירצה האדם להתקרב למעלה, להדמות אליו, לפתוח מקורותיו אל התחתונים, צריך שישתלם בשני פרקים אלו.

השלישית - מצחו לא יהיה בו קושי כלל, אלא ידמה תמיד למצח הרצון, שירצה את הכל. אפילו שימצא בני אדם כועסים, ירצם וישקטים ברצונו הטוב. שכן מצח הרצון הוא תמיד רוצה ומרצה הגבורות ומתקנם, אף הוא ירצה הגבורים המתגברים בכעסם, והוא ינהלם ברצון טוב וישתף שם חכמה גדולה להשביט הכעס, שלא יעבור הגבול ויקלקל ח"ו, ויעשה דוגמא לרצון העליון שהוא נמשך מן החכמה הנפלאה במצחא דעתיקא ומשם מרצה הכל. וגם ימשך להיות תמיד נוח לבריות, שאם מדותיו קשות מצד אחד עם בני אדם, לא יתרצו ממנו. וזה טעם המשנה (אבות פ"ג, מ"ג): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו".

הרביעית - שיהיו אזניו נוטות תמיד לשמע הטוב, אמנם שמע שוא או המגונה לא יכנס בהן כלל. כדרך שסוד האזנה העליונה אין שום צעקת דין ולא פגם לשון הרע נכנס שם, כך לא יאזין אלא הטובות והדברים המועילים, ושאר הדברים המגבירים כעס לא יאזין אליהם כלל. וכמו שהנחש ודבורו ולשונו אינו נכנס למעלה, כך לא יכנס אליו שום דבר מגונה, והיינו "לא תשא שמע שוא" (שמות כ"ג, א'). כל שכן שאר דבור המגונה שלא יכנס לאזנו כלל ולא תהיה קשבת אלא הדברים הטובים.

החמישית - עיניו לא יסתכל בהן בשום דבר מגונה, אמנם תהינה תמיד פקוחות להשיג ולרחם על האומללים כפי כחו, וכשיראה בצרת עני לא יעצום עיניו כלל, אלא יתבונן בדעתו עליו

הידיים ואת הרגליים ותלה את הכל על הברכה בחברון²⁸, למה הרגתם את איש בושת הוא היה האיש הכי צדיק שיש בעולם, הוא זכה לכל תורה כ"א, הוא זכה לענווה, בושת הבושה, ענווה זה בושה, פלו אמר פבוד", הפך של "תפלה שבעת ימים" איך אדם יזכה לבושת.

שבעת ימים... כי אם אדם שומע על הצדיק מילה, אפילו אהרון הוא שמע למרים ונהיה מצורע, כתוב אצל אהרון "ויפן אהרן אל מרים ונהגה מצרעת" מה זה ויפן? שפנה מצרעתו, הוא נהיה כולו לבן כשלג איך שהוא שמע את הלשון הרע על הצדיק, מרים נבהלה היא שמעה שאח שלה הולך למות, אהרון היה צריך לחיות עד מאתיים ועשר כמו איוב, איוב חי שבעים שנה ועוד מאה ארבעים בפסוק אחרון באיוב, אהרון היה

ישר כי היא במלכות, היא כנגד הכתר, היא קו האמצעי, עולה ישר מלכות יסוד תפארת דעת כתר אז הכתר זה ענווה, איך זוכים לענווה, האשה היא תמיד בענווה תמיד בשפלות.

איך זוכים לענווה, הרב'ה אומר שיאיר פני המנורה וירקה בפניו והינו בשת פנים לכן מפיבושת איש בושת, אצל שאול כולם נקראים איש בושת מפיבושת, הם חתכו לאיש בושת את הראש, שני צדיקים בענה ורכב חתכו לאיש בושת את הראש ודוד ישר חתך להם את הראש וקיצץ להם את

מראי מקומות והערות

וילכו דרך הערבה כל הלילה: (ח) ויבאו את ראש איש בשת אל דוד חברו ויאמרו אל המלך הנה ראש איש בשת בן שאול איבד אשר בקש את נפשו ויתן יהוה לאדני המלך נקמות היום הנה משאול ומורעו: (ט) ויצו דוד את רכב ואת בענה אחיו בני רמון הבארתי ויאמר להם חי יהוה אשר פדה את נפשי מקל צרה: (י) כי המגיד לי לאמר הנה מת שאול והוא היה כמכשור בעיני ואחזה בו ואהרגו בצקלג אשר לתני לו בשדה: (יא) אף כי אנשים רשעים הרגו את איש צדיק בביתו על משכבו ועתה הלא אבקש את דמו מדרכים ובערתי אתכם מן הארץ: (יב) ויצו דוד את הנערים ויהרגו ונקצו את ידיהם ואת רגליהם ויתלו על הברכה בחברון ואת ראש איש בשת לקחו ויבשרו בקבר אבנר בחברון:

²⁸ שמואל ב' פרק ד'

(א) וישמע בן שאול כי מת אבנר בחברון ויךפו וידיו וכל ישראל נבהלו: (ב) ושני אנשים שרי גדודים היו בן שאול שם האחד בענה ושם השני רכב בני רמון הבארתי מבני בנימן כי גם בארות תחשב על בנימן: (ג) ויבחרו הבארתי אתמה ויהיו שם גרים עד היום הנה: (ד) וליהונתן בן שאול בן נכה רגלים בן חמש שנים היה בבא שמעת שאול ויהונתן מירעאל ותשאנה אמתו ותנס ויהי בחפזה לנוס ויפל ויפסח וישמו מפיבושת: (ה) וילכו בני רמון הבארתי רכב ובענה ויבאו בחם היום אל בית איש בשת והוא שכב את משכב הצהרים: (ו) והנה באו עד תוף הבית לקחי חטים ויבאו אל החמם ורכב ובענה אחיו נמלטו: (ז) ויבאו הבית והוא שכב על מטתו בחדר משכבו ויבדו וימתו ויסירו את ראשו ויקחו את ראשו

מסביר בתורה ה' אם אתה שומע לשון הרע על הצדיק אז מיד תעשה תשובה²⁹, מיד תתחיל לבכות.

קשיא הרי מה זה קשיא? ש'מע ה' ק'ולי א'קרא, אליעזר מגיע והוא רואה את עשו, מה הוא רואה? את עשו, אליעזר אמר אולי אבל א'לי [בכתיב חסר בלי ו'] כתוב בפעם השנייה, אומר הרבי מקוצק למה בשנייה, אני לא יודע אם אתם לומדים חומש, בשוכו בנים לומדים חומש? לומדים לפעמים? יש פרשת חיי שרה אני לא יודע אם לומדים בשוכו בנים חיי שרה, צריכים לדאוג שילמדו שיתחילו ללמוד את הפרשה ולדייק ולדעת, אליעזר אמר אולי אז למה זה כתוב [בכתיב חסר] בפעם השנייה ולא בפעם הראשונה? זה הרבי מקוצק..

אז מה אומר רבינו³⁰? יש לך קשיא [לא טובים ח"ו] על הצדיק?

צריך לחיות עד מאתיים ועשר אבל הוא שמע לשון הרע אז הוא חי עד מאה עשרים ושלוש, ומרים רק עד מאה עשרים ושש.

בי אסור לשמוע לשון הרע על הצדיק, שום לשון הרע בעולם, ברגע שאדם שומע לשון הרע אז הוא צריך לבוא בגלגול עוד פעם, פשוט מאוד, אם אדם לא רוצה לבוא בגלגול הוא צריך לשמור על האוזניים, הרב'ה אומר שמירת האוזניים שמירת העיניים, והחוטם זה ענווה, והפה זה הפה שלא להוציא שום הגה מהפה.

אז איך אדם עניו ושלם, איך זוכים לזה, 'כולו אומר כבוד' הרב'ה אומר שמבזים אותך בעצם מדברים דברי כבוד רק שאתה לא שומע, האוזניים שלך הם לא בסדר "אֵזֶן שֹׁמֵעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תִּלְוִין" (משלי ט"ו, ל"א) הרב'ה

מראי מקומות והערות

מקול פגום, מחכמה פגומה ליראה טובה, לקול טוב, לחכמה טובה. וכתלמוד את מחה מבחינת חמין, שלא יהיה אטום, אזי יפגע קולך בגלגלך, ויתעבד רעם, ויתפשט עקמומיות שבלבך, ואז תזכה לשמחה, כמו שכתוב: "וילישי לב שמחה". וזה פרוש (תהלים פ"א): "אענה בסתר רעם, אכנה על מי מריבה סלה", 'מי מריבה' זה בחינת מצה, בחינת מחין, על ידי זה נעשה רעמים: ³⁰

ליקוטי מוהר"ן תנינא תורה מו וכן בתפלה; שבתחלה יש לו כמה מניעות על התפלה, ואחר כך נשענב עליהם נבא להתפלל, כשלבד עקם ופתלתל מהשם יתברך, זאת המניעה גדולה מקבלם כנ"ל, הינו בחינת (תהלים ל"ח): "לבי סחרחר". תרגום סביב' סחור סחור'. דהינו שלבו מסבב ומקרב ומעקם בעקמומיות

²⁹ ליקוטי מוהר"ן חלק א' תורה ה' ותאמין, כי כל מצותא ומריבה שיש בין הצדיקים השלמים, אין זה אלא כדי שיגרונו סטריין אחרנין, וזה פרוש (משלי ט'): "אֵזֶן שֹׁמֵעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תִּלְוִין" לשון תלונה ומריבה. כשאתה שומע מריבות שבין הצדיקים תדע, שזה משמיעין אותך תוכחה, על שפגמת בטפי מחה, שעל זה נאמר (משלי ב): "כֹּל בְּאֵי לֹא יִשׁוּבוּ, וְלֹא יִשְׁגוּ אַרְחוֹת חַיִּים", נשאתה דבוק בסטרא דמותא, בחינת חמין, בחינת ירד גבריאל וכו', ותדע שנענץ קנה, הינו חכמות חיוניות נעוצים בים חכמתך, ויבדא אם לא היה נפגם מחה, לא היה נשמע לך מריבות שבין הצדיקים, ואין המריבה אלא בשבילה, כדי שתשוב ממנות לחיים, מחמין למצה, מחי"ת לה"א, ותשוב מיראה רעה,

תתחיל לצעוק לה' תתחיל לבכות, אתה שומע דיבור על הצדיק? לך תבכה, איך שמעתי דיבור על הצדיק, הרב'ה אומר בתורה ה' "אֲזַן שְׁמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תִּלְיִן", זה הפגמים שלך, אתה שומע תוכחת חיים? אתה שומע דיבורים על הצדיק? אנשים מדברים עליו? מביאים לך ראיות שהוא רצח, שהוא שחט, שהוא כל מיני דברים, אז להתחיל לבכות איך אני שומע בכלל, "אֲעֲנֶנּךָ בְּסֶתֶר רֹעַם, אֲבַחֲנֶנּךָ עַל מֵי מְרִיבָה סֵלָה", רוצים לנקות אותך מהפגמים שלך, אתה שומע דיבורים על הצדיק? איזה לשון הרע על הצדיק? זה תיקון האוזניים.

התומר דבורה מסביר בדיוק את כל השבעה חלקים האלה שהרב'ה מדבר עליהם, (מבאר ליקוטי מוהר"ן תורה ה', מובא בהערה בתחילת השיעור), וְתֵאֲמִין, **כִּי כָל מִצְוַתָּא וּמְרִיבָה שֵׁישׁ בֵּין**

הַצַּדִּיקִים הַשְּׁלָמִים, אֵין זֶה אֱלָא כְּדִי שְׂיִגְרֶשׁוּ סִטְרֵין אַחֲרֵינִין, וְזֶה פְּרוּשׁ (מִשְׁלֵי ט"ו): "אֲזַן שְׁמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תִּלְיִן", שאתה שומע תוכחת חיים, שאתה שומע תוכחה על הצדיק, דיבורים רעים על הצדיק, כְּשֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ מְרִיבוֹת שְׂבִין הַצַּדִּיקִים תִּדַּע, שְׁזֶה מִשְׁמִיעִין אוֹתָךְ תּוֹכָחָה, מוכיחים אותך ומראים לך איפה אתה נמצא, אתה מאמין ללשון הרע על הצדיק, אתה מאמין על השטויות שאומרים על הצדיק, איך אתה יכול להאמין הזה, מִשְׁמִיעִין אוֹתָךְ תּוֹכָחָה, עַל שְׂפִגְמָתָ בְּטַפֵּי מַחָד, תראה אתה כל כך פגום שדברי כבוד ודברי שבח נהפכים אצלך לדברי תוכחה לדברי ביזיון לדברי חרפה, הרב'ה אומר כל מילה שאתה שומע נגד הצדיק זה דברי שבח רק שאצלך מתחלפים הצירופים.

הרב'ה מסביר פה בתורה נ"ה:³¹

❦ מראי מקומות והערות ❦

(1) וְכֵן זֶה, צְרִיף הַמִּתְפַּלֵּל לְתַקֵּן בְּתַפְלָתוֹ. לְהַעֲלוֹת אֶת הַנוֹפְלִים בְּאִמּוּנוֹת פְּזִיזוֹת, לְהַעֲלוֹתָם בְּתַפְלָתוֹ לְאִמּוּנָה אֲמִיתִית שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה, וְלִקְבֹּעַ בְּלִבָּם אִמּוּנָה שְׁלֵמָה: וְלִתְקַן אֶת לֵב הַמִּתְקַרְרִים הַחֲכָמִי פִּילוֹסוֹפִי, שִׁיבֵל לִבָּם לְהִכִּיל אֶת שְׁכָלָם, שְׁלֵא יִחְטִיא אוֹתָם, בְּבַחֲנֵית: "בְּלִבִּי צַפְנִיתִי" וכו'. וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי פִגְמַת הַלֵּב שֶׁבְּתַפְלָה, מִתְקַן אֶת לִבָּם: וְלִהְיוֹת כֵּן הַבְּיוֹנוֹת וְהַחֲרָפוֹת, לְהַפְּךָ לְכַבֹּד: כִּי כְּשֶׁאֲדַם עוֹמֵד בְּהִיכַל הַמְּלָךְ, וּמִבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל וְכָל, וְאֵין רוֹאֶה שׁוֹם דְּבָר, אֱלָא אֶת הַמְּלָךְ רוֹאֶה. בְּדֹאֵי כִּשְׁשׁוֹמֵעַ אִיזְהוּ חֲרָפָה וּבֹאֵי, הוּא מְפָרֵשׁ אֶת הַחֲרָפָה וְהַבֹּאֵי לְפָרוּשׁ שֶׁל כְּבוֹד לְהַמְלָךְ. כִּי אִיזֶה אֲפֻשֶׁר שִׁיבּוֹא אַחֲד לְתוֹךְ הַיֵּכָל הַמְּלָךְ, וְיִבְּהֶה אֶת הַמְּלָךְ, אֱלָא בְּדֹאֵי אֵלּוּ דְּבָרִים

וּמִשְׁוֹת וּבִפְרִיזוֹת עַל הַשֵּׁם יִתְבַּרַּךְ, שֶׁזֶה בַּחֲנִינֵת (שְׁמוֹת א'): "וְיִמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעִבְדָּה קָשָׁה" וכו'. וְאִתָּא בְּתַקְוָנִים (תַּקְוָן יג דף כח). בְּקִשְׁיָא וכו', הֵינּוּ הַקִּשְׁיוֹת שֶׁלְּבָבוֹ, שֶׁהֵם הַמְּנִיעָה הַגְּדוֹלָה מִכָּלֵם.

וְאִין צְרִיף לְעֵצָה לְאִבּוֹי שִׁבְשִׁימִים בְּקוֹל חֲזָק מִעֲמֻקֵּי הַלֵּב, וְאִין הַשֵּׁם יִתְבַּרַּךְ שׁוֹמֵעַ קוֹלוֹ וּפּוֹנֶה לְעֵצָתוֹ. וְיִכּוֹל לְהִיּוֹת, שְׁמוֹנָה בְּעֲצָמוֹ יִפֹּל וְיִתְבַּטֵּל לְגִמְרֵי כָּל הַקִּשְׁיוֹת וְהַמְּנִיעוֹת הַזֵּל, וְעַל כָּל פְּנִים הַשֵּׁם יִתְבַּרַּךְ שׁוֹמֵעַ קוֹלוֹ, שֶׁזֶה יְשׁוּעָתוֹ. וְזֶה אוֹתִיזוֹת קִשְׁיָא רֵאשִׁי תְּבוֹת: "שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶתְרָא" (תְּהִלִּים כ"ו) שְׁצִירָה רַק לְקְרוֹת לֵה, כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר עָלָיו הַקִּשְׁיָא וְהַפְּסִידָה כְּנ"ל:

³¹ לִיקוּטֵי מוהר"ן חלק א' תורה נ"ה סעיף ז' ח'

כלומר הוא כל כך פגום שיוצאים לו דיבורים נגד הצדיק וזה בעל כרחו זה ריפלקס אין לו שליטה בכלל, הוא מדבר אוטומטי על הצדיק כי הוא כל כך פגם בברית כל כך פגם בזרע לבטלה אז הוא מדבר על הצדיק.

בְּבַחֲיִנַת: "בְּלִבִּי צִפְנָתִי" וְכו' וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי כּוֹנֵן הַלֵּב שֶׁבְּתַפְּלָה, מִתְקֵן אֶת לִבָּם: וְלִהְפֹּךְ כָּל הַבְּזִיוֹנוֹת וְהַתְּרַפּוֹת, לִהְפֹּךְ לְכָבוֹד, כִּי אִף אֶחָד לֹא מְבֹזָה אוֹתוֹ, כּוֹלֵם מְדַבְּרִים רַק דְּבָרֵי שֶׁבַח, כִּי כְּשֶׁאֵדָם עוֹמֵד בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ, וּמִבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל וְכָל, וְאֵין רוֹאֶה שׁוֹם דְּבָר, אֲלֹא אֶת הַמֶּלֶךְ רוֹאֶה, אִף אֶחָד לֹא מְבֹזָה אוֹתוֹ, זֶה הַפְּגָמִים שֶׁלֶךְ, אֵתָה מְבֹזָה אֶת הַצַּדִּיק, זֶה הַפְּגָמִים

וְכָל זֶה, צָרִיךְ הַמִּתְפַּלֵּל לְתַקֵּן בְּתַפְּלוֹתוֹ, שֶׁאֵדָם נוֹפֵל וּמֵאֲמִין לַלְשׁוֹן הָרַע עַל הַצַּדִּיק, לְהַעֲלוֹת אֶת הַנוֹפְלִים בְּאֻמוֹנוֹת כְּזָבוֹת, לְהַעֲלוֹתָם בְּתַפְּלוֹתוֹ לְאֻמוֹנָה אֱמֵתִית שֶׁהִיא הַתַּפְּלָה, לִכְן אֲסוּר לוֹתֵר עַל אוֹת אַחַת בַּתְּפִילָה, כָּל אוֹת זֶה תִּיקוֹן לַפְּגָמֵי בְרִית, זֶה תִּיקוֹן לַלְשׁוֹן הָרַע, וְלִקְבֹּעַ בְּלִבָּם אֻמוֹנָה שְׁלֵמָה: וְלִתְקֵן אֶת לֵב הַמַּחְקָרִים הַחֲכָמִי פִּילֹסוֹפִיָּא, שְׂיוֹכֵל לִבָּם לְהַכִּיל אֶת שְׁכָלָם, שְׁלֹא יַחֲטִיא אוֹתָם, הַלֵּב שֶׁלֵּהם לֹא מְכִיל אֶת הַשְּׁכָל, הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה כָּל כֵּךְ פָּגְמוּ בְּבְרִית שֶׁהֵם מְדַבְּרִים עַל הַצַּדִּיק, מְרֹב שֶׁהֵם פָּגְמוּ בְּבְרִית, "שְׁלַח יָדֶיךָ בְּשִׁלְמוֹתָיִי חָלַל בְּרִיתוֹ" כְּתוּב בַּמִּזְמוֹר נ"ה אִם הוּא שֶׁלַח יָדֶיךָ בְּשִׁלְמוֹתָיִי חָלַל בְּרִיתוֹ

מֵרָאִי מִקוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

נִצְטוּוּ שֶׁעָשׂוּ תַּכָּה, כְּמוֹ שֶׁקְּטוֹב (בְּמִדְבָּר ט"ו): "וְהָיָה בְּאַכְלֵכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תִּרְמִינּוּ תִרְמוּנָה מִרְאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם חֲלָה תִרְמִינּוּ תִרְמוּנָה". כִּי בְּאַתֵּר דְּאַבְתָּהוּ תִּמְנוּ, שְׂכִינְתָא תִּמְנוּ. דְּהִיא בְּחִינַת חֲלָה, הִיא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְעַל יְדֵי בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא דִי שֶׁנִּצְטוּל מֵרַע עֵין שֶׁל רְשָׁעִים, אֲלֹא גַם רוֹאֶה בָּהֶם, מַה שֶׁהֵם רָצוּ לְרֹאוֹת בּוֹ. וְעַד עַכְשָׁיו "עָבְרוּ מִשְׁכָּפוֹת לִבָּם". שֶׁהִשְׁגִּינוּ יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהִתְאַוּ. וְעַכְשָׁיו עַל יְדֵי "וְיַחֲלֵל", עַל יְדֵי חֲלָה זְכוּת אֲבוֹת, עַל יְדֵי חֲלָה תִרְמוּנָה, עַל יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, נַעֲשֶׂה לִבָּם, "תּוֹחֲלֵת מִמְּשַׁכָּה מִחֲלַת לֵב" (מְשָׁלִי י"ג):

וְזֶהוּ, (תְּהִלִּים ל"ז) "כִּנּוּה אֵל ה' וְשָׁמֹר דְּרָכּוֹ". זֶה בְּחִינַת תִּקּוֹן הַתַּפְּלָה, בְּחִינַת דְּרִיכַת הַקְּשֵׁת, בְּחִינַת הַתַּפְּלָה. וְהוּא תֵּלֶת גִּזְיוֹנֵי דְקִשְׁתָּה, שֶׁהֵם אוֹר הָאֲבוֹת הַמִּתְנַצֵּץ כְּנֶ"ל. עַל יְדֵי זֶה, "וִירֻמְקוֹד לִרְשֵׁת אֶרֶץ", זֶהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְעַל יְדֵי זֶה, "בְּהַכְרֵת רְשָׁעִים תִּרְדָּאָה", בְּחִינַת: "שֶׁב לִימִינִי" וְכו' כְּנֶ"ל:

הֵם דְּבוּרֵי כְבוֹד. וּמִתְבּוֹנֵן בְּהַדְּבוּרִים אֵיךְ לְפָרֵשׁ וּלְצַרֵּף אוֹתָם, שֶׁיִּתְּנוּ מֵהֵם כְּבוֹד לְהַמֶּלֶךְ. וְאֵין לְחֹשֶׁב, שֶׁמָּא אֵלּוּ הַתְּרַפּוֹת עָלָיו נֶאֱמָרִים. זֶה אֵינוֹ, כִּי מִי הוּא, הָאֵל יִשְׁתּוֹת נִבְטָל, וְאֵין כָּאֵן אֲלֹא הַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ. וְזֶהוּ (תְּהִלִּים כ"ט): "וַיִּבְהִיכֻּהוּ כָּלֹּ אוֹמֵר כְּבוֹד". כָּל הָאֲמִירוֹת, צָרִיךְ לְצַרֵּפֶם לְהַתְּנוּת מֵהֵם כְּבוֹד. וּבִשְׁעַת הַתַּפְּלָה, הָאָדָם עוֹמֵד בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ. בְּבְחִינַת (שָׁם נ"א): "אֲדֹנִי שְׁפֹתַי תִּפְתָּח", אֲדֹנִי זֶה הִיכַל (תִּקּוֹן י"ח דף ל"א):. כֵּן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִכָּל הַבְּזִיוֹנוֹת, צְרֹפִי כְבוֹד לְהַמֶּלֶךְ:

(ח) וְעַל יְדֵי תַפְּלָה תִּקְנוֹנוֹ, מִתְנַצֵּץ אוֹר זְכוּת אֲבוֹת, בְּבְחִינַת: "חֲלָה זְכוּת אֲבוֹת" [עַן בְּזֶה שֶׁלַח, הַנֶּ"ל (בְּאוֹת ב)]. וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי תַפְּלוֹת תִּקְנוֹנוֹ, כִּי חֲלָה זְכוּת אֲבוֹת, עַל יְדֵי: "וְיַחֲלֵל מִשָּׁה אֶת" וְכו' (שְׁמוֹת ל"ב) עַל יְדֵי בְּחִינַת תַּפְּלָה. וּבְאַתֵּר דְּאַבְתָּהוּ תִּמְנוּ, שְׂכִינְתָא תִּמְנוּ, שֶׁהִיא בְּחִינַת חֲלָה, שֶׁהִיא גַם זֹאת. כִּי גַם בְּחִינַת חֲלָה, שֶׁהִיא שְׁעוֹר מ"ג בִּיצִים. וְהוּא בְּחִינַת יִרְשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי זֹאת הַמִּצְוָה

לעשות, אתה מרגיש שזה תופס לך את הלב והלב שלך סחרחר, הלב שלך מסתובב כמו סיבובים, כמו חמישים אלף סיבובים בסביבה, יש לו פניות וקושיות ושאלות, זה הקושיות שהוא מקשה מעצמו שמתעורר לו בלב בגלל פגמי הברית שלו.

ואת המניעה מונע אותו יותר מכל המניעות, ואז הוא כבר לא יודע אם לנסוע לאומן, הוא לא יודע אם להאמין בצדיק, הוא לא יודע פתאום ככה, הוא רואה שכל החברים נהיו כבר חילונים והוא היחידי שנשאר דתי, אז מה עושים? ואזי צריך לצעק לאביו שבשמים בקול חזק מעמקי הלב, ואזי השם יתברך שומע קולו ופונה לצעקתו, ומראה לו את התירוך.

כמו אברהם היה בגיל שלוש הוא יוצא מהמערה, ורואה את אור השמש ומשתחוה לשמש, רואה ירח משתחוה לירח, בסוף הוא רואה עוד פעם שמש, הוא חשב שהירח ניצח את השמש הנה יש ירח יותר שעות מהשמש, מי גובר על מי, הנה עוד כמה שעות ראה עוד פעם ירח, אז מה קורה, הוא התחיל לצעוק: רבוננו של עולם מי כאן בעל הבירה? התגלה לו הקב"ה אני בעל הבירה, ברגע שאדם צועק מיד הוא מקבל תשובה רק הוא צריך לצעוק, יש לך שאלה תצעק לה', לך לשדה תצעק לה'.

ויבול להיות, שמה בעצמו יפל

שלך, שהופכים את הצירופים, **בדאי פשוט מע איזהו חרפה ובזוי,** הוא מפרש את החרפה והבזוי לפרוש של כבוד להמלך, איך אפשר שיגידו בזיונות, הרי 'מלוא כל הארץ כבודו', ה' נמצא פה, וה' רואה את כל הדיבורים, אז איך אתה שומע דברי בזוי, **כי איך אפשר שיבוא אחד לתוך היכל המלך,** ויבזה את המלך, אף אחד לא מבזה אותך, אף אחד לא מדבר עליך, **אלא בדאי אלו דברים הם דבורי כבוד,** ומתבונן בהדבורים איך לפרש ולצרף אותם, שיתהוו מהם כבוד להמלך, אתה רק צריך לראות איך לצרף את הצירופים, איך לסדר אותם מחדש כי הצירופים באים מהתורה, שהוא למד והתורה התפכה אצלו מרוב פגמי הברית שהוא פוגם כל הזמן, ואין לחשב, **שלא אלו החרפות עליו נאמרים,** חס ושלום אתה בכלל לא נמצא, אתה אין, מה זה ענווה? שאתה הופך לאין גמור, ככה תומר דבורה מסביר.

תורה מ"ו, מה זה קשיא? קשיא זה לצעוק לה', יש לך קשיא על הצדיק, על התורה, על ה' חס ושלום, ה' הוא כולו טוב, הוא רק טוב ומטיב, **"לבי סחרחר".** תרגום 'סביב' 'סחור סחור'. **דהינו שלבו מסב ומקנה ומעקם בעקמומיות וקשיות וכפירות על השם יתברך,** הלב שלך לפעמים מתעקם מקושיות, הלב פתאום נתפס וממש מתעקם ואתה ממש לא יודע מה

כל... סבא של עמלק, הוא הסטרא אחרא בעצמו, זה יהיה הבן של הראשון של יצחק, את זה אני הולך להביא ליצחק? כזו כלה שתביא לו בן כזה רשע מרושע, עמלק ממש! מה אני הולך להביא לו? והוא יש לו אין סוף קושיות, ולבי סחרחר.

ואליעזר הלב שלו מתעקם אלף עקמומיות, והוא לא יודע מה לעשות, אז מה אומר רבי מאיר מדזיקוב? מחריש, רק תחריש, אז איזה תשובה יש כאן? צריכים תשובה, מה עוזר מחריש, אבל יש לי קושיות ויש לי שאלות, מה זה מחריש? אומר רבי מאיר מדזיקוב מחריש זה גימטריא יעקב עשו, איך ממחריש יוצא יעקב עשו? כי יעקב זה 182 ועשו זה 376, [= 558] אז זה בדיוק האותיות מחריש, ר' ש' זה 500, מ' י' זה 50 וח' 8 [= 558] אז במילה מחריש יש את כל התשובות, ולכן צריכים לקרוא את כל הפירושים, אחרת אי אפשר להבין כלום.

איך אליעזר מסכים לשידוך הזה, אם הייתי שם הייתי מבטל את השידוך וזהו, תקבל שידוך אחר, אליעזר לך לישמעאל, לך לבני לוט, יש עוד שידוכים, מה יש רק שידוך אחד בעולם, אני הייתי ישר נשבר, אבל אליעזר הוא היה עבד אברהם, 'עבד אברהם אנכי' אני בא בזכות הצדיק, אפילו שיהיה לי מיליון קושיות על הצדיק, אז הכל זה

ויתבטל לגמרי כל הקשיות והמניעות, ואז כל הקושיות נופלות, ומביאים לו תירוצים על הכל, או שהוא פותח איזה ספר שמתרץ, משהו אומר לו איזה תירוץ בדיוק שזה מתאים לקשיא שלו, ועל כל פנים השם יתברך שומע קולו, שזה ישועתו. וזה אותיות קשיא ראשי תבות: "שמע יי קולי אקרא".

זה נקרא מחריש, אז איפה זה מחריש? זה קשיא ק' ש' י' א', אבל איפה פה מחריש? אין פה (- במילה מחריש) לא ק'. [אות] י' יש, [אות] ש' יש, אבל מה עושים עם מ' ח' ועם ר'? שמע ה' קולי אקרא זה לצעוק לה', ומחריש אמרנו זה לשתוק על הקושיות, אבל איפה מרומז כאן כל העניין שהוא קיבל תשובה? איך הוא קיבל תשובה? איך במילה מחריש הוא מקבל תשובה על הקשיא שלו? אליעזר שואל מה קורה? אני רואה שרבקה תוליד את עשו, הרב'ה אומר שהצדיק יודע בדיוק כמה ילדים יהיה לך, ומה השמות שלהם [שהרי אם אליעזר לא היה יודע את שמו של עשו עוד קודם שנולד, לא היה מבין הרמז כשראה את כדה על שכמה], והצדיק רואה כל דבר, כל דבר הוא רואה, כל פסיק הוא רואה.

אז עכשיו שאליעזר רואה את עשו: 'וכדה על שכמה', ורואה שהבן הבכור יהיה הרשע הכי גדול בעולם, הרוצח הכי גדול בעולם, אדם שהוא עמלק ממש, הוא שורש

אומר אני עושה תשובה על מה שהרהרתי על אברהם אבינו, ולכן אומר "ואמר אל אֲדָנִי אֵלֵי לֹא תִלָּךְ הָאִשָּׁה אַחֲרַי", עכשיו אני רואה את הטעות שלי הוא אומר, עכשיו אני ראיתי גם את יעקב, כי עשו הוא רק הקליפה של יעקב, כי עשו הוא צריך לתת את כל הביזיונות, כל הביזיונות של יעקב זה היה מעשו, אדם נולד עם האדם שמבזה אותו.

לחידושי הרי"ם היה אחד שביזה אותו נורא, אמרו לו תגיד מילה והוא נהפך לאדים, הוא מתעופף כמו אותה אשה שביזתה את שמואל והתאדתה ונהייתה לאדים (נדריס נ, ע"ב מובא בהערה בשיעור לאופקים), אז אמר חידושי הרי"ם: לא, יבוא חולק יותר גדול, עם החולק הזה אני יודע להסתדר איתו, אם אני אכלה אותו, יבוא משהו אחר.

בי הצדיק הוא צריך לבוא עם הקליפה שמבזה אותו, משהו

מחריש, הכל זה 'שמע ה' קולי אקרא'.

ואז אם אדם יש לו מיליארד קושיות על הצדיק, אז אין קשיא על הצדיק אלא הקשיא היא עלי, הרב'ה אומר: "אֵינֶן שִׁמְעַת תּוֹכַחַת חַיִּים, בְּקֶרֶב חֻכָּמִים תִּלְיִן" (משלי ט"ו, ל"א), אני יודע שאני פגמתי בברית אז נהיה לי קושיות, הרב'ה אומר שהתשובה בתוך הקושא, תמיד התשובה זה הקשיא, כמו שאומרים³² אם בן אדם נכנס לו ציפור לבית אז לוקחים שמש מהחלון, רוצים ללכוד אותה ויש חלון פרוץ אז מוציאים שמש מחלון אחר, כלומר מוצאים בתוך הקשיא את התירוץ (ראה הערה כאן), אז אותו דבר כאן מחריש.

וזה פירושו אולי, אולי השני בלי ר', מסביר הרבי מקוצק זה התשובה שאליעזר עושה, שאליעזר מספר ללבן ולבתואל את כל הסיפור, אז הוא עושה תשובה,

מראי מקומות והערות

הקושיא שיפרח הצפור הוא תרוץ על קושיא הראשונה של שטות. כי באמת אין לוקחין בשביל זה הזוכית השני לסתם, כי יפרח דרך שם. רק התינוק מחמת חסרון הבנתו אינו מבין שכוללין לו הקושיא עם התרוץ ביחד ונדמה לו לקושיא גדולה. כמו כן ממש בני אדם שנכנס בלבם קושיות של שטות כאלו שבאמת זאת הקושיא הוא תרוץ אך מחמת חסרון הבנתו נדמה לו שהוא קושיא גדולה והבן היטב, על כן צריך האדם לסלק מדעתו ולברר מקושיות וחקירות ושטותים ובלבולים רק לחזק את עצמו באמונה לבד כנוכר לעיל:

³² שיחות מוהר"ן - אות לב

...ובאמת הקושיות והחקירות של ההמון עם הם שטותים גדולים ואינם קושיות כלל. ויש בני אדם שהולכים עם איזה קושיא זמן רב ובאמת הקושיא שלו הוא תרוץ רק מחמת שאין לו דעת נדמה לו לקושיא. כמו למשל ששואלין את התינוק, שנשבר הזוכית של החלון ולקחו הזוכית השני שאצלו [- שבחלון לידו] וקבעוה כאן ואם כן יפרח הצפור דרך החלל הזה של זוכית השני! וכששואלין את התינוק כך, דהינו שכוללין לו התרוץ עם הקושיא ביחד אזי נדמה לו לקושיא גדולה, ואינו יודע מה להשיב כלל כי נדמה לו לקושיא גדולה, ובאמת הכל שטות, כי אדרבא,

פגמים, שהעניינים לא יראו שום אשה, כי שאדם רואה אשה הוא רואה שמונה עשר ריבוא מלאכי חבלה, שמונה עשרה ריבוא זה מאה שמונים אלף מלאכי חבלה, שנמצאים אצל כל ילדה, כל תינוקת איך שהיא נולדת אז בגלל חטא חווה אז מתלבשים בה שמונה עשרה ריבוא מלאכי חבלה, וזה יהיה עד תחיית המתים, עד שהגופות יתחלפו.

הרב'ה מדבר פה על הענווה, על החוטם, אז מה זה ענווה? את זה שואל התומר דבורה, איך זוכים לענווה? מי יש לו ענווה? הוא אומר דבר ראשון שלא יחפש כבוד - זה א', ב' שישמח שמבזים אותו, ג' הוא אומר שירצה ביזיונות³³, יחפש בזיונות ויעשה כל

שתמיד יבזה אותו, והוא [החולק] בסוף יהפך לאדם, או יצטרך לעבוד עוד כמה גלגולים, הצדיק צריך להיוולד עם קליפה, הקליפה של דוד היה גלית והוא ניצח אותה, הקליפה של יעקב היה עשו, וזה מה שהתגלה לאליעזר, שעשו הוא רק קליפה, עשו הוא לא יצור אנושי. מחריש, עכשיו ברגע שאליעזר מחריש, הוא גילה שהעיקר זה יעקב שיוולד אחרי עשו, עשו זה רק הקליפה של יעקב, ואין לו שום מציאות, את זה הוא גילה במילה מחריש.

וזה מה שהרב'ה אומר: 'שמע ה' קולי אקרא', וזה מה שהרב'ה אומר: שהעיקר זה ענווה, להפך לאין, כל תורה כ"א מדברת איך להגיע לענווה, לאין, שלא יהיה

מראי מקומות והערות

אלו מעט מעט, אפשר שיתרפא בה מחולי הגאווה ויכנס בשערי הענוה. והוא תחבשות הנעשה משלשה סמים:

הראשונה - שירגיל עצמו להיות בורח מהכבוד כל מה שיוכל. שאם יתנהג שיכבדוהו בני אדם, יתלמד בהם על צד הגאווה ויתרצה הטבע תמיד בכך, ובקושי יוכל להרפא:

השנייה - שירגיל מחשבתו לראות בבזיונו, ויאמר: "עם היות שבני אדם אינם יודעים את גריעותי, מה לי מזה? וכי אני איני מכיר בעצמו שאני נבזה בכך וכך, אם בהעדר הידיעה וחולשת היכולת ובזיון המאכל והפרש היוצא ממני וכיוצא?", עד שיהיה נבזה בעיניו נמאס:

השלישית - שיחשוב על עונותיו תמיד וירצה בטהרה ותוכחת ויסורים, ויאמר: "מה הם היסורין היותר טובים שבעולם שלא יטרידוני מעבודת ד'?", אין חביב בכולם מאלו שיחרפוהו ויבזהו ויגדפוהו, שהרי לא ימנעו ממנו כחו ואונו בחלאים

תומר דבורה שם, תחילת דבריו מובאים בהערה בתחילת השיעור
לפיכך צריך כל אדם להרגיל עצמו באלו המדות מעט מעט, והעיקרית שיתפוס, שהיא מפתח הכל, הענוה, מפני שהיא ראש לכולן, בחינה ראשונה בכתר, ותחתיה יוכלל הכל: והנה, עיקר הענוה הוא, שלא ימצא בעצמו ערך כלל, אלא יחשוב שהוא האין, וכמאמר העניו (שמות ט"ו, ז'): "נחננו מה כי תלינו עלינו", עד שיהיה הוא בעיניו הבריה השפלה שבכל הנבראים ובזוי ומאוס מאד. וכאשר יגיע תמיד להשיג המדה הזאת, כל שאר המדות נגזרות אחריה, שהרי הכתר, המדה הראשונה אשר בו, שנראה עצמו לאין לפני מאצילו, כך ישים האדם עצמו אין ממש ויחשוב העדרו טוב מאד מן המציאות, ובוה יהיה לנוכח המבזים אותו כאלו הדין עמהם, והוא הנבזה אשר עליו האשם, וזו תהיה סיבת קנין המדות הטובות: ואני מצאתי תרופה להרגיל האדם עצמו בדברים

33

מחלה, ויהיה לו אוכל בשפע, ומלבושים בשפע^[34].

אז הרב'ה אומר שהעיקר זה לקבל ביזיונות, ולחפש ביזיונות, מה לי להתענות ולהסתגף בשקים ומלקיות, המחלישים כחי מעבודת ה', ואני לוקח אותם ביד? יותר טוב אסתגף בבזיון בני אדם וחרפתם לי ולא יסור כחי ולא יחלש, שהסיגופים שלי יהיו הביזיונות שמבזים אותי, אדם אסור לו להאמין בזה (- דיבורים ששומע שמדברים נגדו, כל שכן ששומע דיבורים על הצדיק), והוא צריך להיות חזק ואיתן, שאפילו שהוא שומע דיבורים, הוא יודע שכל מה שהוא שומע זה רק הפגמים שלו, שהתחלפו הצירופים.

הרב'ה אומר בתורה י"ב שיש

מיני טריקים איך שיבזו אותו, שיחשוב על עונותיו תמיד וירצה בטהרה ותוכחת ויסורים, כי אחרת הוא צריך לחזור ולבוא בגלגול ועוד גלגול, והביזיונות מחסה לו את כל הגלגולים, הביזיונות זה הייסורים הכי טובים בעולם, במקום שהילד יהיה חולה, הילד לא יוכל לדבר, אז עדיף שיהיה לו את כל הביזיונות שבעולם, כי הייסורים הכי טובים בעולם זה מה שהרב'ה אומר: 'כשישמע בזיונו ידום וישתוק', 'וְאָבִיָּהּ יִרְקַּךְ בְּפִנְיָהּ', שהוא מרגיש שיוורקים לו בפנים, אין חביב בכולם מאלו שיחרפוהו ויבזוהו ויגדפוהו, שהרי לא ימנעו ממנו כחו ואונו בחלאים, ולא ימנעו אכילתו ומלבושו, ולא ימנעו חייו וחיי בניו במיתה, ועל ידי זה הוא לא יהיה חולה אף פעם, ולא יהיה לו שום

מראי מקומות והערות

הגיעה ב-ע"ב לארץ, והיא הייתה בת שנתיים כשהיא הגיעה לארץ, הלכו ברגל שנה וחצי עד שהגיעו לתעלת סואץ, ככה זה היה הסדר, ושם היו אוניות ומשם הגיעו ליפו, ואז הערבים תפסו את הילדים וזרקו אותם לים, הם רצו כופר עוד כסף ועוד כסף, ואם לא זורקים את הילדים לים, זה דברים נוראים מה שהם עברו, ואחרי הם היו צריכים לגור בכפר השילוח, והספרדים אמרו להם אתם לא יהודים בכלל, איזה יהודים, אתם התבוללתם שם בתימן, והתחתנתם עם ערביות בטח, לא היה לכם שום קשר איתנו, כי היה להם (- לקהילות תימן) קשר רק עם רוסיה ועם הישיבות הגדולות היה קשר, כי הם ידעו את כל התורה והם גמרו את כל הזוהר, כל אחד ידע את הזוהר בעל פה, כלילה שלפני ברית גמרו את כל הזוהר.

ולא ימנעו אכילתו ומלבושו ולא ימנעו חייו וחיי בניו במיתה, אם כן ממש יחפון בהם, ויאמרו: "מה לי להתענות ולהסתגף בשקים ומלקיות, המחלישים כחי מעבודת ד', ואני לוקח אותם ביד? יותר טוב אסתגף בבזיון בני אדם וחרפתם לי ולא יסור כחי ולא יחלש", ובה כשיבואו העלכונות עליו ישמח בהם ואדברה יחפון בהם. ויעשה מג' המינים אלו תחבושת ללבו ויתלמד בזה כל ימיו:

³⁴ פתאום גם אין לו אוכל [אבל על ידי הביזיונות שיקבל יציל מזה], אנשים במלחמת העולם הראשונה מתו מרעב, כל האחים של סבא שאקי [הורי הרבנית תליט"א] הם מתו מרעב, הוא ראה איך חמישה אחים מתים לו בעיניים, הוא הלך ברגל מתימן, סבתא לאה סיפרה שהיא הלכה שנה וחצי היא הייתה בת שנתיים, כי היא נולדה ב-ע' וב-ע"ד, כבר התחילה המלחמה, והיא

שמבזים את הצדיק הם פשוט מקיאים את התורה שהם למדו, אין להם שום תורה, כמו דואג שהוא שכח תלמודו, והוא פיזר את אפרו הכל קצות העולם, כל אלה

חיבוק נישוק יחוד, "אני חבצלת השרון שושנת העמקים"³⁵ כל הדיבורים שמדברים על הבן אדם זה הצירופים מהתורה שהוא למד, הוא מקיא את התורה... אלה

העולם (י). וחינוכי זה בחינת חסדים, פמוכא במדרש (בראשית רבה מג), לשון חניכותו, ששמן אברהם פשמו; הינו לשון הירק מבחינת אני חבצלת, בחינת אסתר ירקרקת, זאת עליה יש לשכינה על ידי חביון מיון:

ועשר בנינה על ידי חכמה, שאז ראיה לזווג, כמו שכתוב (בראשית כ): "וגם אמנה אחותי בת אבי אף לא בת אמי" וכו', ואז: "ותהי לי לאשה", שאז היא ראיה לזווג (פמוכא בזהר אמר ק: רבי אבא שלח לה לרבי שמעון, אמר: אימתי זווגא דנקטת ישראל במלכא קדישא? שלח לה: וגם אמנה וכו' עין שם). ואיתא בפירוש ספרא דצניעותא, שהנשיקין היא על ידי החכמה, כשנתעוררים השפתים עליונים, שהן נצח והוד עליונים, לבחינת זווג, לבחינת התדבקות רוחא ברוחא, אזי נתעוררין נצח והוד ותחתונים לזווג, לאתדבקא גופא בגופא:

נמצא, כשהצדיק משפיל בחקתו ויודע מאיזה צרופין של תורה שבפעל פה נעשה אלו הצרופין שהלמדן דובר עליו, והצדיק לומד אלו הצרופין ועושה מהם צרופ הלקה שהיה מקדם שנתקלקל כשיש לו זאת החכמה, אזי על ידי החכמה הזאת השכינה היא מבחינות (שיר השירים ב): "שושנת העמקים", מבחינת נשיקין, בחינת "שפתותיו שושנים", בחינת אתדבקות רוחא ברוחא, ואז מתעורר זווגא דגופא בגופא, שהשכינה בין תרין צדיקא יתבא, בין צדיק עליון, שהוא התנא שחדש זאת התורה ועכשו משפיע בה, ובין צדיק התחתון, הלומד להתורה ומעלה להשכינה מיון נוקבין כדי שתתבבק. וזה (שיר השירים ה): "שפתותיו שושנים", על ידי בחינת נשיקין; "נטפות מור עבר" לשון מעבר לעבר, הינו שנטף להשכינה ריח טוב משני צדדים, מצדיק עליון ומצדיק תחתון, וזה (שם ז): 'הדודאים נתנו ריח', ששני דודים, הינו שני הצדיקים, נתנו ריח.

³⁵ ליקוטי מוהר"ן חלק א' תורה י"ב ודע, שזה מכון מאת השם יתברך, שהקדוש ברוך הוא מפיל איזה צדיק גדול בפיו של הלמדן; הינו הלמדן דובר רעות על הצדיק, כדי שהצדיק ירח התורה שפעל פה, הינו השכינה, מהגלות שבפיה הלמדן, ומעלה אותה לשרשה ממדרגה למדרגה: מתחלה לבחינת חביון, ואחר כך לבחינת נשוק, ואחר כך לבחינת זווג. כמו שכתוב (שיר השירים ב): "אני חבצלת השרון" בתחלה היא ירקקה בחבצלת (עין בזהר יחזי רכא. אמר קו), כמו שאמרו (מגלה ג): 'אסתר ירקרקת היתה' וזה בחינת חביון 'וימינו תחבקני' (ח). כי השמחה בא מהלב, כמו שכתוב (תהלים ד): 'נתתה שמחה בלב', והלב הוא בינה (ט), ששם יין המשפח, שהוא עלמא סתימא, בחינת (שם קד): "ויון ישמח בלב":

והצדיק שגופל לתוך פה הלמדן, שהלמדן דובר עליו עתה, והוא מבין שאלו הדברים שהלמדן דובר עליו הם צרופים מאותיות שבפתורה שבפעל פה, ומבין מאיזה הלקות נעשו הדבורים אלו, ומקבל אותם בשמחה ובאהבה, כמו שאמרו חכמינו, וזרונים לברכה (שבת פח): 'הנעלבים וכו', שמחים בסיסורים ועושים מאהבה'. ואהבה, שהצדיק מקבל את ההרפה באהבה, זה בחינת חביון, 'וימינו תחבקני', ועל ידי השמחה ששפח בסיסורין [הוא] מעלה לבחינת "אני חבצלת השרון", לבחינת לב, כמו שכתוב: 'נתתה שמחה בלב', ואז הוא בבחינת (תהלים ע"א): "צור לבי", שבבחינת תורה שבפעל פה הנקראת צור, פמוכא בתקונים (תקון כ"א מג): 'אילמלא לא הבה משה רבנו, עליו השלום, את הצור, לא היו צריכין לטרח כל כך בתורה שבפעל פה':

וזה בחינת (בראשית י"ד): "וירק את חניכיו", שאברהם הוא בחינת ימין, בחינת חביון; 'וירק' זה בחינת קו הירק, שגמולו מבינה ומקוין את כל

וזה סוד החוטם, סוד הענווה, וזה סוד "אל מול פני המנוחה יאירו שבעת הנרות", בהתחלה כתוב: יאירו, ולבסוף כתוב העלה, אז רש"י אומר הוא לא שינה, אבל הוא כן שינה הוא העלה את זה לכתר, ה' אמר מספיר שיאירו כנגד הנר האמצעי, שזה תפארת, והוא העלה את זה לכתר, לאין, ולכתר זוכים רק על ידי שיעבור עליו עלבונות וישמח בהם, ויעשה מג' המינים אלו תחבושת ללבו, ויתלמד בזה כל ימיו, וככה הוא יגיע לכל ההשגות בעולם. (שעור מתשפ"ב).

שמדברים על הצדיק יהפכו לאפר ויפזרו להם את האפר בכל קצות העולם.

יותר טוב אסתגף בביזיון, אז הרב'ה מסביר: "אני חבצלת השרון שושנת העמקים", זה הביזיונות שאדם מקבל, ועל ידי זה הוא עולה מחיבוק לנישוק... ראשי תיבות חנ"י: חיבוק נישוק יחוד, יותר טוב אסתגף בביזיון בני אדם וחרפתם לי ולא יסור כחי ולא יחלש, ועל ידי יהיה לאדם את כל השפע בעולם, על ידי שהוא מחפש ביזיונות.

הוספות ממורינו הרב שליט"א

שאנו שוכב ויושב בטל, רק מקיים מצות עשה דאורייתא.

ב. בפסוק ראשון של קריאת שמע ובכרה ראשונה של שמונה עשרה יתרה בנזכר לעיל, ועוד יכוין אם יענו אותו כל אומות העולם בכל עיניים קשים ויפשוטו עורו מבשרו להכחיש חס ושלום ביחודו, יסבול כל היסורים ולא יודה להם חס ושלום, ויצויר בדעתו ומחשבתו כאלו עושין לו בנזכר לעיל, ובה יצא ידי חוב קריאת שמע ותפלה כדון.

ג. גם בשעת אכילה והיחוד הקדוש יכוין בנזכר לעיל, ובשיתחיל להרגיש תענוג גשמי יצויר במחשבתו בנזכר לעיל, ותיקף ומיד יאמר בפיו ובלבבו שיותר היה לו תענוג ושמחה בעשיית מצות עשה של

צעטיל קטן

מדרינו הרב רבי אלימלך טליזענסק זצוק"ל זיע"א

אלה הדברים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם:

א. בכל עת ורגע שהוא פגוי מן התורה, ובפרט שהוא יושב בטל לבדו בחדר או שוכב על מטתו ואינו יכול לישן, יהיה מהרהר במצות עשה זו של ונקדשתי בתוך בני ישראל, ודמה בנפשו ויצויר במחשבתו כאילו אש גדול ונורא בוער לפניו עד לב השמים, והוא בשביל קדושת השם יתברך שובר את טבעו ומפיל את עצמו להאש על קידוש השם יתברך, ומחשבה טובה הקדוש ברוך מצרפה למעשה, ונמצא

שבחי הר"ן יז

גם אמר שהזיווג של הצדיק האמת, קשה עליו ענין זה. ולא די שאין לו שום תאוה כלל, כי אם אדרבא יש לו יסורין מזה ממש כמו יסורי תנינוק בשעת מילה. כי ממש יסורין אלו יש להצדיק בשעת זיווג ויותר מזה. כי תנינוק אין לו דעת, על כן אין היסורים שלו גדולים כל כך, אבל הצדיק שיש לו דעת ויסוריו גדולים מתנינוק. וזה היה אצלו דבר פשוט ואמר שכל אדם יכול לזכות לבוא למדרגה זו. וכפי הנראה מדבריו היה שמקדשתו של עצמו גבה עוד יותר ויותר.

ונקדשתי באופן הנזכר לעיל מהנשית תענוג גשמי הנה שהוא מהצרעת משכא דחויא, וכך יאמר. וראיה לדבר שיותר היה לו תענוג ושמחה בעשיית מצות עשה של ונקדשתי באופן הנזכר לעיל שאפילו היו חושפין אותו רוצחים באמצע אכילה והיחוד הקדוש לעשות לו העינויים קשים הייתי משמח את עצמי על קידוש השם ויתברך יותר מתענוג גשמי הנה, אך יזהר שיהיה דובר אמת בלבבו ושהיה אז בשעת מעשה תקוע על לוח לבו בתוכיות ובפנימיות הלב באמת גמור, ולא ישמח את עצמו להיות כגונב דעת עליונה חס ושלום.

קדושת הבכורה

| מסירות נפש חגשים במצרים |

מי בנה את פיתום ורעמסס? פיתום ורעמסס היהודים גילו אותם. היה אחד שעושים שנה הוא חפר חפר, כלם עזבו אותו, הוא אמר אני מחפש את פיתום ורעמסס. עד שהוא גלה אותם, כל העיר פסלים, אולי אלף פסלים, פיתום ורעמסס. פיתום ורעמסס. זה יהודים בנו את העיר הזאת, הפסלים האלה, פיתום ורעמסס זה רק בשביל שיהיה עבודה, דבר ראשון זה שיהיה עבודה לאנשים (לנשים?) שה(א)נשים יעבדו, נדווחו, לא יהיו בבית כל היום. שעכשיו כלם בבית רק מריבות, כל יום יש איזה עשר גיטין, כל יום רק מריבות, דבר ראשון זה שיהיה עבודה. זה היה פרעה. קדש קדשים. היה דגים בחנם, והכל בחנם, אבטיחים בחנם, קשואים בחנם, כל זה המון מזהיר לאחשורוש. זה עם כפוי טובה, זה עם, שכמה שאתה עושה לו יותר טובות הוא יותר ינקם בך. פרעה עשה להם רק טובות, מהרגע שהגיעו הוא סדר ליעקב וילדות, סוויטה, הביא להם את ארץ גשן, מה הוא לא עשה להם, לבנים שלו, בסוף הטביעו אותו בים, זה השקר שהם נותנים לכל אחד. ברגע שאדם עושה להם טובות, מטביעים אותו בים, אמר שאסור להשאיר אותו שניה אחת בחיים. מיד שאתה רואה תינוק מיד תנפץ אותו כמו שאמר היטלר אסור להשאיר תינוק, אם ישאירו תינוק אחד לא עשינו כלום, מיד יקימו דור חדש, הם מתרבים כמו פטריות, כל אחד מביא ששים ריבוא, ששים בכרס אחד. והם מתרבים תוך עשר שנים הם יהיו מלארד. (באר בשדה קע"ח)

פרעה נתן לישראל גם אבטיחים בחינם, קשואים בחינם הוא חלק דגים בחנם, שיהיה להם, איך הגיע אליהם דגים בחנם? אומרים בהעלותך "הדגה שאכלנו חנם", מחלקים דגים בחנם? אפילו בישראל לא מחלקים דגים בחנם אפילו לא כשהנשים הלכו למלאות את הכדים, תמיד הרי היה הדגים בורחים, פה הדגים רצו לכדים, הכדים התמלאו בדגים עד אפס מקום, היו עושים כל סוגי הדגים. נסיכת הגילוס הכל זה היה בגילוס הכל, את המעדנים הכי טעימים, וזה רק אצל הנשים, לא אצל הגברים. כי הנשים מסרו את הנפש, הביאו ילדים, הגברים אמרו עדיף להתגרש, "כל הבן הילוד היארה תשליכה". בואו נתגרש, אז הנשים בכו, הורידו דמעות, היה יאכטה (שלי) שיצאה ממצרים, שמה נסענו שם בים של הדמעות של הנשים היה שמה ממש שלוליות שאפשר לנסוע שם עם יאכטה, אני הבאתי את היאכטה שלי, נסענו שם במצרים שלוליות של הדמעות. יש שם דמעות כאלה שאי אפשר לתאר אותם. יש של דמעות. מהדמעות של הנשים, ששים ריבוא נשים הורידו דמעות, משה אומר לקחת קרשים לשבור להם את הרגלים, כל העצמות לשבור להם, כל העצמות. מה הם מביאות מראות? מה זה כאן? מה זה כאן חדר מדרגות? מעלית? שיש שם מראות? ה' אומר זה חביב לי מהכל. כזה יאוש, שכבר עבדו ממש בבוקר עד 12 בלילה להרים אבנים. פיתום ורעמסס,

קדושת הצדיקים

|נס המעיין|

ח"י סיון

איפה שעמד הבן איש חי, איפה שהצדיק עומד
זה מרפא את כל המחלות! לקחו מים מהצ-
דיק אז מיד נתרפאו מכל המחלות. כי עכשו
היה לפני מאה שנה, בטרם"ט הוא נפטר. אלף
תשע מאות ותשע, לפני מאה שנה. איפה שה-
צדיק עומד זה מרפא את כל המחלות! (שעור
מתשפ"ב).

בי"ח סיון שנגקע המעיין, כל הבית כנסת
[בבגדד] שקע באדמה, והמים רפאו את כל
המחלות, עד שהממשלה סתמה את זה, או
שזה נסתם לבד. כי זה נהיה אגף תירות, הפסי-
קו להתפלל לה'. המים רפאו את כל המחלות,

קדושת הצדיק

והשחרית זוכה ל"תמונת ה' יביט", רואה את ה' פנים בפנים. כתוב "ופני לא יראו" אבל הוא זוכה ל"פני יראו". אז זה הפרשה זה עכשו הרגע שאפשר לזכות כל אחד ל"פני יראו". לראות את ה' ממש פנים אל פנים. (שעור מתשפ"ב).

הרבה אומר בתורה י"ב שיש חבוק נשוק יחד, "אני חבצלת השרון שושנת העמקים" כל הדבורים שמדברים על הבן אדם זה הצרופים מהתורה שהוא למד, הוא מקיא את התורה... אלה שמבזים את הצדיק הם פשוט מקיאים את התורה שהם למדו, אין להם שום תורה, כמו דואג שהוא שכח תלמודו, והוא פזר את אפרו בכל קצות העולם, כל אלה שמדברים על הצדיק יתפכו לאפר ויפזרו להם את האפר בכל קצות העולם. (שעור מתשפ"ב).

על ידי הצדיק אפשר לזכות לפ"פ |

אז כתוב "ותמונת ה' יביט" (במדבר י"ב ח') – בפרשה – "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת" שהוא זכה ל"פה אל פה" כי אליהו רצה את הפה של משה. לכן אליהו נכנס למערה, שם אף אחד לא יכול להכנס ומי שמגיע לשם זוכה ל"פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת, תמונת ה' יביט" רואה תמונת ה' רואה את ה' ממש! "וראית את אחרי ופני לא יראו" (שמות ל"ג כ"ג).

שעכשו אנחנו לומדים על הפנים. עכשו על ידי הצדיק, זוכים לפנים. על ידי הצדיק האמת אפשר לזכות לפנים! שזה פרשת בהעלתך שזה הפרשה הכי גדולה מכל הפרשיות. שאז זוכים ל"תמונת ה' יביט". כל אחד ואחד כפי המעריב

היננד ילדים

| ללמוד את הפרשה עם הילדים |

יודע לא לומדים פרשיות אבל מותר, אפילו שהרב אומר לא ללמוד אבל מותר כן ללמוד, פה מותר לכם ללכת נגד הרב, פה מותר לכם לשמוע לשון הרע על הרב, אם הרב יגיד לכם לא ללמוד פרשה אתם יכולים לשמוע את הלשון הרע ולהגיד דווקא כן ללמוד את הפרשה. (שעור מתשפ"ב).

יש עמוד האמת של הרבי מקוצק שייהיה כאן מונח עמוד האמת, את הכל צריכים ללמוד, צריכים לדעת את החידושי הרי"ם על הפרשה, את הכל צריכים ללמוד עם הילדים, הילדים לא יודעים פרשה, לא מכירים פרשה, בכלל לא יודעים שיש פרשה בעולם, שובו בנים אני

קדושת הבית

| למוד הלכות לילדות |

מיני גזרות על בחורי ישיבה, סתם מבזבזים את הזמן, צריכים ללמוד משנה ברורה, עכשו יתחילו משנה ברורה, מליל ששי מתחיל הלמוד העולמי של משנה ברורה דף ליום, אפשר ללמוד דף של משנה ברורה ביום ולגמור את זה בשלוש שנים, דף ליום ולדעת הלכות שבת, שהיינו גרים ברחוב חזון איש אז הבנות שם למדו הלכות יותר טוב מהגברים, הן ידעו את כל ההלכות ואת כל החשובים של החזון איש ושיטת ה[-] ור' חיים נאה ושיטת הרשב"א ושיטת רש"י. (שעור מתשפ"ב).

פעם כל ילדה את כל הלכות טמאה וטהרה, כתוב שמגיבת ועד אנטיפטרס ולא מצאו תינוק ותינוקת, כל בת ידעה תהלים וידעה את הגמרא, ידעה הלכות ששירים אליה וכל הלכות שבת היא ידעה, שגרנו ברחוב חזון איש כל הבנות שם ידעו הלכות שבת יותר מהגברים כי הגברים לא לומדים כלום, הם לא לומדים בישיבה כלום וסתם מתבזבזים, סתם אדם מבזבז זמן בישיבה ועכשו יש כל

קדושת המקדש

| בית המקדש יבנה על ידי לימוד |

בית מקדש? אז אתה צריך שיהיה לך מוח הכי חריף, אין שום דבר בעולם. (שעור לשיבה הקדושה חכמה ודעת מתשפ"ב).

ה' ישר כח ויפה מאוד אבל מי אמר שזה הרצון של רבנו?!! רבנו רוצה שתשבנו ותלמדו תורה ותדעו את הש"ס בעל פה, רבנו אומר ולא סתם ללמד אלא לחדד את המוח שיהיה מוח חריף, אדם צריך להגיע לדרגה שיהיה לו מוח חריף ומוח מהיר שהמוח יבין את כל הש"ס ואת כל הגמרות כי לקרא ש"ס בלי להבין אז יותר טוב להגיד תהלים, הרבה אומר שכל אחד צריך לראות שהמוח שלו יהיה מוח מהיר וחריף ולחדד את המוח, שזה המטרה של הבן אדם לחדד את המוח שלו! (משיעור לשיבה הקדושה חכמה ודעת תשפ"ב).

הרבה אמר תתחילו ללמד תורה, תתחילו ללמד גמרא, ויבנה בית המקדש, אבל בשביל זה צריך מוח מהיר וחריף. הרבה אומר בתורה ע"ב (תנינא) איך בונים בית מקדש? אדם לומד הוא עושה בגן בית המקדש. הרבה אומר אני רציתי שיהיה לכם מוח כזה שיהיה המוח הכי חריף בעולם, וזה נקרא בגן בית המקדש, שיהיה לכם את המוח הכי חריף, כל מה שהוא עוסק יותר להגדיל מוח ודעתו, כן הוא עוסק בגן בית המקדש... ויש מי שיש לו מוח מהיר וחריף, והוא עוסק תמיד להגדיל מוחו ודעתו, שזהו בחינת עוסק בגן בית המקדש, זה פסוק במשלי "חזית איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתניב" (משלי כ"ב, כ"ט) מה זה מהיר במלאכתו? הרבה אומר הינו במלאכת בגן בית המקדש, אתה רוצה לבנות

קדושת המידות

| שלום בית |

מוצלח, הוא צריך להגיד לה והוא צריך לדבר את "עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת" את האשה הכי מוצלחת, להגיד לה את האשה היחידה בעולם. איזה בשמים, ואיזה מילים, כאלה מילים [במעלת האשה שצריך לומר לה הבעל] לא כתוב בשום ספר, את "עצם מעצמי ובשר מבשרי" איפה יש כזה דבר, את חלק מהבשר שלי ואת חלק מהעצמות שלי, את חלק ממני, מה הפירוש אנחנו הזוג הכי מוצלח, האשה אומרת אולי אנחנו לא זוג ואולי חבל שהתחתנו והאיש אומר לה אולי התחתנתי בכח כי רציתי כבר להתחתן וראיתי שאת מסכימה את התחתנתי, לא! אין בכח! רק להגיד לה מילים טובות.

"ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי" איזה מילים אין כאלה מילים בשום ספר בעולם, להגיד לה תמיד ולהגיד לה כל פעם את עצם מעצמי ובשר מבשרי, איזה מילים, מילים של חביבות הא בסימו דמלין לאמשכא עמה חביבותא, ולאמשכא לה לרעותיה לאתערעא עמה רחמוותא איזה מילים אלה אין כאלה מילים בשום ספר ואצל שום סופר ושום ספרות, להראות לה תמיד אני ואת זה דבר אחד, אני ואת זה דבר אחד, תמיד צריך להראות לאשתו אנחנו דבר אחד ואנחנו הזוג הכי מוצלח, אני ואת זה הזוג הכי מוצלח, "לזאת יקרא אשה" את היחידה בעולם, מה הפירוש לזאת יקרא? את האשה היחידה בעולם ורק לך מתאים לקרוא אשה וכל

אדם לא מבין והוא לא יודע שצריך כל היום להגיד לאשתו "רבות בנות עשו חיל ואת עליית על כלנה" ולהגיד לה תמיד שכל הנשים הן כמו קוף לידך, להגיד לה "זאת הפעם" את האשה היחידה בעולם, "עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה", אשה אחת כותבת במכתב חמש עשרה דפים שבעלה רץ תמיד לאמא שלו ואומר לה את תסתדרי לבד אני צריך לעזור לאמא שלי, את חברמנית ואת יודעת להסתדר אבל אמא שלי מסכנה, יש לה עזרה ילדים והיא צריכה את העזרה שלו וזה הפוך מהתורה כי התורה אומרת "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו וידבק באשתו" כתוב עזב ואתה לא יכול להגיד "אמא שלי, התחתנת אז נפלת בפת, אני אמרתי לכולם לא להתחתן אבל אתם לא שומעים בקולי, אברהם חנניה היה מכניס באוטו שלו שבע עשרה איש, יש לו אוטו של ארבע מקומות והוא מכניס שם שבע עשרה איש, אנחנו מגיעים לכותל ומתחילים לצאת שבע עשרה איש והשוטר מקבל הלם ויצא מדעתו, הוא לא הבין איך שבע עשרה איש באוטו אולי זה שדים, אחד על הבגד ואחד בתוך הבגד ואחד בתוך הגלגלים נכנס לו.

כתוב "עצם מעצמי ובשר מבשרי" והוא לא אומר לה אנחנו לא שידוך, אלא את "עצם מעצמי ובשר מבשרי" ואת זה הוא צריך להגיד לה כל יום, הזוהר אומר שכל יום צריך להגיד לאשה את זה, היא אומרת לו ואולי אנחנו לא שידוך? אנחנו ודאי שידוך ואנחנו השידוך הכי

מה שנשאר זה רק השבעים תיקונים, הוא כתב זוהר ממש.

הזוהר פה אומר בְּלִהוֹן נְשִׁין גְּבָה כְּקוֹפָא בְּפָנֵי בְּנֵי נְשָׂא כֹל הַנְּשִׁים הֵן כְּמוֹ קוֹפּוֹת לִידֵךְ וְלֹא לַהֲגִיד לָהּ הַשְׁכָּנָה נִרְאִית יוֹתֵר טוֹב, כֹּל הַנְּשִׁים כְּמוֹ קוֹפּוֹת לִידֵךְ, אֲבָל לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה שְׁלִימוֹ דְּכָלֵּא לְזֹאת וְלֹא לְאַחֲרָא אֵת הַשְׁלִימוֹת וְכֹל הַנְּשִׁים כְּמוֹ קוֹפִים לִידֵךְ, אֵת הַשְׁלִימוֹת שֶׁל כֹּל הַנְּשִׁים אֵת הַשְׁלִימוֹת שֶׁל כֹּל הָעוֹלָם.

לפעמים אומרים לה את לא מושלמת ואל תחשבי את עצמך את לא הכי מושלמת ויש לך גם חסרונות, אז לא אין לך שום חסרונות, אדם צריך להגיד לאשתו אין לך שום חסרונות את אשה בלי חסרונות, שום חסרונות אין לך וככה היא באמת תהיה כי אם אתה תגיד לה אין לך חסרונות אז לא יהיה לה חסרונות, האשה עושה מה שאומרים לה היא כמו רובוט.

את השלימות של הכל ואת השלימות של כל הנשים, לְזֹאת וְלֹא לְאַחֲרָא רַק אֵת וְלֹא אַחֲרָת, וְתִמִּיד לַהֲגִיד לָהּ "דְּבוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאֵת עֲלִית עַל בְּלָנָה" ואם לא שלא יתחתן, איזה מילים של ספרים, של יהלומים.

כל זה רבי פנחס שומע מרבי שמעון את השיעור איך לדבר עם אשתו ואיך להגיד לה שאת האשה היחידה בעולם ואין חוץ ממך ואין דומה לך ואף אחת לא ישווה לך ואף אחת לא יכולה להתחרות איתך ואף אחת לא יכולה להגיע למעלות שלה, כל הזמן להגיד לה אין אשה שתגיע למעלות שלך, אין דבר כזה שום אשה בעולם לא תגיע למעלות שלך, את היחידה בכל הדורות ואפילו שיבוא משיח כבר לא תהיה כזאת אשה, להגיד לה את היחידה בכל הדורות ואם הוא לא יודע להגיד אז שלא יתחתן, הוא צריך לדעת ולעבור קורס אבל את זה לא מלמדים [חתנים] וזה לא כתוב איך לדבר עם אשה, לאשה צריכים להגיד תמיד את עולה על כולן ואת היחידה בכל הדורות ואת היחידה בכל. (שעור מתשפ"ב).

שאר הנשים הן קופים וחתולים ועכברים, כתוב חֲנַן בֶּן עֶכְבוֹר וּשְׁכֵם בֶּן חֲמוֹר אֶחָד הוּא בֶּן חֲמוֹר וְאַחַד בֶּן עֶכְבוֹר.

לזאת יקרא אשה את האשה היחידה בעולם, דָּא הִיא יִקְרָא דְּבִיתָא אֵת הָאוּצֵר שֶׁל הַבַּיִת, הָאוּצֵר שֶׁל יִקְרָא דְּבִיתָא, אֵת הָאוּצֵר שֶׁלִּי וְאֵין לִי אוּצֵר אַחֵר, אֵין לִי חוּץ מִמֶּךָ כְּלוּם, הָאִשָּׁה צְרִיכָה לְדַעַת שֶׁהִיא רִאשׁוֹנָה לְכָל וּלְפָנֵי כָל דָּבָר, לְפָנֵי אִמָּא שְׁלֹו וּלְפָנֵי אָבִא שְׁלֹו וּלְפָנֵי כָל אֶחָד חוּץ מִה' וּרְבִינוּ, אִם הִיא תִּגִּיד לָךְ תַּעֲזוּב אֵת רְבִינוּ אִזְ תַּעֲנֶה לָהּ בַּחֲכָמָה אִנִּי לֹא בַרְסֵלָב וְאִנִּי לֹא הוֹלֵךְ לִשֵּׁם וְאִנִּי לֹא שׁוֹבֵב בָּנִים, מִיִּשְׁהוּ סִיפֵר לִי שֶׁהִיִּת שֵׁם [בְּבַרְסֵלָב, שׁוֹבֵב בָּנִים] אִזְ תִּגִּיד לָהּ סֵתָם עֵבְרָתִי שֵׁם בַּמִּקְרָה, בַּמִּקְרָה עֵבְרָתִי שֵׁם וּמִיִּשְׁהוּ לִקַּח אוֹתִי וְהַכְנִים אוֹתִי פָּנִימָה אֲבָל אִנִּי מִבְּחִינֵי לֹא נִכְנַס לִשֵּׁם אִף פֶּעַם, הִיא אוֹמֶרֶת לָךְ תַּעֲזוּב אֵת ה' וְתַעֲזוּב אֵת רְבִינוּ כִּי קִשָּׁה לִי לִשְׁמוֹר שְׁבֵת, עֲכָשִׁיו מִתְחִיל קִיץ זֶה מִשְׁהוּ קֵטְסֶטְרוּפָה הַשְׁקִיעָה 19:25 וְאִפְשָׁר לְהַשְׁתַּנֵּעַ מִזֶּה, הֵנָּה 5:30 וְעַד 19:30 כְּבֵר עֲבָרוּ אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שְׁעוֹת וְחוּם נוֹרָא וְהַמִּזְגֵּן לֹא עוֹבֵד וְהָאִשָּׁה מִסְכָּנָה הִיא כְּבֵר רוּצָה לַעֲשֹׂן סִיגְרִיה אַחַת לְכָל הַפְּחוֹת, סִיגְרִיה אַחַת מוֹתֵר לָךְ תַּעֲשִׂנִי, פֶּעַם [אַחַד סִיפֵר:] אִשְׁתִּי רִצְתָה לַעֲשֹׂן אִזְ אִמְרָתִי לָהּ לָךְ מוֹתֵר אִזְ אַחֲרֵי שֶׁאִמְרָתִי לָךְ מוֹתֵר אִזְ הִיא כְּבֵר לֹא רוּצָה לַעֲשֹׂן יוֹתֵר, אוֹמְרִים לָהּ לָךְ מוֹתֵר אִזְ הִיא כְּבֵר לֹא רוּצָה לַעֲשֹׂן יוֹתֵר, אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שְׁעוֹת בְּלִי סִיגְרִיה אִפְשָׁר לְהַשְׁתַּנֵּעַ.

[אדם צריך להגיד לאשתו:] אֵת הָאוּצֵר שֶׁלִּי וְאִנְחָנוּ אַחַד, אִנִּי וְאַתָּה זֶה אַחַד, לֹא מִסְפִּיק שֶׁאִמְרָתִי אֵת זֶה אַתָּה גַּם צָרִיךְ לַהֲגִיד לָהּ כֹּל הַנְּשִׁים הֵן כְּמוֹ קוֹפּוֹת, כֵּן כִּכָּה כְּתוּב בְּזוֹהַר אִנִּי לֹא כְּתַבְתִּי אֵת הַזוֹהַר הַזֶּה כִּי הִרְמַח"ל כְּתַב בְּזוֹהַר [דִּהְיִינוּ שֶׁהִתְגַּלָּה לּוֹ מִהֻשְׁמִים עוֹד זֹהֵר חֲדָשׁ] וּשְׁרָפוּ לּוֹ אֵת זֶה, מִלֶּאךָ אִמֵּר לוֹ אִנִּי אוֹמֵר לָךְ זוֹהַר וְאַתָּה תְּכַתּוֹב אַחֲרָי וְלֹא הִיָּה לוֹ בְּרִידָה, הִיא לוֹ מִלֶּאךָ שְׁגִילָה לוֹ אֵת כֹּל הַזוֹהַר מִחֲדָשׁ אֲבָל

איראן: אם ישראל תתקוף אותנו לא יהיו קווים אדומים בתגובתנו. בישראל נערכים לתקיפה באיראן עקב "חשש כבד מאוד"

17 אלף טונות של סיוע של האו"ם נעלמו בסודן
איראן: היו לנו שיחות לא רשמיות עם וושינגטון בנושא הגרעין

חידון התנ"ך לנוער: במקום השני זכתה ילדה דרוזית
בת 11

יפן: תכנית שאפתנית לשאיבת אנרגיה סולארית מהחלל
על פי דיווחים, מתכננת חברה יפנית לשגר לחלל לוויינים קטנים, שבאמצעותם ישאבו אנרגיה מהשמש | אם הפרויקט יצליח תהיה לאנשוות אנרגיה סולארית בלתי מוגבלת

איחוד האמידיוות פורשת מה"כוח הימי המשולב" - טוענת: ארה"ב אינה מתמודדת עם איראן

איראן הלבנה עם האו"ם אתגר גרעיני שחור מצרים ואיראן מחממות יחסים. חמינאי הביע נכונות לחדש את היחסים לאחר שהסולטן העומאני הביע רצון כזה בשם קהיר

איראן הודיעה על פיתוח מוצלח של טכנולוגיית טילים היפרסוניים, ועתידה להצטרף למדינות כמו רוסיה וסין, כאחת המדינות הבודדות שמחזיקות בנשק מתקדם זה - ישראל נשארת מאחור.

תרומת ענק לאוניברסיטה בארה"ב: ביום חמישי האחרון קיבלה אוניברסיטת סטוני ברוק בלונג איילנד תרומה של 500 מיליון דולר

19 ספרי תורה אשר חלקם שרדו את השואה באירופה כאשר העתיק שבהם בן 150 שנה + הספרים הובאו להטמנה בהר הזיתים בהליך קבורה

מכובד כנהוג לפי מנהג ירושלים בהשתתפות רבים
ספרד: שיטפונות עזים גורמים להרס עצום וגובים קורבנות בנפש

מנהיג ברזיל לשעבר נידון לכמעט 9 שנות מאסר
הקהילה היהודית באיראן השתתפה בטקס לזכרו של חומייני

המלחמה באוקראינה

בפעם הראשונה בתולדותיה מוסקבה הותקפה על ידי מל"טים אוקראינים מתאבדים אזעקות נשמעו בבירה הרוסית וסביבותיה. נפגעו בנייני מגורים
דימטרי מדבדב: המערב ממעיט בחשיבות של מלחמה גרעינית ואינו מבין את האיום הטמון בה. רוסיה נערכת להנחית מכת נגד גרעינית באוקראינה

רמת האנטישמיות באוקראינה צנחה מאוד מאז המלחמה

לוקשנקו מבטיח נשק גרעיני לכל מי שיתייצב לצד רוסיה

בכיר אוקראיני: "טהרן תגלה יום אחד כי המל"ט טס לכיוונה"

וגר איבד יותר מ-40,000 לוחמים בעיר בחמוט

לונדון עשויה להיות יעד לגיטימי לפעולות טרור דבריו של נשיא רוסיה לשעבר, דמיטרי מדבדב נאמרו כתגובה להצהרתו של שר החוץ הבריטי, לפיה בריטניה תומכת בזכותה של אוקראינה לנקוט פעולות גם מעבר לגבולותיה כדי להגן על עצמה

רוסים מלשינים על רוסים שמתנגדים למלחמה. עד כה נעצרו כ-20,000 בני אדם בשל התנגדותם למלחמה

מילתא דבר יהותא

| בדיחות |

5: כשחבר שלך לומד מילה חדשה. אני: מה קורה אחי? הוא: תרתי משמע... מה איתך...

6: מרדף בפזורה הבדואית ליד באר שבע. המשטרה הצליחה להימלט...

7: איך אתה יודע שהתבגרת? נכנסתי היום לסופר. הסתכלתי על הירקות - ואמרת: פשוט איזו סחורה...

8: המשפט המתנשא הזה של החבר שנמצא בחו"ל: רגע אז מה השעה אצלכם עכשיו?

9: יוסי חזר מבית הספר, ואמר לאמו: נכשלת בבחינה, תכניני את אבא לכך. ענתה האם: אבא כבר מוכן - הכן את עצמך...

10: איך יכול להיות - שטסטר יוצא מהבית עם חולצת משבצות, משקפיים עם שרוך, ג'ינס ב-17 שקל, ונעלי קרוקס. ובסוף הוא זה שמכשיל מישהו בגלל שהוא לא הסתכל במראה?...

1: רק בישראל - כשהמאבטח בודק אותך: מה אני מחבל? שהמאבטח לא בודק אותך: ואם הייתי מחבל.

2: תימני אחד קנה טלפון הכי חדש, שם אותו בכיס האחורי. הוא יושב. ופתאום הוא שומע: קרררררר'. הוא אמר: אני מקווה שזה הגב...

3: דברים מפחידים בסדר עולה:

1 - אזעקה בדרום.

2 - רעידת אדמה.

3 - הקופאית בסופר סיימה את החשבון שלך, ואתה עדיין באמצע לארוח...

4: לכבל USB יש 3 צדדים:

1 - לא זה.

2 - זה גם לא זה.

3 - אהה, זה כן זה...

